

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

"Kanunun diğer yanında yer alsaydım
en başarılı suçlu olurum."
Sherlock Holmes

Conan Doyle'un, üniversitedeki profesöründen esinlenerek yarattığı özel dedektiftir Sherlock Holmes. Dedektif kahramanlar içerisinde en meşhur olanıdır.

Olayları gözlem yoluyla çözmesi ile ünlüdür. Tümdengelim yöntemini çok iyi kullanmaktadır, sorduğu soruların cevaplarının birbiriyle tutarlı bir bütün oluşturmaya dikkat eder. İpuçlarını bir araya getirip bir çözüm bulmak yerine, elindeki ipuçlarından anlamlı bir bütüne ulaşmaya çalışmaktadır; bunun yanı sıra kendi kendine yaptığı laboratuvar araştırmaları sonucunda elde ettiği bilgileri tekil olaylara uygular ve sigara izmaritlerinden, el yazılarından, ayak izlerinden ve her türlü bilgi kırıntısından sonuca ulaşır. Holmes oldukça kibirli bir adamdır ancak Dr. Watson'a yaklaşımı herkesten farklıdır.

Dr. Watson, bu kurgudaki en önemli yere sahiptir çünkü yazarın okuyucuya anlatmak istedikleri onun Holmes'a sorduğu sorular sayesinde ortaya çıkar. Holmes, hem onu kışkırtan hem de ona hayranlık duyan ve asla olayı çözmemeyi beceremeyen Scotland Yard dedektifleri tarafından ya da Baker Sokak'taki evine gelen müşteriler tarafından yardıma çağırılır.

onlyreal18

Sherlock Holmes

Sir Arthur
Conan Doyle

Ölüm Döşeginde

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

İÇİNDEKİLER

DEDKTİF ÖLÜM DÖŞEĞİNDE	7
LEYDİ FRANCES CARFAX'IN	
KAYBOLUŞU	45
ŞEYTAN AYAĞI	93
ÜNLÜ MÜŞTERİ	155

DEDEKTİF
ÖLÜM
DÖŞEĞİNDE

DEDEKTİF ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Sherlock Holmes'ün ev sahibesi Bayan Hudson'ın çektiğini başka hiçbir ev sahibi çekmemiştir herhalde. Evinin giriş kapısında tuhaf ve çoğu zaman sevimsiz karakterlerin yığılı olması yetmiyormuş gibi, bir de kiracısının garip alışkanlıklarına ve düzensiz hayatına katlanmak zorunda kalıyordu. İnanılmaz dağınıklığı, olmadık saatlerde müzik dinleme tutkusu, ara sıra evin içinde tabancasıyla talim yapması, genelde pis kokular yayılmasına neden olan bilimsel deneyleri ve dünyasından eksik olmayan şiddet ve

SHERLOCK HOLMES

tehlikeler Holmes'u belki de Londra'nın en kötü kiracısı yapmaya yetiyordu. Ama ödemeleri her zaman dolgundu. Eminim, Holmes'un beraber olduğumuz yıllar içinde verdiği kiraları toplasanız koca evi kolaylıkla satın alabilirdiniz.

Davranışları ne kadar alışılmadık olursa olsun, ev sahibesi ona her zaman saygıyla yak-laşır, işine burnunu sokmaya cesaret edemezdi. Hatta, dostumun kadınlara karşı nezaketinden olacak, yaşlı bayan ondan hoşlanıyordu bile. Holmes karşı cinsten hoşlanmaz ve onlara asla gûvenmezdi ama hiçbir zaman da beyefendiliği elden bırakmazdı. Kadının Holmes'e ne kadar düşkün olduğunu bildiğim için, evliliğimin i-kin-ci yılında, kaldığım yere gelip dostumun i-çinde bulunduğu üzücü durumu anlatırken can kulağıyla dinledim.

"O ölüyor Dr. Watson," dedi. "Üç gündür yataktan çıkmadı ve korkarım bugünü de çıkaramayacak. Doktor çağırmama izin vermiyor. Bu sabah yüzünün iyice çekildiğini ve çaresizce bakan kocaman, parlak gözlerini görünce daha

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

fazla dayanamadım. 'İzniniz olsun ya da olmasın Bay Holmes, hemen şimdi gidip bir doktor bulacağım,' dedim. 'O halde Watson olsun/ dedi o da. Yerinizde olsam acele ederdim efendim; yoksa onu bir daha göremeyebilirsiniz."

Hastalığından haberim olmadığı için anlatılanlar beni dehşete düşürmüştü. Nasıl aceleyle ceketimi ve şapkamı kapıp yola koyulduğumu tahmin edebilirsiniz. Yolda diğer ayrıntıları da sordum.

"Anlatabileceğim fazla bir şey yok. Nehir kenarındaki Rotherhithe'de bir vaka üzerine çalışıyordu; bu hastalığı da orada kaptı herhalde Çarşamba akşam üzeri yatağa düştü ve o günden beri de ayağa kalkamadı. Üç gündür boğazından ne bir lokma ne de bir yudum su geçi-yor."

"Yüce Tanrım! Neden doktor çağırmadınız?"

"İzin vermedi efendim. Ne kadar inatçı olduğunu bilirsiniz. Sözlerine karşı gelmeye cesaret edemedim. Ama siz de göreceksiniz, böyle

SHERLOCK HOLMES

giderse bu dünyada kalıcı değil."

Dostum gerçekten de acmacak haldeydi. O sisli Kasım gününün loş ışığında hasta odası kasvete bürünmüştü. Ama yüreğimi asıl burkan, yatağından bana bakan o zayıf, solgun yzdc. Gözleri yüksek ateşten parlamış, yanaklarına sağlıksız bir kızılılık oturmuştu. rtnn üstüne çıkardığı ince elleri durmaksızın titriyor, sesi de hırıltılar halinde çıkıyordu. Odaya girdiğimde yerinden kıpırdamadı ama gözlerindeki ışımadan beni tanıdığım anlamıştım.

"Görüyorsun ya Watson, uğursuzluk yakamıza yapışmış galiba," dedi alız bir sesle. Ama o eski kayıtsız tavrını kaybetmemişe benziyordu. "

"Sevgili dostum!" diye atıldım.

"Dur orada! Sakın yaklaşma!" dedi, ondan sadece en tehlikeli zamanlarda duymaya alışık olduğum bir kesinlikle. "Watson bana yaklaşırsan seni evden çıkartmak zorunda kalırım." "Peki neden?"

"nk böyle istiyorum. Yetmez mi?"

12

OLUM DÖŞEĞİNDE

Evet Bayan Hudson haklıydı. Onu hiç böyle inatçı görmemiştim. Ama göz göre göre eriyip bittiğini bilmek de dayanılmazdı.

"Sadece yardım etmek istedim," diye açıklamaya giriştim.

"Elbette! Söylenenleri yerine getirirsen en iyi şekilde yardım edersm."

"Tabii Holmes."

Biraz önceki sert tavrından eser kalmamıştı şimdi.

"Kızmadın ya?" diye sordu, zorlukla nefes alarak.

Zavallı şeytan, onu bu halde görürken nasıl kızabilirdim ki?

"Senin iyiliğin için Watson," dedi inleyerek.

"Benim iyiliğim için mi?"

"Ben derdimin ne olduğunu biliyorum. Su-matra'ya özgü bir çeşit bulaşıcı hastalık i Hollandalılar bu konuda bizden daha bilgililer ama onlar da şimdiye kadar pek üzerinde durmamışlar. Ama bir şey kesin. Son derece ölümcül ve

SHERLOCK HOLMES

tehlikeli derecede bulaşıcı."

Hastalıklı bir gayretle konuşuyor; titreyen, uzun elleriyle beni uzakta durmaya davet ediyordu.

"Dokunmayla bulaşıyor Watson - bu bile yeterli. Uzakta durursan sorun olmaz."

"Yüce Tanrım! Holmes! Bu umurumda mı sanıyorsun? Yabancı biri olsa belki etkilenmezdim. Bunun, beni eski bir dostuma yardım etmekten alıkoyabileceğim mi düşünüyorsun yoksa?"

Yine ileri doğru bir adım attım ama öfkeli bir bakış atarak durdurdu beni.

"Orada durursan konuşuruz. Yoksa odamda daha fazla kalamazsın." .

Şimdiye dek Holmes'un sıra dışı huylarına o kadar saygı gösterdim ki, hiçbir şey anlamadığım zamanlarda bile isteklerine boyun eğmi-şimdir. Ama şimdi bütün mesleki içgüdülerim ayaklanmıştı. Başka zaman istediği kadar patronluk taslayabilirdi; ama şimdi o hastaydı, ben ise doktor.

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

"Holmes," dedim, "sen kendinde değilsin. Hasta bir adam, çocuk gibidir; ve ben sana bakacağım. Hoşuna gitsin ya da gitmesin, belirtileri inceleyip bir tedavi uygulayacağım."

Bana şeytani gözlerle bakmaya başladığını fark ettim.

"Madem ki istesem de istemesem de bir doktor bulacağım, bırak da güvenebileceğim birisi olsun," dedi.

"Demek bana güvenmiyorsun?"

"Dostluğuna tabii ki güveniyorum. Ama gerçek gerçektir Watson; sen sonuçta sınırlı deneyime ve ortalama niteliklere sahip bir genel pratisyen doktorsun. Böyle şeyleri söylemek zoruma gidiyor ama bana başka seçenek bırakmıyorsun."

Gerçekten kırılmıştım.

"Böyle bir şeyi sana yakıştıramadım Holmes. Bilincinin ne halde olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum. Madem ki bana güvenmiyorsun daha fazla üstelemeyeceğim. Ama en azından Sir Jasper Meek, Penrose Fisher ya da Londra'-

SHERLOCK HOLMES

nm başka ünlü adamlarını çağırmama izin ver. Kimi istiyorsan söyle; Çünkü burada durup, ben ya da bir başkasının yardımı -olmadan ölmene seyirci kalacağımı sanıyorsan dostunu çok yanlış tanımışsın demektir."

"İyi niyetli olduğunu biliyorum Watson^! dedi hasta adam, hıçkırıkla inleme arası bir ses-le; "Sana kendi cehaletini göstereyim ister mi-Sfeı? Söylesene, Tapanuli humması hakkında ne biliyorsun? Kara Formosa humması hakkında ne biliyorsun?"

"İkisini de duymadım."

"Doğuda pek çok hastalık, pek çok patolojik değişken var Watson." Her cümlenin so nunda durup gücünü toparlamaya çalışıyordu. "Son zamanlardaki bazı araştırmalarım da me-diko-kriminal açıdan çok şey öğrendim. Zaten bu hastalığı da aynı zamanlarda kaptım. Sen bir şey yapamazsın."

"Olabilir. Ama gel gör ki, tropik hastalıklar hakkında, yaşayan en büyük otorite olan Dr. Ainstree'nin şu anda Londra'da olduğunu bili-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

yorum. Daha fazla gösteriye gerek yok Holmes, hemen şimdi gidip onu getiriyorum." Bunu söyledikten sonra kararlı adımlarla kapıya yöneldim.

Hiç böyle bir şok yaşamamıştım! Ölüm döşegindeki adam bir anda kaplan gibi sıçrayarak kapıyı tuttu. Bu arada anahtarın çevrildiğini de duydum. Ama göz açıp kapayıncaya kadar yatağına geri dönmüştü. Harcadığı olağanüstü enerji yüzünden nefes nefese kalmıştı.

"Anahtarı benden güç kullanarak alamazsın Watson, artık elimdesin dostum. Ben izin vermedikçe bir yere kıpırdayamazsın. Ama ben seni eğlendiririm, merak etme." (Bütün bunları kesik kesik söylüyor, ara ara nefes almaya çabalıyordu) "Benim iyiliğimi düşündüğünü biliyorum. Bundan eminim. İstedtiğin de olacak ama önce bırak da biraz gücümü toparlayayım. Şimdi olmaz Watson, şimdi olmaz. Saat dört. Altıda gidebilirsin."

"Delilik bu, Holmes."

"Sadece iki saat Watson. Söz veriyorum,

SHERLOCK HOLMES

altıda gideceksin. Bekler misin?" "Başka seçeneğim yok galiba." "Hem de hiç yok Watson. Teşekkür ederim, fjiyafetleri düzenlememe yardım istemez. Lütfen mesafeyi koru. Şimdi Watson, sana bir şartım daha var. Doktoru da ben seçeceğim."

"Fark etmez."

"Odaya girdiğinden beri ettiğin en akıllıca söz bu oldu Watson. Şurada bazı kitaplar göreceksin. Ben tükenmiş haldeyim; bir batarya elektriğini bir yalıtıkana aktardığında ne oluyor acaba? Altıda Watson unutma, o zamana kadar sohbeta devam."

Ama bu sohbet daha da uzun sürecekti; ve beni, fırlayıp kapıyı kapattığında yaşadığım şoktan daha beterleri bekliyordu. Birkaç dakika durup, yataktaki sessiz adamı izledim. Örtüyü yüzüne kadar çekmiş, uykuya dalmış gibiydi. Sonra oturup boş boş kitap okuyamayacağımı anladığımda, yavaşça odada gezinerek duvarları süsleyen ünlü suçluların resimlerini inceledim. Bu amaçsız gezinti şöminede sona erdi.

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Üstüne pipolar, tütün keseleri, şırıngalar, kalemtıraşlar, tabanca mermileri ve daha bir sürü ıvır zıvır yığılmıştı. Ortalarında da kapaklı, küçük, siyah beyaz fildişi bir kutu duruyordu. Tam yakından incelemek için elimi uzatmıştım ki...

Holmes'den korkunç bir çığlık yükseldi -öyle bir haykırış ki, sokaktan geçenler bile duymuş olmalıydı. Bu korkunç çığlık yüzünden elim ayağım buz kesmiş, tüylerim diken diken olmuştu. Dönüp baktığımda kasılmış bir surat ve çılgın gözler gördüm. Küçük kutu elimde, öylece kalakalmıştım.

"Koy onu yerine! Hemen şimdi Watson -hemen diyorum!" Kutuyu şöminenin üstüne koyduğumu görünce yattığı yere çöktü ve derin bir oh çekti. "Eşyalarım dokunulmasından nefret ediyorum Watson. Bunu sen de biliyorsun. Tahammülümü zorluyorsun. Sen ki bir doktorsun - hastalarını tımarhaneye sokmakta üstüne yoktur herhalde. Otur be adam, bırak da biraz dinleneyim!"

SHERLOCK HOLMES

Bu olay üstümde pek hoş bir etki bırakmamıştı açıkçası. Sebepsiz yere şiddetli bir hezeyan; ardından da alıştığım o yumuşak tavırlardan eser olmayan bir konuşma şekli; bütün bunlar bilincinin nasıl dağılmış olduğunu gösteriyordu. Mahvolmuş soylu bir zihni görmek kadar hazin bir şey olamaz. Sessizce oturup, za-manın geçmesini beklemeye koyuldum. Benim gibi Holmes'un da gözü saatteydi. Nihayet saat altıya doğru yatağında doğruldu ve önceki hummalı haliyle konuşmaya başladı. İjş "Pekâlâ Watson," dedi. "Yanında hiç bozukluk var mı?"

"Gümüş var mı?"

"Epeyce."

"Kaç tane yarım kron var?"

"Beş tane."

"Ah çok az! Çok az! Ne şanssızlık Watson! Neyse, şimdi onları saat cebine koy. Geri kalanları da pantolonunun sol cebine. Teşekkür e-derim. Böyle en azından daha dengeli olursun."

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Bunlar tam deli saçmasıydı. Önce bir titredi, sonra yine hıçkırıkla öksürük arası bir ses çıkardı.

"Şimdi havagazını yakabilirsin Watson; ama çok dikkatli ol, yandan fazla açayım deme. Yalvarırım dikkatli ol Watson. Teşekkür ederim, mükemmel oldu. Hayır, perdeliği kapatmana gerek yok. Şimdi zahmet olmazsa şu masaya bazı mektupları ve kâğıtları yerleştirmeni istiyorum. Teşekkür ederim. Şimdi de şöminenin üstündeki ıvır zıvırlar. Harika Watson! Şurada bir şeker maşası var gördün mü? Şimdi o küçük fildişi kutuyu maşayla kaldır. Buraya, kâğıtların arasına koy. Güzel! Şimdi gidip Lower Burke Sokağı, 13 numaradan Bay Culverton Smifh'i getirebilirsin."

Gerçeği söylemek gerekirse, zavallı Hol-mes'un hezeyanlarını gördükten sonra doktor getirme isteğim biraz zayıflamıştı. Ama sözünü ettiği kişinin gelmesinde o kadar ısrar ediyordu ki, karşı koymak imkânsız gibiydi.

"Daha önce böyle bk isim duymadım,"

SHERLOCKHOLMES

dedim.

"Duymamışsmdır tabii sevgili Watson. Bu hastalıkta dünyanın en ünlü uzmanının bir doktor değil de bir ziraatçi olduğunu nereden bileceksin sen. Bay Culverton Smith aslen Sumat-ra'da yaşıyor olmasına rağmen bu sıralar Londra'da. Bu hastalık, tıbbi yardımın ulaşamadığı

it

tarlalarından birinde baş gösterince, üzerinde kendince bazı çalışmalar yürütmüş ve sonunda oldukça etkili yöntemler geliştirmiş. Çok düzenli bir adamdır; o yüzden altıdan önce gitmeni istemedim çünkü onu yerinde bulamayacağına biliyordum. Gelmeye ikna edebilirsen biz de, zamanla en büyük hobisi haline gelmiş olan bu hastalıkla ilgili kendi benzersiz deneyimlerinden faydalanma şansına erişiriz. Bana yardım edebileceğinden hiç şüphem yok."

Holmes'un sözlerini olduğu gibi aktarmakla birlikte, aralarda nasıl güçlkle nefes almaya çalıştığını ve ellerinin nasıl acıyla kasıldığını belirtmem gerek yok. Yanında bulunduğum birkaç saat içinde görüntüsü daha da kötü-

ye gitmişti. Yüzündeki kırmızı lekeler iyice belirginleşmiş, yuvalarına çökmüş gözleri daha da parlamaya başlamış, alm terden sırılsıklam olmuştu. Ama konuşması hâlâ eskisi gibi canlıydı. Nefesini tüketene kadar hakimiyetini kaybetmiyordu.

"Beni ne halde bıraktığını aynen söyle," dedi. "Üzerinde bıraktığım izlenimi olduğu gibi anlat - ölüm döşeginde bir adam - ölmekte olan, hezeyanlar içinde bir adam. Aslında bütün okyanus tabam istiridyelerle kaplı olsa deniz ne kadar bereketli olurdu değil mi? Ah saçmalıyorum! Beyin beyni nasıl da kontrol ediyor! Ne diyordum Watson?"

"Bay Culverton Sfrıith için talimatlarını veriyordun."

"Ah tamam hatırladım. Hayatım buna bağlı. Adamı mutlaka getir Watson. Bak yoksa bozuşuruz. Yeğeni Watson - yaptıklarından şüpheleniyordum ama görmesine izin verdim. Çocuk fena can verdi. Bana karşı kin güdüyor. Onu yumuşatmalısın Watson. Yalvar, yemin et,

SHERLOCKHOLMES

ama sonuçta onu buraya getir. Beni bir tek o kurtarabilir!"

"Gerekirse sürükleyerek arabaya attığım gibi getireceğim."

"Öyle bir şey yapma. Sadece ikna etmeye çalış. Sen önde, o arkada gelirsiniz. Ama bir bahane uydur, kendin gelemeyeceğini söyle. U-nutma Watson. Beni yüz üstü bırakma. Beni hiçbir zaman yüz üstü bırakmadın. Elbette o yaratıkların üremesini engelleyen bazı doğal düşmanları olmalı. Sen ve ben Watson; elimizden geleni yaptık. Bırakalım mı dünyaya istiridyeler hakim olsun? Hayır, hayır, bu korkunç! Bu dediklerimi iyice düşün."

O muhteşem zekâyı, bir çocuk gibi söyle-nir halde bıraktım. Anahtarı aldım ve kendini bir daha odaya kilitlemesin diye geri vermedim. Bayan Hudson koridorda yaşlı gözlerle bekliyordu. Aşağı inerken odadan Holmes'un yüksek sesle söylenmeye devam ettiğini duyabiliyordum. Aşağıya indiğimde, tam bir arabaya ıslık çalıyordum ki, sislerin arasından bir adam

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

çıkageldi.

"Bay Holmes nasıl efendim?" diye sordu adam.

Eski bir ahababımızdı. Sivil kıyafetler içinde de olsa Scotland Yard'dan Müfettiş Morton'ı tanımakta güçlük çekmedim.

"Çok hasta," diye cevap verdim.

Bana çok tuhaf bir şekilde baktı. Pek kon-duramasam da, bir an için sokak ışığının vurduğu yüzünde bir mutluluk ifadesi sezer gibi oldum.

"Bazı dedikodular var," dedi.

Onu orada bırakıp, önümde duran arabaya atladım aceleyle.

Lower Burke Sokağı, Notting Hill ile Ken-sington arasında, her iki tarafı sık evlerle sıralanmış güzel bir yerdi. Arabacının önünde durduğu ev ise, eski moda demir parmaklıkları, devasa kapısı ve parlak pirinçleriyle kasvetli bir saygınlık taşıyordu. Kapıyı somurtkan bir uşak açtı.

"Evet, Bay Culverton Smith evde Dr. Wat-

SHERLOCKHOLMES

son! Peki efendim, geldiğinizi haber vereyim."

Naçizane ismim ve unvanım Bay Culver-ton Smith'i pek etkilemişe benzemiyordu. Ara-fak kapıdan tiz, delici bir ses geliyordu.

"O da kim oluyormuş? Ne istiyormuş? Allah aşkına Staples, sâna kaç kez söyledim, çalışma saatlerinde rahatsız edilmek istemiyorum diye!"

Uşak uysalca bir açıklamaya girişti.

"Hayır onu görmek istemiyorum Staples. Çalışmamın bu şekilde bölünmesine izin veremem. Evde yokum. Böyle söyle. O kadar ö-nemliyse sabah gelsin."

Yine uysal mırıltılar.

"Başka sözüm yok. Ya sabah gelir, ya da bekler. Çalışmama engel olma."

Holmes'u hasta yatağında kıvranırken, yardım getirmem için dakikalan sayarken hayal ettim. Nezaketin yeri değildi. Dostumun hayatı pamuk ipliğine bağlıydı. Ezik uşağın cevabı iletmesini beklemeden odaya daldım.

Adam ateşin yanındaki sallanan sandalye-

OLUM DÖŞEĞİNDE

sinden, öfkeden kudurmuş halde ayağa fırladı. Karşımda duran büyük, san suratı, geniş gam-zeli çeneyi, çalı kaşların altından öfkeyle yanan tehditkâr, gri gözleri inceledim. Yüksek alnının tepesinde, gösterişli bir şekilde yana sarkıtılmış küçük, kadife bir kep duruyordu. Adamın kafatası inanılmaz büyüktü ama alt tarafına göz attığımda vücudunun ne kadar küçük ve narin olduğunu görerek hayrete düşmüştüm. Omuzlan ve sırtı, küçükken raşitizm geçirenlerde olduğu gibi kamburlaşmıştı.

"Neler oluyor?" diye bağırdı, tiz, çığırtn bir sesle. "Bu saygısızlık da ne demek böyle? Yarın sabah görüşebileceğimizi söylemedim

"Çok üzgünüm," dedim, "ama durum gerçekten acil. Bay Sherlock Holmes..."

Dostumun ismini duyan bu ufak tefek a-damda tuhaf değişimler olmaya başladı. Bir an yüzünden öfke dolu bir bakış geçti. İyice gerilmiş, tetikte bekliyor gibiydi.

"Holmes'dan mı geldiniz?" diye sordu.

"Yanından ayrılalı çok olmadı."

"Holmes'a ne olmuş? Bir şeyi mi var?"

"Son derece hasta. Ben de bu yüzden geldim."

Adam oturmam için bir sandalyeyi işaret etti ve kendi koltuğuna geri döndü. Bu sırada şöminenin üstündeki aynadan yüz ifadesini yakalamayı başarmıştım. Sanki sinsi ve iğrenç bir gülümseme oturmuştu yüzüne. Ama hemen sonra samimi olduğunu sandığım endişeli bir tavırla bana doğru eğilince yanılmış olabileceğimi düşündüm.

"Bunu duyduğuma üzüldüm," dedi. "Bay Holmes'la zamanında iş gereği tanışmıştık ama kendisinin yeteneklerini ve karakterini her zaman takdir etmişimdir. Ben hastalıklara ne kadar meraklıysam o da suça aynı şekilde merak duyar. Onun için bir katil, benim için bir mikrop demektir. Benim de kendimce hapishanelerim var," diye devam etti, yandaki masalardan birinin üstünde duran şişeleri göstererek. "O jelatin kültür ortamlarında en azılı caniler cezalarını

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

doldurmakta."

"Bay Holmes da sizi bu özel ilginiz yüzünden görmek istiyordu. Size büyük saygı duyuyor ve Londra'da ona yardım edebilecek tek insan olduğunuza inanıyor."

Küçük adam bir an irkildi ve kafasındaki kepeğe yere yuvarlandı.

"Neden?" diye sordu. "Bay Holmes neden ona benim yardım edebileceğimi düşünüyor ki?"

"Doğu hastalıkları hakkındaki bilgileriniz yüzünden."

"Peki kaptıdığı hastalığın Doğu kökenli olduğunu nereden biliyor?"

"Çünkü profesyonel araştırmalarından birinde rıhtımdaki Çinli denizcilerle haşır neşir olmak zorunda kalmış."

Bay Culverton Snsth hoş bir şekilde gülümseyip eğilerek yerden kepeğini aldı.

"Ah öyle mi?" dedi. "Umarım durumu söylediğiniz kadar ağır değildir. Ne kadardır hastaymış?"

SHERLOCKHOLMES

"Yaklaşık üç gündür."

"Sayıklama var mı?"

"Ara sıra."

"Hay Allah! Endişe verici. Bu yardım fer-yadına cevap vermemek insanlığa sığmaz. Çalışmalarımın bölünmesinden hiç hoşlanmam Dr. Watson; ama bu mesele çok farklı. Sizinle geleceğim."

Holmes'un talimatlarını unutmamıştım.

"Benim başka bir randevum var."

"Çok güzel. Ben de yalnız giderim. Bay Holmes'un adresi bende olacaktı. En geç yarım saat içinde orada olacağımdan emin olabilirsiniz."

Holmes'un odasına geri döndüğümde hemen içeri girmeye cesaret edemedim. Ben yokken korktuğum başıma gelmiş olabilirdi. Ama içeri girdiğimde, biraz kendine geldiğini görünce içim rahatladı. Görüntüsü değişmemişti ama sayıklamalardan iz kalmamış, sesi normalden cılız çıksa bile eski canlılığına kavuşmuştu.

"Ee, onu görebildin mi Watson?"

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

"Evet, geliyor."

"Harika Watson! Harika! Sen elçilerin kralısın."

"Benimle gelmek istedi." "Bu hayatta olmaz Watson. Gerçekten imkânsız. Peki beni neyin hasta ettiğini de sordu mu? "

"Ona Doğu Yakası'ndaki Çinlilerden söz ettim."

"Elbette! Watson, sen iyi bir dost olarak elinden gelenin en iyisini yaptın. Artık ortalıktan çekilebilirsin."

"Bekleyip teşhisini duymak istiyorum Hol-mes."

"Tabii ki istersin, ama beyefendi odada başka kimsenin olmadığı düşünürse teşhisi de daha gerçekçi ve dürüst olur. Yatağımın arkasında sana yetecek kadar yer var Watson."

"Harikasın Holmes!"

"Korkarım başka seçeneğimiz yok Watson. Oda aslında gizlenmeye pek uygun değil ama insanın en son şüpheleneceği şeylerin de başm-

SHERLOCK HOLMES

da gelir. Neyse Watson, bir yolunu bulacağız." Sonra birden oturduğu yerde doğrularak dikkatle dinledi 'Tekerlek sesleri Watson. Beni seviyorsan elini çabuk tut dostum! Ve ne olursa olsun yerinden kıpırdama - ne olursa olsun, tamam mı? Konuşma! Kıpırdama! Sadece kulaklarını açıp dinle." Bunları söyledikten sonra o güçlü kuvvetli hali gitti; kendinden emin konuşmaları yerini yarı delirmiş bir adamın alçak sesli mırıltılarına bıraktı.

Hemen gidip saklandığım yerden merdi-venlerdeki ayak seslerini, yatak odasının kapısının açılıp kapanışını duyabiliyordum. Sonrasında sadece hasta adamın ara sıra zorla aldığı nefesler ve hırıltıları dışında uzun bir sessizlik oldu. Konuşumuzun yatağın kenarında durup hastaya baktığını canlandırırıyordum gözümde. Ve nihayet bu garip sessizlik sona erdi.

"Holmes!" diye bağırdı adam. Uyuyan bir insanı kaldırmaya çalışan birinin ısrarlı ses tonuyla: "Holmes! Duymuyor musun Holmes?" Sonra hasta adamı kabaca omuzlarından sarsı-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

yormuş gibi bir ses duydum.

"Sîz misiniz Bay Smith?" diye fısıldadı Holmes. "Gelme nezaketinde bulunacağınızı hiç sanmıyordum. "

Adam güldü.

"Eminimeyle olmuştur," dedi. "Ama gör* düşün gibi buradayım. Ateş kömürleri Holmes - ateş kömürleri!"

"Ne kadar iyi - ne kadar asilsiniz. Uzmanlığınızı nasıl takdir ettiğimi bir bilseniz."

Konuğumuz kıs kıs gülüyordu.

"Elbette. Londra'da bunu bilen tek kişi sensin. Hastalığının ne olduğunu biliyor musun?"

"Aynısı," dedi Holmes.

"Ah! Demek belirtileri teşhis ettin."

"Elimden geldiğince."

"Buna hiç şaşırmadım Holmes. Aynısı olduğuna da hiç şaşırmadım, öyleyse işin çok zor. Zavallı Victor dördüncü gün ölmüştü - ne de güçlü kuvvetli bir adamdı. Senin de dediğin gibi, artık bittiği sanılan bir Asya hastalığını

SHERLOCK HOLMES

Londra'nın göbeğine getirmiş olması gerçekten çok garipti. Hem de benim özel uzmanlık alanımda olan bir hastalık. Garip bir tesadüf Hol-mes. Bunu fark etmiş olman akıllıca, ama yine de her şeyin kendiliğinden geliştiğini sanman çok yanlış."

"Senin yaptığını biliyordum."

"Biliyordun demek. Ama ispat edemedin değil mi? Peki o zaman, hakkımda asılsız söylentiler yaydıktan sonra başın sıkışınca ayaklanma kapanman ne demek oluyor? Bu nasıl bir oyun, ha?"

Hasta adamın hırıltılı nefesini duyabiliyordum. "Bana su ver!" diye inledi.

"Artık sonun yaklaştı dostum; ama söyleyeceklerimi duymadan gitmeni istemiyorum. O yüzden sana su vereceğim. Al bakalım, üstüne başına dökme! Aferin sana. Dediklerimi anlayabiliyor musun?"

Holmes inledi.

"Elinden geleni ardına koyma. Geçmiş geçmişte kaldı," diye fısıldadı. "Olan biteni ak-

OLUM DOŞEGINDE

l1ma getirmem- yemin ederim. Beni tedavi edersen her şeyi unuturum."

"Neyi unutursun?"

"Victor Savage'ın ölümünü. Kendin yaptığını şimdi itiraf ettin ya. Ama hepsini unutacağım."

"İster unut, ister unutma; canın nasıl isterse. Zaten tanık sandalyesine tırmanabileceğim sanmıyorum. Yeğenimin nasıl öldüğünü öğrenip öğrenmemen de umurumda değil. Şu anda konuştuğumuz mesele o değil, sensin."

"Evet, evet."

"Bana gelen adam - adım unuttum - hastalığı Doğu Yakası'ndaki denizcilerden kaptığını söyledi."

"Başka bir ihtimal düşünemiyorum."

"Zekânla gurur duyuyorsun Holmes değil mi? Kendini akıllı sanıyorsun. Ama bu kez kendinden daha zeki birine çattın. Hafızanı zorla bakalım Holmes; bu hastalığı başka bir yerden kapmış olamaz mısın?"

"Düşünemiyorum. Zihnim dağıldı. Tanrı

SHERLOCK HOLMES

aşkına bana yardım et!"

"Tabii ki yardım edeceğim. Şu anda nerede olduğunu ve oraya nasıl geldiğini anlamayı sağlayacağım. Ölmeden önce her şeyi öğrenmeni istiyorum."

"Acımı dindirecek bir şeyler ver bana."

"Acı veriyor, değil mi? Asyalılar ölüm yaklaştığında uluyup dururlardı. Sende krampolar oluyor galiba."

"Evet, evet kramp bu."

"Ama dediklerimi duyabilirsin. Dinle beni! Belirtilerin baş gösterdiği sıralarda hayatında sıra dışı bir şeyler olmadı mı?"

"Hayır, hiçbir şey olmadı."

"Bir daha düşün."

"Düşünemeyecek kadar hastayım."

"Peki o zaman ben sana yardım edeyim. Postayla bir şey gelmedi mi?"

"Postayla mı?"

"Mesela bir kutu?"

"Bayılmak üzereyim - sonum geldi!"

"Dinle Holmes!" Ölüm döşeğindeki adamı

OLUM DÖŞEĞİNDE

sarsıyormuş gibi bir ses geliyordu vesben saklandığım yerden çıkmamak için kendimi zor tutuyordum. "Beni duymak zorundasın. Duyacaksın. Bir kutu hatırlamıyor musun - fildişi b|j£~ kutu? Çarşamba geldi. Kutuyu açtın - unuttun mu?"

"Evet, evet açtım. İçinde keskin bir yay vardı. Şaka sandım ve..."

"Bunu acı bir şekilde öğreniyorsun ama şaka değildi. Seni gidi sersem, cezayı çekmen gerekiyordu ve şimdi de çekiyorsun. Yoluma çıkmanı söyleyen oldu mu sana? Beni rahat bırak-saydın sana zarar vermeyecektim."

"Hatırladım," diye inledi Holmes. "O yay! Elimi kanatmıştı. Şu kutu - masanın üzerinde."

"Ta kendisi Allah'ın cezası! Buradan ayrılırken yanımda onu da götüreceğim. Böylece son delil umudun da suya düşmüş olacak. Zaten artık gerçeği öğrendin Holmes; seni öldürdüğümü artık biliyorsun. Victor Savage hakkında çok şey biliyordun; ben de gerekeni yapayım dedim. Sonun yaklaştı Holmes. Burada oturup

SHERLOCK HOLMES

ölmeni izleyeceğim."

Holmes'ün sesi artık zorlukla duyulur olmuştu.

"Nasıl?" dedi Smith. "Gazı mı açayım? Hava iyice karardı değil mi? Peki açayım, böylece seni de daha iyi görürüm." Odanın öteki ucuna gidip gazı sonuna kadar açınca ortalık iyice aydınlanmıştı. "Senin için yapabileceğim başka bir şey var mı dostum?"

"Kibrit ve sigara."

Sevinçten bağırmamak için kendimi zor tuttum. Holmes her zamanki güçlü sesiyle konuşmaya başlamıştı - belki biraz kısıktı ama bu sesi iyi tanıyordum. Uzun bir sessizlik oldu; Culverton Smith'in durup sessizce dostuma baktığını hissediyordum.

"Bu da ne demek böyle?" diye sordu nihayet, çığırtnkan sesiyle.

"Bir rolü oynamanın en iyi yolu, karakterin kendisi olmaktır," dedi Holmes. "İnan bana üç gündür bir şey yemedim, içmedim - ta ki sen zahmet edip o suyu verene kadar. Ama beni asıl

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

zorlayan şey tütün oldu. Neyse ki artık içebilirim." Kibritin çakıldığını duydum. "Böyle daha iyi oldu. Hu huu! Yoksa bu gelen bir dost mu?"

Dışarıda ayak sesleri duyuldu, kapı açıldı ve içeri Müfettiş Morton girdi.

"Her şey halledildi; adamın budur/' dedi Holmes.

Müfettiş gerektiği üzere adamın haklarını okumaya girişti.

"Sizi Victor Savage'ı öldürme suçundan tutukluyorum," diye bitirdi sözünü.

"Tabii Sherlock Holmes'ü öldürmeye teşebbüsü de ekleyebilirsiniz," diye araya girdi dostum gülererek. "Neyse ki Bay Culverton Smith zahmet edip gazı açtı da sinyelimizi vermiş oldu. Unutmadan; mahkûmun ceketinin sağ cebindeki küçük kutuya da özel ilgi gösterin. Teşekkür ederim. Yerinizde olsam daha dikkatli olurum. Buraya koyun. Mahkemede ona da sıra gelecek."

İtiş kakıştan sonra demir sesleri ve acı bir çığlık duyuldu.

"Sonunda siz zararlı çıkarsınız," dedi mü fettiş. "Rahat durun olur mu?" Takılan kelepçelerin sesi duyuldu.

"Güzel bir tuzak!" diye atıldı tig, çıkırtkan ses. "Ama sonunda topun ucunda sen olacaksın Holmes, ben değil. Buraya gelip kendisini tıg davı etmemi istedi. Ben de onun için endişelenip geldim. Şüphesiz şimdide tutup, o deli saçması iddialarını destekleyen şeyler söylediğimi uyduracaktır. Sen istediğın kadar yalan söyle Holmes. Benim sözüm en az seninki kadar itibarlıdır."

"Yüce Tanrım!" diye bağırdı Holmes. "Tamamen unutmuşum. Sevgili Watson, sana binlerce özür borçluyum. Nasıl da unutmuşum! Seni Bay Culverton Smith'le tanıştırmama gerek yok, daha önce tanışmıştınız sanırım. Araba aşağıda mı? Giyinir giyinmez ben de gelirim. Karakolda bana ihtiyacınız olabilir."

"Hiç bu kadar iyi gelmemiştı," dedi Holmes. Giyinirken bir yandan da bir bardak kır-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

mızı şarap ve birkaç bisküviyle karnım doyuruyordu. "Ama alışkanlıklarımın ne kadar düzensiz olduğunu sen de bilirsin; böyle bjiW deneme başkalarını çok daha zorlardı. Bayan Hudson'ı durumumun ciddi olduğuna inandırmam gerekiyordu. Çünkü o seni bulacaktı, sen de adamımızı. Bana gücenmedin değil mi Wat-son? Kabul etmelisin ki, onca yeteneklerin arasında duygularını gizleme yer almıyor. Sırrımı biliyor olsaydın, Smith' i durumun ciddiyeti konusunda ikna edemezdin. Oysa bütün planın en can alıcı kısmı buydu: adamın ne kadar kindar olduğunu bildiğim için, gelip şaheserine göz atmak isteyeceğinden de emindim. "

"Peki ya o halin Holmes? Hayalet gibiydin."

"Üç gün oruç tutsan, sen de benden farklı olmazdın Watson. Geri kalanını birkaç fırça darbesiyle halletmek zor olmadı. Alna vazelin, gözlere güzelavrat otu, yanaklara ruj, dudakların etrafına da balmumu sürersen gayet tatmin edici bir sonuç elde edebilirsin. Bazen bu konu

SHERLOCK HOLMES

hakkında bir makale yazmayı düşünmüyorum değilim. Tabii ara sıra kronlardan, istiridyelerden ya da başka tuhaf şeylerden bahsederek delirmiş olduğum izlenimini vermek de zor olmadı."

"Peki neden yanına yaklaşmama izin vermedin? Aslında hastalık falan yoktu."

"Bunu nasıl sorarsın sevgili Watson? Doktorluğuna hiç saygı duymadığımı mı sanıyorsun? Muayene etmeye kalktığı anda ölüm döşegindeki bir adamın, ne kadar zayıf düşmüş olsa da, nabzında ya da ateşinde bir yükselme olmadığım fark etmemen mümkün olabilir miydi? Seni ancak dört metre uzaktan kandırabilirdim. Yoksa Smith'i elime kim düşürecek? Hayır Watson, o kutuya dokunma sakın. Kapağını açtığı anda, keskin uçlu bir yay bir engereğin dişi gibi fırlıyor. Zavallı Savage'ın da buna benzer bir aletle öldürüldüğünü söyleyebilirim. Ama beni bilirsin, elime geçen her pakete dikkatle yaklaşıyorum. Ama planının başarıyla tamamlandığına inandırabilirsem gerçekleri Smith'in kendi ağzından duyabileceğimi biliyordum. Ve

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

bunun için de gerçek bir sanatçı gibi davranmam gerekiyordu. Teşekkür ederim Watson, paltomu giymeme yardım eder misin? Karakolda işimiz bittikten sonra Simpson-da ağızlara layık bir ziyafete hayır demem."

43

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

**LEYDİ
FRANCES
CARFAX ' İN
KAYBOLUŞU**

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

LEYDİ
FRANCES
CARFAX' İN KAYBOLUŞU

"İyi de neden Türk?" diye sordu Bay Sher-lock Holmes, gözleri ayakkabılarıma kilitlenmiş halde. O sırada bambu arkalıklı bir sandalyede oturur durumdaydım; uzatmış olduğum ayaklarım onun dikkatini çekmişti.

"İngiliz malı," diye cevap verdim şaşkınlıkla. "Oxford Caddesi'ndeki Latimers'ten almıştım onları."

Holmes, yüzünde bezgin bir ifadeyle gülümsedi.

"Hamamdan bahsediyorum!" dedi; "ha-

SHERLOCK HOLMES

mamdan! Ferahlatıcı 'yerli malı' banyolar dururken neden gevşetici pahalı bir Türk hamamına gitmeyi seçtin?"

"Çünkü son birkaç gündür kendimi romatizmalı ve yaşlı hissettim. Türk hamamı, tıpta 'şifalı' dediğimiz bir şeydir - yeni bir başlangıç, sistemi temizleyip yenileyen bir şey.

"Bu arada, Holmes," diye ekledim, ayak-kabıllarım ve Türk hamamı arasındaki bağlantının mantıkçı bir insan için gayet açık olduğundan eminim, ama yine de aradaki ilişkiyi açık-lasan çok sevinirim."

"Mantık kurmak pek zor değil, Watson," dedi Holmes, gözünü haylazlıkla kırparak. "Sabah geldiğin arabayı kiminle paylaştığını soracak olduğum takdirde sergileyeceğim tündengelimle aynı türden bir şey."

"Yeni örneğinin açıklayıcı olduğunu söyleyemem," dedim, somurtarak.

"Bravo Watson! Son derece ağırbaşlı ve mantıklı bir itiraz. Bir bakalım, veriler neydi? Sonuncusundan başlayalım - arabadan. Ceket-

OLUM DÖŞEĞİNDE

nin sol kolu ve omzunda çamur lekeleri var. Fayton koltuğunun ortasında oturmuş olsaydın bu başına gelmezdi, gelseydi bile büyük bir ihtimalle simetrik bir şekilde her iki yanına da sıçramış olurdu. Yani yan tarafta oturduğun belli: yanında biri vardı."

"Gayet acıkmış."

"Komik sayılabilecek kadar sıradan, değil mi?"

"Peki ya ayakkabılar ve hamam arasındaki bağ?"

"Biraz önceki örnek kadar basit. Ayakkabılarını ne şekilde bağladığını bilirim. Ama bu sefer karmaşık bir fiyonkla bağlanmışlar ki, bu senin tarzın değil. Ayakkabılarını çıkarmış olduğun buradan belli. Onları kim bağladı peki? Ya bir kunduracı - ya da hamamdaki çocuk. Kunduracı olma olasılığı düşük, çünkü ayakkabıların gayet yeni. Geriye ne kalıyor? Hamam. Komik, değil mi? Neyse, her şeye rağmen hamam iyi bir amaca hizmet etmiş."

"Nedir o?"

SHERLOCK HOLMES

"Bir değişikliğe ihtiyacın olduğu için oraya gittiğini söylemiştin ya; bir değişiklik daha yapmanı önereceğim. Lozan nasıl geliyor kulağa, sevgili Watson - birinci sınıf biletler ve bütün masraflar karşılanmış."

"Mükemmel! Ama neden?"

Holmes, sandalyesinde arkasına yaslanıp cebinden bir not defteri çıkardı. "Dünyadaki en tehlikeli türlerden biri," dedi, "işsiz, arkadaşsız kadındır. En zararsız ve çoğunlukla da en faydalı insanlar olmalarına rağmen, yine de başkalarını suça teşvik eden en büyük güçtürler. Biçaredir yalnız kadın. Göçmendir. Onu ülkeden ülkeye, otelden otele götürecek kaynaklara sahiptir. Çoğunlukla, nereden geldiği belli olmayan emeklilik ödeneklerinin ve huzur evlerinin arasında kaybolmuştur. Kurtlarla dolu bir dünyada küçük bir kuzudur. Kurt onu kaptığında merak eden kimsesi çıkmaz. Leydi Frances Carfax'in basma kötü bir şeyin gelmiş olmasından endişeleniyorum, en azından burası kesin."

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Konuyu genelden özele indirgemiş olmasından dolayı çok rahatlamıştım.

Holmes, notlarım karıştırmaya başladı.

"Leydi Frances," diye devam etti, "Artık aramızda olmayan Rufton Kontunun sülalesinden kalan tek kişi. Hatırlayacağın gibi mirasın tamamı erkeklere bırakılmıştı. Hanımefendiye sınırlı bir para kalmıştıysa da, gümüş ve özel kesimli elmaslardan oluşan bittakım harikulade, eski İspanyol mücevheri de onun olmuştu. Kadın bu mücevherlere fazlasıyla bağlıymış, zira onları bir bankacıya teslim etmek yerine her zaman yanında taşımayı seçmişti. Oldukça zavallı bir insan, şu Leydi Frances, güzel bir kadın, orta yaşma henüz girmiş, buna rağmen garip bir tesadüf eseri, sadece yirmi yıl öncesinin büyük bir donanmasından kalan tek bir filika gibi kalıvermiş."

"Basma ne gelmiş peki?"

"A, Leydi Frances'in basma ne mi gelmiş? Yaşıyor mu, öldü mü? bulmamız gereken de bu. Alışkanlıklarına bağlı bir hanımefendidir; tam

SHERLOCK HOLMES

dört yıldır, şaşmaz bir şekilde, uzun zaman önce emekliye ayrılmış olup CambenvelPde yaşayan eski mürebbiyesi Bayan Dobney'e iki haftada bir mektup yazarmış. Bana başvuran kişi de bu Bayan Dobney. Beş haftadır tek bir haber alamamış Leydiden. Son mektup Lozan'daki National Oteli'nden gönderilmiş. Görünüşe göre Leydi Frances oradan herhangi bir adres vermeden ayrılmış. Ailesi endişeli. Son derece zengin olduklarından, bu meseleyi çözmemiz durumunda paranın dert edilmemesinin gerektiğini belirtiyorlar."

"Bayan Dobney tek bilgi kaynağımız mı peki? Hanımefendinin mektuplaştığı başka insanlar da vardır herhalde."

"Kesinlikle güvenebileceğimiz bir mektup arkadaşı daha var Watson. Banka. Hayat bekâr hanımlar için de devam ediyor; hesap cüzdanlarını yanlarından ayrılmamak zorundalar. Hanımefendinin hesabı Silvester Bankası'nday-mış. Bir göz attım. Biri hariç son çeki Lozan'daki hesabını kapatmak için kullanılmış, ama

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

miktar büyük olduğu için muhtemelen elinde nakit para da kalmıştır. Ondan beri de sadece bir kez para çekilmiş."

"Kimin adına ve nerede?"

"Bayan Marie Devine adına. Ama çekin nerede bozdurulduğunu söylemek imkânsız. Üç hafta önce Montpellier'deki Credit Lyon'da nakde çevrilmiş. Miktarı da elli sterlinmiş."

"Şu bayan Marie Devine kim peki?"

"Bunu da öğrendim. Bayan Marie Devine, Leydi Carfax'ın oda hizmetçisiymiş. Leydinin ona neden bir çek verdiğini henüz bulamadım. Fakat yapacağın araştırmalarla bu meseleyi kısa sürede aydınlatacağından en ufak bir kuşku yok."

"Araştırmalarım mı?!"

"Lozan'a yapacağın sağlık gezisinden bahsediyorum. Yaşlı Abrahams ölme korkusuyla kıvranırken Londra'dan ayrılmamın mümkün olmadığını biliyorsun. Hem ayrıca genel prensipler gereği ülkeden ayrılmam doğru olmaz. Scotland Yard bensiz kendini yalnız hissediyor

SHERLOCKHOLMES

ve suçluların arasında da sağlıksız bir heyecan baş gösteriyor her seferinde. Hadi git, sevgili Watson. Ve kelimesi iki peni gibi abartılı bir miktara değeceklerini düşünürsen, acizane öğütlerim gece gündüz telgraf tellerinin ucunda seni bekliyor olacak.

İki gün sonra, Lozan'daki National Otelinde, bir dediğimi iki etmeyen nazik müdür M. Moser'm yanındaydım. Bana söylediğine göre Leydi Frances haftalar boyunca orada kalmıştı. Karşılaştığı bütün insanlar ondan çok hoşlan-mışmış. Kırk yaşından fazla değilmiş. Hâlâ güzel olmanın yanı sıra gençliğinde çok güzel bir kadın olduğu her halinden belliymiş. M. Moser değerli mücevherlerle ilgili hiçbir şey bilmiyormuş, ama hizmetkârlardan duyduğu kadarıyla Leydinin yatak odasındaki ağır sandık her zaman şaşmaz bir şekilde kilitli duruyormuş. Leydinin oda hizmetçisi Marie Devine de en az hanımı kadar sevilen bir kişiymiş. Otelin şef

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

garsonlarından biriyle nişanlandığı için adresini bulmak hiç de zor olmayacaktı. Trajan Yolu no. 11, Montpellier'de oturuyordu. Bizzat Holmes'un da ipuçlarını toparlamada ancak bu kadar usta davranabileceğini hissederek bütün bunları not aldım.

Hâlâ aydınlatılmayı bekleyen tek bir şey kalmıştı geriye; Elimdeki verilerin hiçbirisi Ley-dinin ani ayrılışını anlatmaya yetmiyordu. Lozan'da çok güzel vakit geçiriyordu. Göle bakan lüks odasında sezonun sonuna kadar kalacağını düşünmek için her türlü sebep mevcuttu. Buna rağmen bir gün içinde toparlanıp otelden ayrılmıştı, üstelik boşu boşuna bir haftalık ödemeyi de yapması gerekmişti bunun için. Bu konuda bir şey söyleyebilecek tek bir kişi çıktı; oda hizmetçisinin nişanlısı Jules Vibart. Ani ayrılıştan iki gün önce gelen uzun boylu, esmer, sakallı bir adama bağlıyordu olanları. "Un sauvage-un veritable sauvage!" diye bağırdı Jules Vibart. Adam, şehirde bir yerde kalıyordu. Madamla gölün kenarında dolaşıp, ciddi ciddi bir

SHERLOCK HOLMES

şeyler konuştukları görülmüştü. Sonraki bir vakitte madamı görmeye gelmiştiyse de madam onu görmeyi reddetmişti. Adam İngiliz'miş, ama ismini bilen kimse yoktu. Madam, bu olaydan hemen sonra otelden, ayrılmıştı. Jules Vibart ve daha da önemlisi Jules Vibart'm biricik nişanlısı, bu ani ayrılışın adamın yaptığı ziyarete bağlı olduğuna inanıyordu. Jules'ün yorumda bulunmak istemediği tek bir konu vardı, o da Maria'nın, hanımını bırakmasının nedeniydi. Adam bu konuda sessiz kalıyordu. Cevabım öğrenmek istediğim takdirde Montpellier'-ye gidip Maria'ya bizzat sormalıymışım.

Araştırmamın ilk bölümü böyle bitti işte. ikinci bölüm, Leydi Frances Carfax'in Lozan'dan sonra gittiği yere ayrılmıştı.

Bu olayla ilgili bir gizlilik durumu göze çarpıyordu ki bu, peşindekilere kurtulmaya çalışmış olduğu fikrini doğrulayan tek belirtiydi. Öyle olmasa ne diye bagajım doğrudan Baden'e yollamasın ki? Bagajı da kendisi de, dolambaçlı bir yoldan Ren Nehrinin kıyısına

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

ulaşmıştı. Bu kadarım Cook'un ofisindeki müdürden öğrenebilmiştim. Böylece, attığım adımlarımın bir özetini Holmes'a gönderip cevap olarak nükteli bir tebrik telgrafı aldıktan sonra Baden'e gittim.

Baden'de Ley dinin izini bulmak zor olmamıştı, iki hafta, Englischer Hofta kalmıştı. O-rada kaldığı süre içinde, güney Amerikalı bir misyoner olan Dr. Shlessinger ve onun eşiyle tanışmış. Yalnız' olan bayanların çoğu gibi^r Leydi Frances de dinde buluyordu huzuru. Dr. Shlessinger'ın olağanüstü kişiliği, dine gönülden bağlılığı ve dhü görevlerini yerine getirirken yakalanmış olduğu bir hastalıktan sonra yeni yeni iyileşiyor olması, Leydiyi derinden etkilemişti. İyileşmekte olan azizin bakımı konusunda bayan Shlessinger'e yardım etmişti. Müdürün bana anlattığı kadarıyla adam iki yanında onunla yakından ilgilenen kadınlarla, verandadaki bir kanepede yatarak geçirmiş günlerini. Üzerinde bir monografi yazmış olduğu Midianites Krallığına da yer vermiş olduğu

SHERLOCK HOLMES

Kutsal Ülke'nin bir haritasını hazırlamakla meşgulmuş kendisi. Sonunda sağlığına kavuştuğunda, eşiyle birlikte Londra'ya döndüğünde Leydi Frances de onlarla birlikte yola çıkmıştı. Bu sadece üç hafta önceydi ve müdür o günden sonra bir şey duymamıştı. Oda hizmetçisi Ma-rie'ye gelince, diğer hizmetçi kızlara bu mesleği bir daha asla yapmayacağını söyledikten sonra gözyaşlarına boğulmuş bir halde hatunundan birkaç gün önce ayrılmıştı otelden. Dr. Shlessinger, ayrılmadan önce bütün takımın hesabını kapatmıştı.

"Bu arada," dedi müdür, sonunda, "Leydi Frances Carfax'i soran tek dostu siz değilsiniz. Bir hafta kadar önce sizinle aynı sebepten başka bir beyefendi daha geldi buraya."

"İsmi vermiş miydi?" diye sordum^

"Hayır; ama bir İngiliz'di, biraz garip bir adamdı."

"Yabani bir adam mıydı?" dedim, ünlü dostumun tarzına uyup bildiklerimin arasında bağlantı kurarak.

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

"Kesinlikle. Bu o adamı çok iyi tanımlayan bir kelime. İri cüsseli, sakallı, esmer biriydi ve lüks bir otelden çok, bir çiftçi hanına aitmiş gibi görünüyordu. Sert ve sinirli bir adamdı bana sorarsanız; onu kızdırmak istemezdim doğrusu."

Sisin dağılmasıyla birlikte, kişiler giderek netleşirken olayın üzerindeki gizem perdesi yavaş yavaş kalkmaya başlamıştı. İyi kalpli, dindar bir kadın, kötü ve acımasız biri tarafından oradan oraya takip ediliyordu. Kadın besbelli ki adamdan korkuyordu, yoksa en başından Lozan'dan kaçmazdı. Adam yine de peşine düşmüştü. Eninde sonunda ona yetişirdi. Yoksa bu çoktan olmuş muydu? Kadından ses çıkmamasının sebebi bu muydu? Yatandaki iyi yürekli insanlar onu şiddetten ya da şantajdan koruyamamış mıydı? Bu uzun kovalamanın altında nasıl bir kötülük, nasıl bir amaç yatıyordu? İşte çözmem gereken şey buydu.

Olayların kökenine ne kadar hızlı bir şekilde inmiş olduğumu göstermek için Holmes'a

SHERLOCK HOLMES

yazdım. Cevap olarak, Dr. Shlessinger'in sol kulağının tarifini istedi benden. Holmes'un espri anlayışı garip ve genellikle de sinir bozucudur. Onun için bu zamansız hareketine aldırış

etmeden işime devam ettim - mesajını aldığım da zaten hizmetçi kız Marie'nin peşinde Montpellier'ye dönmüştüm bile.

Kızı bulup bildiklerini' öğrenmek hiç de zor olmadı. Hanımım sadece iyi ellerde olduğundan emin olduğu için bırakmış sadık bir kızdı - yaklaşan evliliği zaten ayrılığı kaçınılmaz kılmıştı. Hanımının Baden'de kendisine karşı biraz sert davranmış, hatta bir keresinde dürüstlüğünden şüphelenmiş gibi onu sorguya çekmiş olduğunu itiraf etti biraz sıkılarak. Bu da ayrılığı daha kolay hale getirmişti kız için. Leydi Frances, evlilik hediyesi olarak kendisine elli sterlin vermişti. Benim gibi, Marie de hanımını Lozan'dan uzaklaştırmış olan yabancından şüpheleniyordu. Adamın, göl kenarındaki gezintisi sırasında Leydinin bileğini sertçe kavradığım kendi gözleriyle görmüştü. Korkunç ve

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

sert görünürlü bir adanjdı. Marie, Leydi Fran-ces'in adamdan korktuğu için Londra'ya kadar Shlessinger'lere eşlik ettiğine inanıyordu. Ma-rie'yle bu konuda konuşmamıştı hiç, ama küçük küçük bir sürü olay hizmetçi kızı, hanımının sürekli gergin bir korku içinde bulunduğu ikna etmeye yetmişti. Bana bu kadarım anlatmıştı ki korku ve şaşkınlığım yansıtan bir yüzle birdenbire ayağa fırladı. "Balan!" diye bağırdı. "Namussuz bizi hâlâ takip ediyor! İşte şurada. Size anlattığım adam bu!"

Oturma odasının penceresinden kocaman siyah sakallı, iri yan, esmer bir adamın kapı numaralarına bakarak caddenin ortasından aşağı yavaşça yürüdüğünü gördüm. Besbelli ki o da benim yapmış olduğum gibi hizmetçi kızı arıyordu. Ani bir tepkiyle sokağa fırlayıp yanına gittim.

"Siz İngiliz'siniz," dedim.

"Ne olmuş?" diye sordu kaba bir homurtuyla.

"İsminizi öğrenebilir miyim?"

SHERLOCK HOLMES

"Hayır, öğrenemezsiniz!" dedi kararlılıkla.

Durum bir garipti ama en iyisi doğrudan konuya girmekttti her zamaıC-

"Leydi Frances Carfax nerede?" diye sordum.

Hayret içinde bana baktı.

"Ona ne yaptın? Neden peşindeydin? Cevap ver bana!" dedim.

Adam öfkeyle bağırarak bir kaplan misali üzerime çullandı. Pek-çok kavgada en güçlü a-damlarla bile aşık atmışımıdır, ama şimdi karşımda duran adamın elleri sanki çelikten, öfkesi bir boğanın öfkesiydi sanki. Boğazıma sarıldı; az daha bilincimi yitiriyordum ki, mavi gömlekli, tıraş olmamış bir Fransız işçisi, elinde bir sopayla karşıdaki meyhaneden fırlayıp saldırganın koluna ağır bir darbe indirdi. Adamın mengenesinden kurtulmuştum. Öfkeden kudurmuş bir halde bir süre öylece durup yeniden saldırıya geçip geçmemeyi düşündüğü belli oluyordu. Sonra, kendi kendine homurdanarak beni bıraktı ve az önce benim çıkmış olduğum bi-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

naya girdi. Yolda yanımda duran kurtarıcıma teşekkür etmek için döndüm.

"Evet, Watson," dedi bana, "her şeyi yüzüne gözüne bulaştırdığın ortada! Açıkçası, gece ekspresiyle benimle Londra'ya dönmen en iyisi olacak. "

Bir saat kadar sonra Sherlock Holmes, her zamanki kılığı içinde oteldeki odamda oturuyordu. Ani ve vakitli ortaya çıkışının açıklaması son derece yalındı. Londra'dan ayrılmasının bir sakıncası olmadığını fark etmiş, yolculuğumun apaçık belli rotası üzerinde bir sonraki noktada bana katılmaya karar vermişti. Bir işçi kılığına girerek benim ortaya çıkışımı beklemek için meyhanede oturmuştu.

"İnanılmaz derecede tutarlı bir araştırma yürüttüğünü söylemeliyim sevgili Watson," dedi. "Yapmayı ihmal ettiğin tek bir gaf bile hatırlayamıyorum şu anda. Araştırmam sonucunda her tarafı alarma geçirmekle kalmadın, eline tek bir şey de geçmedi."

"Belki sen daha iyisini yapardın," diye cevap verdim somurtarak.

"Bu konuda 'belki'lere yer yok. Daha iyisini yaptım bile. Seni, Philip Green'le tanıştırayım - kendisi seninle birlikte bu otelde kalıyor ve daha başarılı bir araştırma için onun iyi bir başlangıç olabileceğini düşünüyorum."

Önden, gümüş bir tepsi içinde bir kartvizit, hemen arkasından da sokakta bana saldırmış olan sakallı serserinin ta kendisi girdi odamıza. Beni gördüğünde şiddetle irkildi.

"Bu da ne demek oluyor Bay Holmes?" diye sordu. "Notunuzu aldığım gibi geldim, ama bu adamın burada işi ne?"

"Bu benim eski dostum ve yardımcım Dr. Watson. Kendisi bu vakada bizimledir."

Adam kocaman, esmer elini bana uzatıp birkaç kelimeyle özür diledi.

^Jmanm size zarar vermemişimdir. Beni ona zarar vermiş olmakla suçlayınca kendimi tamamen kaybettim. Doğrusunu isterseniz bu günlerde pek kendimde değilim. Sinirlerim fena

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

halde gerilmiş durumda. Fakat bu konuda artık elimden bir şey gelmez. Benim öncelikle bilmek istediğim şey, Bay Holmes, benim varlığımdan nasıl haberdar olduğunuzdur."

"Bayan Dobney'le temas halindeyim, Leydi Frances'in mürebbiyesi."

"Bizim Susan Dobney mi?! Onu unuttur muyum hiç?"

"O da seni unutmamış. Güney Afrika'ya gitmeden önceki günlerden."

"Ah, gördüğüm kadarıyla bütün hikâyemi biliyorsunuz. Sizden bir şey saklamama gerek yok. Yemin ederim ki Bay Holmes, bu dünyada, benim Frances'e karşı duyduğum aşkın büyüklüğünü hissetmiş bir adam daha yoktur. Yabanî bir gençtim, kabul ediyorum - ama sonuçta benim sınıfımdan gelen herkes, öyleydi. Frances ise kar kadar saf ve temizdi. Kabalığa hiç dayanamazdı; zaten yapmış olduğum şeyleri duyduğunda, benimle bir daha asla konuşmadı. Ama beni seviyordu - olayın inanılmaz tarafı da bu zaten - sırf benim için, hayatıma sonuna kadar

SHERLOCK HOLMES

bekâr kalacak kadar çok seviyordu beni. Yıllar geçip de Barberton'da epey bir para kazandıktan sonra, onu yeniden bulup belki bana karşı olan fikirlerini yumuşatabileceğimi düşündüm. Hâlâ evlenmemiş olduğunu duymuştum. Sonunda onu Lozan'da buldum ve bildiğim her şeyi denedim. Biraz yumuşadı sanırım, ama son derece güçlü iradeliydi ve onu bir daha görmeye gittiğimde şehirden ayrılmıştı. Baden'e kadar izlerini takip ettim ve bir süre sonra da hizmetçisinin burada olduğunu duydum. Kaba bir insanım, kaba bir hayatım oldu ve Dr. Watson benimle o şekilde konuşunca kendime hakim olamadım. Ama tanrı aşkına, Leydi Frances'in nerede olduğunu söyleyin bana."

"O hâlâ bulmamız gereken bir şey," dedi Holmes ciddiyetle. "Londra'da nerede kalıyorsunuz Bay Green?"

"Şimdilik Langham Oteli'ndeyim.*' "O halde oraya dönmenizi ve size ihtiyacımız olacak olursa diye hazır beklemenizi tavsiye ediyorum. Sizi boş yere ümitlendirmek gi-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

bi bir niyetim yok, ama en azından, Leydi Fran-ces'in güvenliği için elimizden geleni yapacağımızdan emin olabilirsiniz. Söyleyebileceklerim şimdilik bu kadar. Bizimle bağlantı kura-bilesiniz diye bu kart size bırakıyorum. Evet, Watson, valizini toplarsan ben de Bayan Hud-son'a telgraf çekip yarın sabah saat 7:30'da iki aç yolcuyu karşılamaya hazırlıklı olması gerektiğini yazacağım."

Baker Sokağındaki dairemize ulaştığımızda bizi bir telgraf bekliyordu. Holmes ilgiyle okuduktan sonra bana uzattı. 'Çentikli ya da yırtık,' yazıyordu mesajda ve Baden'den gönderilmişti.

"Nedir bu?" diye sordum.

"Her şey," diye cevapladı Holmes. "Hatırlarsan, bu dindar adamm sol kulağına dair ilgisiz görünen bir soru sormuştum. Cevap vermedin bana."

"O sırada Baden'den ayrılmış olduğum için bunu soruşturamadım."

SHERLOCK HOLMES

"Muhakkak. Bu yüzden ben de Englischer HoPtaki müdüre mesajın bir kopyasını yolladım ve cevabı da bu."

"Peki bu neyi gösterir?"

"Şunu gösterir sevgili dostum: peşinde olduğumuz adam son derece kurnaz ve tehlikeli biri. Güney Amerika'da da misyonerlik geçmişi olan Rahip Dr. Schlessinger, Avustralya'nın yetiştirdiği en namussuz alçaklardan biri olan Holy Peters'm ta kendisi. Ama bu sefer adamımızın uzmanlık alanı, Fraser adında, bir İngiliz olan sözde karısının da yardımıyla, yalnız bayanların dini duygularını sömürerek tuzağa düşürmek. Uyguladığı yöntemler kimliğini açığa vuruyordu. Tabii 89'da Adelaide'deki bir bar kavgasında ısınlı kulağı şüphelerimi doğrulamaya yetti. Zavallı kadın iki zebaninin eline düşmüş halde ve bu çiftin hiçbir korkusu olmadığı da eklemeliyim Watson. Kadının ölmüş olması ihtimal dahilinde. Yaşıyorsa da, bir yere hapsedilmiş olmalı ki ne Bayan Dobney'ye ne de diğer yalanlarına haber veremiyor. Lond-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

ra'ya hiç ulaşamamış da olabilip yalnızca geçip gitmiş de olabilir. Birincisi pek mümkün değil çünkü yabancılar kıta polisim kolay kolay atlatamazlar. Yine ikincisi de zayıf bir ihtimal çünkü o alçaklar birilerini hapsetmek için en iyi yerin neresi olduğunu çok iyi bilirler. Dolayısıyla içgüdülerim bana, kadının Londra'da olduğunu söylüyor. Ama şu an için nerede olduğunu anlamamız mümkün olmadığı için her zamanki alışkanlıklarımızageri dönüp yemeğimizi yiyelim ve ruhumuza daha fazla eziyet etmeyelim. Akşam bir ara dışarı çıkıp Scotland Yard'dan dostumuz Lestrade'le konuşurum."

Ama esrarın çözülmesi için ne resmi polis, ne de Holmes'ün küçük ama etkili örgütü yeterli olabilmişti. Aradığımız kişiler Londra'nın kalabalığında sanki hiç vzs: olmamış gibi yaşamaya devam ediyorlardı. İlanlara başvuruldu; işe yaramadı. İpuçlarının peşine düşüldü; bir yere varılamadı. Schlessinger'in uğrayabileceği her türlü batakhane didik didik arandı ama nafile. Eski suç ortakları takibe alındı ama adam

SHERLOCK HOLMES

onlarla hiç temasa geçmedi. Ve birden, bir hafta süren çaresiz bekleyişin sonunda bir umut ışığı yandı. Westminster Yolu'ndaki Bovington's e-manetçisine, eski İspanyol tarzı, gümüş bir kolye rehin bırakılmıştı. Kolyeyi bırakan kişi, iri yan, temiz yüzlü, rahip giyimli bir adamdı. Adının ve adresinin yanlış olduğu açıktı. Kulak dikkatlerden kaçmıştı ama tarifi Schlessin-ger'e tıpatıp uyduğu da ortadaydı.

Langham'deki sakallı dostumuz bu süre içinde haberleri Öğrenmek için bizimle üç kez temasa geçmişti - üçüncüsü, bu yeni gelişmeden hemen sonra olmuştu. Elbiselerinin koca vücuduna bol gelmeye başladığı görülüyordu. Adam belli ki sıkıntıdan yavaş yavaş eriyordu. "Ben de bir şeyler yapmak istiyorum!" diye şikâyet edip durmuştu. Holmes nihayet bu ısrarlara dayanamadı.

"Mücevherleri rehine vermeye başladı. Artık elimizde sayılır."

"Acaba Bayan Frances'in başına bir şey gelmiş midir?"

OLUM DÖŞEĞİNDE

Holmes ciddi bir ifadeyle başını salladı.

"Onu bu zamana kadar mahkûm ettiklerini farz edersek, onu ellerinden kaçırmalarının kendi sonlarını da getireceğinin bilincinde olmaları gerekir. Ama en kötü ihtimallere bile hazırlıklı olmalıyız."

"Peki ben ne yapabilirim?"

"Bu insanlar sizi tanıyorlar mı?"

"Hayır."

"Yakın zamanda başka bir rehineciye gitmesini bekleyebiliriz. Bu durumda her şeye yeniden başlarız. Ama Bovington'da hiç sorguya çekilmemiş ve iyi de para almış; yani ihtiyacı olursa muhtemelen yine orayı tercih edecektir. Onlara vermeniz üzere bir not yazacağım; böylece dükkânda beklemenize izin verirler. Adam yine gelirse evine kadar takip edin. Ama gizlilik şart. Ve şiddet de yok. Benim bilgim ve onayım olmadan harekete geçmeyeceğinize inanıyorum."

Philip Green (söylemeden geçemeyeceğim, kendisi Kırım Savaşı'nda Azof Denizi fi-

SHERLOCK HOLMES

loşuna kumanda eden meşhur amiralin oğludur) iki gün geçmesine rağmen yeni haberlerle gelememişti. Ama üçüncü günün akşamı, rengi at-; mış, güçlü iskeletini saran her kas heyecandan titrer halde oturma odamıza daldı.

"Onu bulduk! Onu bulduk!" diye bağırdı sevinçle.

Heyecandan saçmalıyordu. Holmes onu yatıştırarak bir koltuğa oturtmak zorunda kaldı.

"Evet, şimdi her şeyi anlatın," dedi.

"Bir saat önce bir kadın geldi. Adamın karısıydı ama getirdiği kolye, öncekiyle aynı tarzdaydı. Kadın, uzun boylu, soluk tenli, sansar gibi bir şeydi."

"Kadın bu," dedi Holmes.

"Dükkândan çıkınca onu takip etmeye başladım. Kennington Yolu'na girdiğinde hâlâ peşindeydim. Orada başka bir dükkâna girdi. Bay Holmes bir baktım ki ne göreyim; burası cenaze levazımatçısı değil mi?⁹⁹

Dostum irkilmişti. "Ee?" diye sordu, demir gibi ifadesinin altında titreyen sesini gizleye-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

meyerek.

"Tezgâhın arkasındaki kadınla konuşuyordu. Arkasından ben de girdim. 'Geç kaldık,' gibi bir şeyler söylüyordu. Levazımatçı kadın bir şey anlatmaya çalışıyordu. 'Bir an önce hs|^ zırlanması gerekiyor/ dedi. 'Zaten her zaman-kindenden değil.' Sonra ikisi birden dönüp bana baktılar; ben de bir şeyler uydurup dükkândan çıktım."

"Mükemmel. Peki sonra ne oldu?"

"Kadın dışarı çıktığında ben bir evin girişine saklanmıştım. Şüphelenmişti galiba, çevresine bakındı. Sonra bir araba durdurup bindi. Neyse ki hemen ardından ben de bir araba bulup takibe başladım. Kadın nihayet Brkton, Po-ultney Meydanı 36 numarada durdu. Ben de yanından geçip meydanın köşesinde arabadan inerek evi gözetlemeye koyuldum."

"Kimseyi gördünüz mü?"

"Alt kattaki bir pencerenin dışında hepsi karanlıktı. Onun da kepengi kapalı olduğu için içeriyi göremiyordum. Orada durup ne yapmam

SHERLOCK HOLMES

gerektiğini düşünürken, evin önünde bir yük arabası durdu. İçinden inen iki adam arabadan bir şey indirerek ön kapının basamaklarına bıraktılar. Bıraktıkları şey bir tabuttu Bay Hol-mes."

"Ah!"

"İçeri dalmamak için kendimi zor tutuyordum. Kapı açıldı ve adamlar tabutla birlikte içeri alındı. Kapıyı yine o kadın açmıştı. Bir an göz göze geldik ve sanırım beni tanıdı. İrkilip aceleyle kapıyı kapadığını gördüm. Ve sonra size söz verdiğim gibi koşup buraya geldim."

"Harika bir iş başarmışsınız," dedi Hol-mes, önündeki kâğıda bir şeyler karalarken. "İznimiz olmadan yasal işlem başlatamayız ama siz bu notu yetkililere götürürseniz izni koparabilirsiniz. Bazı zorluklar çıkabilir ama herhalde mücevherlerin satışı yeterli olacaktır. Lestra-de diğer ayrıntılarla ilgilenir."

"Ama onu bu arada öldürebilirler. O tabut da neyin nesi? Ondan başka kimin için olabilir ki?"

OLUM DÖŞEĞİNDE

"Elimizden geleni yapacağız Bay Green. Vaktimizi boşa harcayacak değiliz. Siz her şeyi bize bırakın."

"Şimdi Watson," dedi müşterimiz aceleyle gittikten sonra, "o resmi kuvvetleri harekete geçirecek. Ama biz her zamanki gibi, özel kuvvetleriz ve kendi eylem planımızı uygulayacağız. Mesele gözüme biraz umutsuz gibi görüldüğü için her türlü yöntem mubahtır. Bir an önce Poultney Meydanı'na gitmemiz gerekiyor."

Parlamento'dan geçmiş, Westminster Köp-rüsü'ne doğru yol alıyorduk. "Her şeyi toparlamaya çalışalım," diye söze girdi Holmes. "Bu alçaklar, zavallı hanımefendiyi önce sadık hizmetçisinden ayırdılar, sonra da Londra'ya gelmeye ikna ettiler. Bu arada mektup yazmış olsa bile postalanmasına engel olmuşlardır herhalde. Sonra bir işbirlikçi sayesinde dayalı döşeli bir ev tutulmuş. Eve geldikten sonra da kadını hapis tutmaya başlamışlar. Başından beri tek amaçları kadının mücevherleriydi. Hatta parça

parça satmaya da başladılar. Bu onlara güvenli geliyor çünkü kimsenin hanımefendinin kaderini umursamadığım düşünüyorlar. Ama tabii kadını bırakırlarsa onları ele verecektir. Dolayısıyla ellerinden kaçırmamak zorundalar. Ama sürekli de kilitli halde saklayamazlar. Bu yüzden cinayet tek çözüm."

"Çok açık."

"Şimdi bir de başka türlü akıl yürüteceğiz. Watson, iki ayrı düşünce zincirini takip ettiğinde, gerçeğe yaklaşmanı sağlayan bir kesişme noktası bulursun. Şimdi kadından değil, tabuttan başlayarak geri döneceğiz. Bu yeni gelişme, korkarım kadının öldüğüne şüphe bırakmıyor. Ancak uygun bir cenazenin yanında gerekli tıbbi belgeler ve resmi izinler de alınmış olmalı. Kadın açıkça öldürülmüş olsaydı arka bahçeye gömerlerdi. Ama burada her şey açık ve gereğine uygun. Bu ne anlama geliyor? Doktoru kandırıp eceliyle öldüğüne inandırmak için bir yol bulmuş olmalılar - zehirlenme olabilir. Ama işbirlikçileri olmayan bir doktorun kadına yak-

OLUM DÖŞEĞİNDE

taşmasına izin vermeleri de çok garip."

"Tıbbi belgelerde sahtecilik yapmış olamazlar mı?"

"Tehlikeli Watson, çok tehlikeli. Hayır, bunu yaptıklarını sanmıyorum. Duralım arabacı! Rehinciyi geçtiğimize göre söz konusu cenaze levazımatçısı burası olmalı. İçeri sen gidiver Watson. İnsanlara güven veriyorsun. Poultney Meydanı'ndaki cenazenin yarın saat kaçta yapılacağını sor."

Dükkândaki kadın hiç tereddüt etmeden, sabah sekizde yapılacağını söyledi.

"Görüyorsun ya Watson, işin gizemli bir yanı yok! Yasal formaliteleri bir şekilde halletmişler. Herhalde korkacak bir şey olmadığını düşünüyorlar. Bu durumda doğruca önden saldırmanın zamanı geldi. Silahın yanında mı?"

"Bastonum var!"

"Pekâlâ yeterince güçlüyüz. 'Davasında haklı olanın gözünde korku olmaz.' Polisi bekleyecek zamanımız yok. Sen devam et arabacı. Pekâlâ Watson, geçmişte olduğu gibi omuz o-

SHERLOCK HOLMES

muza dövüşeceğiz."

Holmes, Poultney Meydanı'nın ortalarındaki büyükçe bir evin kapısını şiddetle çaldı. Kapı hemen açıldı ve aralıkta uzun boylu bir kadın belirdi.

"Evet ne istiyorsunuz?" diye sordu kadın sertçe, karanlığın içinden bize bakarak.

"Dr. Schlessinger'le konuşmak istiyorum," dedi Holmes.

"Burada öyle biri yok," diye cevap verdi kadın. Tam kapıyı kapatacakken Holmes araya ayağını koyarak engel oldu.

"Ben adı her neyse, burada yaşayan adamla görüşmek istiyorum," dedi Holmes kararlılıkla.

Kadın bir an durakladı. Sonra da kapıyı ardına kadar açtı. "Girin öyleyse!" dedi. "Kocamın kimseden korkusu yoktur." Kapıyı arkamızdan kapatıp, holün sağ tarafındaki bir oturma odasına buyur etti ve havagazını açtıktan sonra odadan çıktı. "Bay Peters birazdan gelir," dedi.

OLUM DÖŞEĞİNDE

Dediği gibi de oldu. Tozlu, eski püskü odayı incelemeye fırsat bulamadan kapı açıldı ve içeri, iri yan, tıraşlı yüzlü, kel kafalı bir adam girdi. Adamın kocaman, kırmızı bir suratı, sarkık yanakları ve iyi niyetli tavırlarına yakışmayan acımasız, aşağılık bir ağzı vardı.

"Galiba bir yanlışınız var beyler," dedi a-dam, yumuşak, yatıştırıcı bir ses tonu takınarak. "Yanlış yere gelmiş olmalısınız. Belki de aradığınız adres sokağın..."

"Yanlışlık yok, zamanımızı boşa harcamayalım," dedi dostum, sert bir şekilde. "Siz yeni kimliğinizle Baden ve Güney Amerikalı Rahip Dr. Schlessinger, eski kimliğinizle Adelaide'lı Henry Peters'smız. Buna, adımın Sherlock Holmes olduğu kadar eminim."

Peters - artık onu böyle adlandıracağım - önce irkildi, sonra da Holmes'a ters bir bakış attı. "İsminiz beni korkutmuyor Bay Holmes," dedi sakin bir şekilde. "İnsanın vicdanı rahat olunca korkacak bir şeyi de olmuyor. Evimde ne işiniz var?"

SHERLOCKHOLMES

"Baden'den birlikte döndüğünüz Leydi Frances Carfax'a ne yaptığınızı bilmek istiyorum."

"Hanımefendinin nerede olduğunu bilsem ben de memnun olurduym," dedi Peters soğukkanlılıkla. "Bana yüz bin sterlin borcu var ve karşılığında verdiği kolyelerin yüzüne bile bak-mıyorlar. Baden'de Bayan Peters ve benimle yakınlık kurdu - o zaman farklı bir isim kullandığım doğrudur - ve Londra'ya gelene kadar da yakamızdan düşmedi. Otel hesabını ve biletinin parasını bile ben ödedim. Londra'ya geldiğimizde ise sıvıştı ve borcuna karşılık dediğim gibi bu eski moda mücevherlerden başka bir şey bırakmadı. Kendisini bulursanız ben de müteşekkirdim olurum Bay Holmes."

"Bulmaya niyetliyim," dedi Sherlock Holmes. "Ve bunun için de evi arayacağım."

"Arama izniniz nerede?"

Holmes cebinden tabancasının ucunu gösterdi. "Daha iyisi gelene kadar bu idare eder."

"Adi bir hırsızdan farkınız yok."

ÖLÜMDÖŞEÖİNDE

"Öyle de diyebilirsiniz, ^Stedi Holmes neşeli bir şekilde. "Dostum da tehlikeli bir hayduttur. Ve şimdi ikimiz evinizin altını üstüne getireceğiz."

Hasmımız kapıyı açtı.

"Polis çağır Anme!" diye bağırdı. Sonrasında koridorda kadının eteğinin hışırtılarını ve kapının açılıp kapandığını duyduk.

"Zamanımız kısıtlı Watson," dedi Holmes. "Bizi durdurmaya çalışırsan Peters, zararlı çıkan sen olursun. Eve getirdiğiniz şu tabut nere-

de?"

"Tabutla ne işiniz var? O bize lazım. İçinde bir ölü var."

"Onu görmeliyim."

"Rızam olmadan asla."

"O halde biz de rızan olmadan bakarız." Holmes hızla atılarak adamı bir kenara itti ve koridora çıktı. Tam önümüzde yan açık bir kapı duruyordu. İçeri girdik. Yemek odasıydı. Masada, loş mum ışıklarının altında bir tabut yatıyordu. Holmes havagazını açıp kapağı kaldırdı.

SHERLOCKHOLMES

Tabutun dibinde zayıf bir ceset yatıyordu. Tepedeki lamba, yaşlanmış ve zayıf düşmüş bir yüzü aydınlatıyordu. İşkence, açlık ya da hastalık bile güzel Lady Ffances'i bu hale getiremezdi. Holmes'ün yüzünde hayret ve memnuniyet okunuyordu.

"Tanrıya şükür!" diye mırıldandı.
"Başka-sıymış."

"Ah bu sefer fena çuvalladınız Bay Sherlock Holmes," dedi Peters arkamızdan.

"Bu kadın kim?"

"Madem ki merak ediyorsunuz söyleyeyim; karımın eski bakıcılarından biri. İsmi Rose Spender, onu Brixton Hastanesi'nde bulduk. Sonra buraya getirdik, Firbank Villalan 13 numaradan Dr. Horsom'ı çağırdık - isimleri ve adresleri not alın Bay Holmes - ve dinimizin gereklerini yerine getirdik. Ama kadıncağыз ü-çüncü gün öldü - evraklarda yaşlılık çöküntüsü olarak geçiyor - ama tabii bu doktorun görüşü, siz daha iyisini biliyor olmalısınız. Cenaze işlerini de Kennington Yolu'ndaki Stimson şir-

OLUM DÖŞEĞİNDE

ketine yaptırıyoruz. Yarın sabah saat sekizde gömülecek. Bir açığımızı yakalayabildiniz mi Bay Holmes? Aptalca bir hata yaptınız ve cezasını çekeceksiniz. Kapağı açıp da Leydi Fran-ces Carfax yerine doksanlık zavallı bir kadının ölüsüyle karşılaştığınızda yüzönüzife aldığı hali görüntülemek isterdim."

Holmes'ün yüz ifadesi, adamın alaylarına karşı her zamanki tepkisiz halini sürdürüyordu ama sıkıldığı yumruklarından, ne kadar kızgın olduğunu anlamıştım.

"Evinizi arayacağım," dedi.

"Bak sen!" diye bağırdı Peters. Koridorda bir kadın sesi ve ayak sesleri duyuldu. "Göreceğiz. Buyurun beyler, gelin lütfen. Bu adamlar evime zorla girdiler. Başımdan atamadım. Yardım edin de birlikte çıkaralım."

Kapıda bir çavuş ve bir memur duruyordu. Holmes hemen kartvizitini çıkarıp adamlara gösterdi.

"Adım ve adresim yazıyor. Bu da dostum Dr. Watson."

SHERLOCK HOLMES

"Rica ederiz efendim sizi tanımaz olur muyuz?" dedi çavuş. "Ama buraya izniniz olmadan giremezsiniz."

"Elbette. Anlıyorum."

"Tutuklayın onu!" diye bağırdı Peters.

"Biz ne yapacağımızı biliriz beyefendi," dedi çavuş umursamaz bir tavırla. "Gitmek zorundasınız Bay Holmes."

"Evet, Watson, gitmek zorundayız."

Bir dakika sonra sokağa çıkmıştık. Holmes her zamanki soğukkanlılığını koruyorsa da ben öfke ve utançtan yanıyordum. Çavuş arkamızdan geldi.

"Üzgünüm Bay Holmes, ama kanunlar böyle."

"Elbette Çavuş, siz ne yapabilirsiniz ki?"

"Herhalde içeri girmenizin önemli bir nedeni vardı. Yapabileceğim bir şey varsa..."

"Bir kadın kayıp Çavuş, ve bu evde olduğunu sanıyoruz. Zaten ben de arama iznini bekliyordum."

"O halde gözümü üstlerinden ayırmayaca-

OLUM DÖŞEĞİNDE

ğım Bay Holmes. Bir gelişme olursa size haber veririm."

Saat dokuz olmuştu ve biz avın en hararetli zamanlarını yaşamaya başlamıştık. Önce Brix-ton Hastanesi'ne gittik. Birkaç gün önce hayırsever bir çiftin geldiğini, geri zekâlı, yaşlı bir kadını eski hizmetçileri olduğunu iddia ederek sahiplendiklerini ve yanlarına almak için izin aldıklarını öğrendik. Kadının sonrasında öldüğünü duyduklarında ise hiç şaşılmadılar.

İkinci durağımız doktordu. Onu da çağır-mışlardı, kadının yaşlılıktan ölmekte olduğunu teşhis etmiş, hatta kadıncağız gözleri önünde son nefesini vermişti ve bunun üzerine gerekli belgeleri doldurmuştu. "Sizi temin ederim ki, her şey normaldi; herhangi bir sahtekârlık olamazdı," dedi adam. Evde gözüne garip gelen hiçbir şey olmamıştı. Sadece bu sınıftan kimselerin hiç hizmetçileri olmaması dikkatini çekmişti. Böylece doktordan da fazla bir şey çıkmıyordu.

SHERLOCK HOLMES

Son olarak Scotland Yard'a gittik. İzinle ilgili bazı prosedür güçlükleri çıkmıştı. Gecikme kaçınılmazdı. Hakimin imzası ertesi sabaha kadar alınamayacaktı. Holmes dokuz gibi uğrarsa Lestrade'le birlikte gidip meseleyi halledebilirlerdi. Gün böylece sona ermekteydi ki, gece yarısına doğru çavuş dostumuz, büyük evin bazı pencerelerinde ışıklar gördüğünü, ama kimsenin girip çıktığına şahit olmadığımı belirtti. Yarına kadar sabırla beklemekten başka çaremiz kalmamıştı.

Sherlock Holmes konuşamayacak kadar huysuz, uyuyamayacak kadar huzursuzdu. Ben yatmaya giderken o gür, siyah kaşlarım çatmış; uzun, sinirli parmaklarıyla koltuğun kenarında ritim tutuyor, aralıksız tütün içiyordu. Kafasın^ da bu meselenin her türlü çözüm ihtimalim evirip çeviriyor olmalıydı. Gece boyunca birkaç kez evde dolaştığını duydum. Sabah olduğunda, daha yeni kalkmıştım ki hızla odama daldı. Üstünde geceliği vardı ama solgun yüzünden ve kararmış gözlerinden, gece uyuyamadığı anla-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

şılıyordu.

"Cenaze ne zamandı? Sekizdeydi, değil mi?" diye sordu ısrarla. "Saat 7:20 oldu. Yüce Tanrım, Watson, tanınım bana verdiği beyne ne oldu söylesene? Çabuk be adam çabuk! Bu Ölüm kalım meselesi – ve ölüme karşı yaşamın şansı o kadar zayıf ki. Gecikirsek kendimi asla affetmem!"

Beş dakikaya kalmadan bir arabaya atlayıp hızla yola koyulmuştuk. Ama buna rağmen Big Ben'in yanından geçerken saat sekize yirmi beş vardı, Brixton Yolu'na çıktığımızda ise sekiz olmuştu bile. Neyse ki diğer insanlar da bizim gibi gecikmişti. Çeyrek geçiyor olmasına rağmen cenaze arabası evin önünde bekliyordu. Atımız ağızından köpükler saçarak halde durmuştu ki, eşikte tabutla birlikte, onu taşıyan üç adam belirdi. Holmes aniden atılıp yollarım kesti.

"Geri götürün!" diye bağırdı, eliyle en imdeki adamı durdurarak. "Hemen şimdi geri götürün!"

"Bu da ne demek böyle? Tekrar söylüyo-

SHERLOCK HOLMES

rum, arama iznin nerede?" diye bağırdı Peters öfkeyle.

"İzin yolda ve gelene kadar bu tabutun evde kalması gerekiyor."

Holmes'ün otoriter tavrı tabutu taşıyanları etkilemişti. Peters aniden eve kaçtı; diğerleri de Holmes'ün sözlerine boyun eğmek zorunda kaldı. "Çabuk ol, Watson! Şu tornavidayı al!" diye bağırdı Holmes heyecanla. "Bu da sana dostum! Kapak bir dakikaya kalmadan açılarsa bir altın senindir! Soru sormayın - işinize bakın! Güzel! Bir tane daha! O-da çıktı! Şimdi çekelim! Evet kıpırdıyor! Ah bu da sonuncusu."

Hep birlikte çalışarak tabutun kapağını açmayı başarmıştık. Kapak açıldığında etrafa yoğun, sersemletici bir kloroform kokusu yayıldı. İçeride yatan cesedin başına, kloroform emdirilmiş bir bez sarılmıştı. Holmes bezi kaldırıncaya, orta yaşlı bir kadının güzel ve heykelsi yüzü çıkıverdi ortaya. Hemen yardım edip kadını doğrulttuk.

"Ölmüş mü Watson? Umut yok mu? Fazla

ölüm döşeginde
geç kalmış olamayız!"

Yarım saat boyunca uğraşıp durduk. Ancak havasızlık ve kloroformun zehirli buharları yüzünden Leydi Frances için pek umut kalmamışa benziyordu. Ama nihayet, yapay solunum, eter ve akla gelebilecek her türlü yöntemi denedikten sonra göz kapaklarının oynamasıyla birlikte bir hayat kıpırtısı belirir gibi oldu. Bir araba kapıya çekince Holmes panjuru kaldırıp dışarı baktı. "Lestrade de geldi," dedi. "Bakalım kuşun kaçtığını öğrenince ne yapacak? Yanında da," diye devam etti, koridordaki ağır ayak seslerini duyunca, "hanımefendiyi, gözümüz arkada kalmadan ellerine teslim edebileceğimiz yegâne insan geliyor. Günaydın Bay Green. Lady Frances'i bir an önce götürmek zorundayız. Bu arada cenaze devam edebilir, çünkü hâlâ altta yatan zavallı yaşlı kadını ebedi istirahatgâhına uğurlamak gerekiyor."

"Bu vakayı notlarına eklemeyi düşünüyor musun bilmiyorum sevgili Watson," diye söze

girdi Holmes o akşam, "ama meselenin, en dengeli zihinlerin bile maruz kalabileceği geçici bir kararmaya iyi bir örnek olduğunu söylemeliyim. Böyle anlar her ölümlünün başına gelir; ancak bunu fark edip tamir edebilenin üstüne yoktur. Bu naçizane unvan üzerinde benim de biraz hakkım vardır sanırım. Bütün gece bir ipucunun, olmadık bir sözün, garip bir gözlemin dikkatimden kaçtığım ve göz ardı edildiğini düşünüp durdum. Sonra birden, gün ağarırken o sözler hatıramda canlandı. Bu, levazı-matçının karısının sözleriydi; tabii Philip Gre-en'in aktardığı kadarıyla. Şöyle söylemişti kadın: 'Bir an önce hazırlanması gerekiyor. Zaten her zamankinden değil.' Bahsettiği şey tabuttu. Her zamankinden değildi. Bu ancak şu anlama gelebilirdi; özel ölçümlere göre yapılmıştı. Ama neden? Neden? O anda aklıma tabutun derinliği ve dipte yatan ufak tefek, yaşlı kadın geldi. Öyle ufak tefek bir kadın için neden o kadar büyük bir tabut yapılmıştı? Başka bir cesede de yer kalması için tabii. İkisi de aynı belgelerle

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

gömülecekti. Aslında gözüm karannamış öİiŞ: her şey son derece açıktı. Lady Frances sekizde gömülecekti. Tabutu evden çıkmadan yakalamaktan başka şansımız kalmamıştı.

"Kadını canlı bulma ihtimalimiz çok ıfİİŞ şüktü; ama işte ihtimal gerçek oldu. Bu insanlar bildiğim kadarıyla daha önce hiç cinayet işlememişlerdi. Gerekemediği zaman şiddete baş-vurmazlardı. Kadını hiç iz bırakmadan gömebilir, mezar bir nedenle açılacak olsa bile bir bahane uydurabilirlerdi. Niyetlerinin bu yönde olmasını umuyordum. Sahneyi gözünde canlandırabilirsin. Zavallı hanımefendiyi uzun süre sakladıkları, üst kattaki odayı sen de gördün. Kadını kloroformla bayılttılar, aşağı taşıdılar, içeride kendine gelmesin diye tabuta da kloroform döktüler ve kapağı vidaladılar. Akıllıca bir yöntem Watson. Suç kayıtlarında görülmemiş bir şey. Misyoner eskisi dostlarımız, Lestra-de'in pençesinden kurtulmayı başanlarsa, gelecekte yine böyle parlak vakalarla karşımıza çıkacaklardır."

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

ŞEYTAN AYAĞI

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

ŞEYTAN AYAĞI

Dostum Bay Sherlock Holmes'la birlikte yaşadığım ilginç ve garip tecrübeleri kâğıda dökerken, onun şan şöhrete karşı tutumu yüzünden pek çok kez zorluk çekmişimdir. Ciddi ve uyumsuz mizacından dolayı her türlü tebriki, her türlü alkışı tek kelimeyle itici bulmasının yanı sıra, başarıyla sonuçlanmış bir vakanın sonunda, hayal gücünden yoksun bir müfettişin eline çözümü verip de kutlamalar korosu yanlışı kişiye yöneltilirken yüzünde alay dolu bir gülümsemeyle durup olanları izlemekten daha

fazla hoşlandığı bir şey de yoktu. Son birkaç yıldır vakalarının pek azını kaleme almışsam, bu kesinlikle malzeme yokluğundan değil, sadece dostumun bu özelliğinden dolayı olmuştur. Eline geçen vakalardan bazılarında onunla birlikte çalışabilmek, benim için her zaman, uğruna sessiz kalmamı gerektirecek bir ayrıcalık olmuştur.

Bu yüzden, geçen Salı günü Holmes'tan aldığım telgrafı - telgraf yollayabileceği sürece asla mektup yazmazdı - okuduğumda ne kadar şaşırdığımı bilemezsiniz. Şöyle yazıyordu: 'Cornish Dehşeti'ni kâğıda dökmeye ne dersin - şimdiye kadar üstlendiğim en garip vaka.

Onu, anılarında geçmişe gönderip de meseleyi gözünde canlandıran şey neydi ya da neden anlatmamı istedi bilemiyorum; ama bir iptal telgrafı gelmeden vakayı okurlarıma sunmak için şimdi notlarımı hızla toparlamakla uğraşıyorum.

Evet, 1897'nin ilk baharıydı. Holmes'un

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

sağlam yapısı, çok hareketli bir vakanın gerektirdiği ağır çalışma temposunun sonucunda sarsılma belirtileri göstermeye başlamış ve bu, dinlenmeyi reddedişiyile de iyice körüklenmişti. Aynı yılın mart ayında, Harley Caddesinden Dr Moore Ağar, ki Holmes'la tanışmalarının dramatik hikâyesini belki bir gün anlatırım, tamamen dağılmak istemediği takdirde bütün vakalarını bir yana bırakıp iyice dinleniıafcsi gerektiği konusunda ünlü dedektifi sıkı sıkı tembih etmişti. Sağlık durumu Holmes'u zerre kadar ilgilendirmiyordu; kendini tamamıyla işine vermekten başka bir şey istemezdi. Ancak, kalıcı bir şekilde yıpranıp işe yaramaz hale geleceğinin tehdidiyle sonunda kendisine bir hava değişimi bahşetmeye ikna oldu. Böylece o yılın ilkbaharına girerken, Poldhu Körfezi yakınlarındaki Cornish yarımadasının ucuna yapılmış küçük bir kulübede bulduk kendimizi. Çok özel bir yerdi; hastamın bozuk moraline özellikle uygundu. Çimenlerin ortasında duran badanalı küçük evimizin pencerelerinden, önümüzde

SHERLOCK HOLMES

yararı daire şeklinde uzanan Mounts Körfezi tamamen ayaklar altındaydı. Siyahi kayaları ve dalgaların aşındırmış olduğu resifleriyle su taşıtlarının ölümcül tuzağı, sayısız denizcinin ölümle buluşmuş olduğu yerdi burası. Kuzey meltemlerinin estiği, sakın ve korunaklı bu köşe, fırtınalardan kaçan gemilerin dinlenebileceği güvenli bir yer gibi görünür.

Ardından birdenbire rüzgâr döner, güneybatıdan fırtına yükselir, demirler çekilir, korunaklı körfez kaybolur, köpüklü, azgın dalgaların arasında amansız bir mücadele başlar. Tecrübeli denizci kötülüklerle dolu bu denizin mümkün olduğu kadar uzağından geçer.

Kara tarafındaki çevremiz de pek iç açıcı değildi. Orada burada, modern dünyadan haberdar olmayan köylerin yerini belirten kilise kuleleriyle yan yana sıralanan yalnız, sarımtırak tepelerden meydana gelen bir yerdi. Tepelerin üzerinde, çoktan yeryüzünden silinmiş bir kavmin izleri dikkati çeker: taştan garip anıtlar, ölümlerin küllerini banndıran şekilsiz küçük hö-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

yükler ve tarihöncesi çarpışmalardan haber getiren duvarlar vardır dört bir yanda. Mekânın gizemli güzelliğinin, unutulmuş medeniyetlerin ürkütücü atmosferiyle karışmış olması dostumun hayal gücünü canlandırmış olmak ki, zamanının büyük bir kısmını tepelerde uzun yürüyüşlere çıkararak, yalnız başına düşünerek geçiriyordu. Eski Kelt dili de çok ilgisini çekmişti. Şimdi hatırlıyorum da, Sami dilleriyle akraba bir dil olduğunu ve Fenikeli tüccarlar tarafından buralara kadar yayılmış olduğunu ileri süren bir hipotez geliştirmişti. Filoloji konulu kitaplar ısmarladı ve tam da tezini geliştirmeye hazırlanıyordu ki, bu rüyalar ülkesinde bile kendimizi bir sorunun ortasında bulduk. Bizi Londra'dan uzaklaştırmış olan vakalar, birdenbire karşımızda belîriveren bu olağanüstü garip ve mistik olayın yanında hiç kalırdı. Basit yaşantımız ve huzur dolu sağlıklı tatilimiz hunharca sona ererek, sadece Cormvall'de değil bütün İngiltere'de büyük bir heyecana neden olan bir dizi korkunç olayın ortasına attı bizi.

SHERLOCKHOLMES

Okurların birçoğu, o zamanlar 'Cornish Dehşeti' olarak adlandırılan bir olayı hatırlıyor olabilir: Londra basını, son derece yetersiz bir şekilde dahi olsa olaya yer vermişti. Şimdi, tam on üç yıl sonra, bu inanılmaz vakayı gerçekten nasıl yaşandıysa öyle anlatacağım.

Daha önce de söylediğim gibi, Cornwall'ın bu bölümündeki köylerin yerlerini, sağda solda insanın gözüne çarpan kilise kulelerinden anlayabiliyordun. Bu köylerden bize en yalan olanı, yaklaşık iki yüz evin, duvarları yosun kaplı eski bir kilisenin etrafında toplanmış olduğu Tredannick Wollas'tı. Köyün rahibi, Bay Round-hay, boş zamanlarında arkeolojik çalışmalar yürütüyordu ve Holmes'la tanışması da bu vesileyle olmuştu. Rahip orta yaşlı, kilolu, son derece cana yakın ve de kültürlü bir adamdı. Daveti üzerine evine çay içmeye gitmiş ve bu sayede, rahibin büyük evinde oda kiralayarak onun cılız gelirine katkıda bulan Bay Mortimer Tregennis adındaki beyefendiyle de tanışmış ol-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

muştuk. Sıska, esmer ve gözlüklü olmasının yanı sıra sakat olduğunu düşündürten bir kambura sahip kiracısıyla ortak pek bir yönü olmasa da, bekâr bir adam olan rahip böyle bir ayarlamayı yapabilmiş olmaktan memnundu. O kısa ziyaretimiz süresince rahibi hoşsohbet bulduğumuzu, kiracısının ise, bizde, dalgın gözlerle sessizce oturup kendi işleriyle ilgili kara kara düşüşten, hüzünlü ve içine kapanık bir adam izlenimi bıraktığını hatırlıyorum.

16 mart Salı günü, kahvaltıdan hemen sonra, tepelerdeki günlük yürüyüşümüzden önce pipolarımızı tüttürürken küçük oturma odamıza dalan kişiler de bu ikisiydi.

"Bay Holmes," dedi rahip heyecandan gerilmiş bir sesle, "gece son derece trajik ve olağanüstü bir şey olmuş. Daha önce eşi benzeri görülmemiş bir iş. Böyle bir zamanda burada olmanızın sadece ilahi bir açıklaması olabilir, çünkü İngiltere'de yaşayan bütün insanlar içinde yardımına ihtiyaç duyduğumuz tek kişi sizsiniz."

SHERLOCK HOLMES

Hiç de dostça olmayan gözlerle baktım rahibe; ama Holmes, piposunu dudaklarından aldı ve sahibinin ıslığıı duyan yaşlı bir köpek gibi, oturduğu yerde dikildi. Eliyle koltuğu işaret etti; heyecanlı ziyaretçilerimiz yan yana yerlerini aldılar. Bay Mortimer Tregennis rahipten daha hakimdi kendine, ama sıska ellerinin tit-remesi ve koyu renkli gözlerindeki ışıltı, ikisinin aynı duygulan paylaştığıı gösteriyordu.

"Ben mi başlayayım?" diye sordu adam, rahibe-

"Keşfi yapan kişi siz olduğunuza ve rahip de sizden öğrendiğine göre, sizin konuşmanız daha iyi olur," dedi Holmes.

Hızla giyinmiş olduğu belli olan rahibe ve yanında oturan şık kiracısına bir göz attım ve Holmes'un basit tündengeliminin, yüzlerinde oluşturmuş olduğu şaşkınlığa sessizce güldüm.

"Önce ben birkaç şey söylesem iyi olacak galiba," dedi rahip. "Sonra Bay Tregennis'ten ayrıntıları dinlemekle, olağanüstü olayın gerçekleştiği yere bir an önce gitmek arasında ken-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

diniz karar verirsiniz. Öncelikle, buradaki arkadaşımızın, dün akşam, erkek kardeşleri Owen ve George ve kız kardeşi Brenda'yı ziyarete gitmiş olduğunu, Tredannick Wartha isimli evle-rininse tepelerdeki şu eski taş haçın yakınında bulunduğunu söylemekle başlayabilirim. Saat on buçuk gibi, yemek masasında kâğıt oynarlarken kardeşlerinin yanından ayrılıp evine gelmiş. Erken kalkmayı seven bir kişi olarak bu sabah yürüyüşe çıkmışken, Dr. Richards'm arabasıyla karşılaşmış. Doktor son derece acil bir olay için Tredannick Wartha'ya çağrılmış olduğunu söyleyince Bay Mortimer Tregennis de pek tabii ki onunla gitmiş. Tredannick Wart-ha'ya ulaştıklarında inanılmaz bir manzarayla karşılaşmışlar. Mumlar dibine kadar yamp bitmiş ve iki erkek kardeş, kâğıtlar önlerinde, bir gece önceki gibi yemek masasında oturdukları yerdeymiş. Kız kardeşleri sandalyeye yığılmış, ölü yatıyormuş; iki tarafında oturan erkek kardeşleri ise, akıllarını kaçırmış gibi kahkahalar atıyor, şarkılar söyleyip bağınyorlarmış. Üçü-

SHERLOCK HOLMES

nün de, ölü kadının da delirmiş olan adamların da, yüzleri korkuyla çarpılmış; öyle ki tanınmaz hale gelmişler, onlara bakmak bile insanın kanını dondurmaya yetiyormuş. Evin hizmetçisi ve aşçısı Bayan Porter haricinde evde herhangi birinin olduğuna dair bir belirti yokmuş ve kendisi gece derin derin uyuduğunu, herhangi bir ses duymadığını söylüyor. Evden hiçbir şey çalınmamış ve bir kadim öldürecek, iki adamın da akıllarım kaçırmalarına neden olacak kadar korkunç şeyin ne olduğuna dair en ufak bir ipucu yok. İşte durum bu, Bay Holmes. Bu olayı çözmede bize yardım edebilirsiniz size minnettar oluruz."

Dostumu, geliş nedenimiz olan dinlenmeye devam etmesi içiö bir şekilde ikna edebileceğimi umuyordum, ama bir an için, ilgiyle parıldayan yüzüne ve çatık kaşlarına baktığımda bu beklentimin boş olduğunu anlamam güç olmadı* Holmes bir sike sessizce oturdu ve huzurumuzu bölen bu garip dramı baştan sonuna kadar değerlendirdi.

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

"Olayı araştıracağım," dedi sonunda. "Görünüşe göre son derece özel bir vakayla karşı karşıyayız. Olay yerine bizzat gittiniz mi acaba Bay Roundhay?"

"Hayır Bay Holmes. Eve gelip de bunları bana aktaran Bay Tregennis'ti; hikâyesini dinler dinlemez akıl danışmak için size geldik."

"Bu garip olayın gerçekleştiği ev buradan ne kadar uzak?"

"Yaklaşık iki kilometre."

"O halde birlikte oraya yürüyeceğiz. Ama önce size birkaç soru sormalıyım Bay Mortimer Tregennis."

Diğer adam bunca zamandır sessizce oturmuştu. Heyecanını rahipten daha iyi kontrol edebiliyorduydu da aslında ondan çok daha gergin olduğunu fark etmiştim. Solgun, endişeli yüzü ve kenetlenmiş ince elleriyle, gözlerini Holmes'den ayırmadan oturuyordu. Ailesinin başına gelen korkunç olayı dinlerken dudakları titriyor; gözlerinde, hafızasında canlanan sahnenin dehşetini yansıtan bir ışık panldıyordu.

SHERLOCKHOLMES

"Ne isterseniz sorun, Bay Holmes," dedi heyecanla. "Çirkin bir konu, ama size bildiklerim doğrultusunda cevap vereceğim."

"Dûn geceyi anlatın bana."

"Pekâlâ Bay Holmes, akşam yemeğini orada yedim; sonra ağabeyim George bir el yir-mibir oynamayı teklif etti. Saat dokuz gibi oyuna başladık, evime dönmek için kalktığımda saat onu çeyrek geçiyordu. Onları masada neşeyle kâğıt oynarlarken bıraktım."

"Sizi kapıya kadar geçiren kimdi?"

"Bayan Porter o saatte odasına çekilmişti, onun için yalnız ayrıldım. Arkamdan holün kapısını kapattım. Oturdukları odanın penceresi kapalı ama perdeleri örtülü değildi. Bu sabah, kapıda da pencerede de bir değişiklik göremedim - bir yabancının eve girmiş olduğunu düşündürecek bir şey de yoktu. Ama işte orada oturuyorlardı, gördüklerinden dolayı delirme noktasına gelmiş ağabeylerim ve kafası sandalyenin kolundan aşağı sakmış, korkudan ölmüş olan Brenda. Yaşadığım sürece o odadaki man-

ÖLÜM DÖLEĞİNDE

zara gözümün önünden silinmeyecek."

"Anlattıklarınız gerçekten de son derece ilginç," dedi Holmes. "Kendinizce bu olanları açıklayacak herhangi bir teori geliştirdiniz mi acaba? "

"Bu şeytanın işi Bay Holmes, şeytanın işi!" diye bağırdı Mortimer Tregennis. "Bu dünyaya ait bir şey olamaz. O odaya öyle bir şey girmiş ki kardeşlerimin üçü de ansızın akıllarının ışığını kaybetmiş. İnsani olan hiçbir şey böyle bir etki yaratamaz."

"Korkarım ki," dedi Holmes, "insanüstü bir şeyle karşı karşıyaysak benim yapabileceğim bir şey yok. Tabii öyle bir teoriye sarılmadan önce, doğal açıklamaların her birini denemeliyiz. Size gelince Bay Tregennis, yanılmıyorsam bir şekilde ailenizden kopuktunuz; onlar birlikte yaşadıkları halde onlardan ayrı oturduğunuza göre."

"Evet, haklısınız Bay Holmes, ama geçmişte kalmış, çoktan kapanmış bir konu bu. Redruth'ta çelik madenciliğiyle uğraşan bir ai-

SHERLOCKHOLMES

leyken işletmeyi bir şirkete sattık ve bize yetecek kadar parayla madenciliği bıraktık. Paranın paylaşılması konusunda birtakım anlaşmazlıklarımızın olduğunu ve bunun bir süreliğine aramızı açtığım inkâr etmeyeceğim, ama bunların hepsi unutulup affedildi; aramızda hiçbir sorun kalmamıştı."

"Birlikte geçirdiğiniz akşamı düşününce trajediyi az da olsa aydınlatabilecek herhangi bir şey gelmiyor mu aklınıza?"

"Hiçbir şey yok efendim."

"Kardeşlerinizin davranışlarında bir gariplik yok muydu?"

"Onları hiç öyle neşeli görmemiştim."

"Normalde heyecanlı bir mizaçları mı vardır? Yaklaşan tehlikeyle ilgili herhangi bir gerginlik yaşıyorlar mıydı?"

"Öyle bir şey kesildikle yoktu."

"Ekleyecek herhangi bir şeyiniz yok mu yani? Bana yardımcı olabilecek herhangi bir Mortimer Tregennis bir süre sessizce otu-

ÖLÜMDÖŞEĞİNDE

rup düşünmeye çalıştı.

"Tek bir şey geliyor aklıma," dedi sonunda. "Masadayken ben sırtım pencereye dönük oturuyordum; ağabeyim George'sa, ki oyunda ortağım oydu, tam karşımdaydı. Bir ara, omzumun üzerinden dışanya baktığımı fark ettim; bir şey görmeye çalışıyor gibiydi; ben de arkama dönüp pencereden baktım. Perdeler açık, pencere kapalıydı, sadece dışarıdaki çalılırları görebiliyordum; yine de bir an için çalılırların arasında bir hareket gördüğümü sandım. Bir insan ya da hayvan olup olmadığını bile söyleyemem, ama orada bir şey varmış gibi gelmişti. George'a ne gördüğünü sorduğumda, benimle aynı hisse kapıldığını- söyledi. Söyleyebileceğim tek şey bu sanırım."

"Ne olduğunu araştırmadınız mı?"

"Hayır; üzerinde durmadık."

"Yanlarından ayrılırken, kötü bir şey olacağına dair bir his var mıydı içinizde?"

"Hayır, içim gayet rahattı."

"Peki nasıl oldu da olayı, sabah erkenden

haber aldınız?"

"Her zaman erken kalkarım ve kahvaltıdan evvel yürüyüşe çıkmayı severim. Bu sabah dı^ sarıya adımımı henüz atmıştım ki doktorun arabası yanımda durdu. Yaşlı Bayan Porter, acil bir durum olduğunu bildiren bir mesaj yollamış. Hemen arabaya binip yola koyulduk. Oraya vardığımızda da anlattığımız o korkunç manzara ile karşılaştık. Şöminedeki ateş ve mumlar saatler önce sönmüş olmalıydı - şafak sökene kadar karanlıkta öylece oturmuşlar. Doktor, Brenda'ın en azından altı saat önce ölmüş olduğunu söyledi. Şiddet kullanılmış olduğuna dair bir iz yoktu; öylece sandalyenin kolundan aşağıya yığılmıştı. George ve Owen, iki büyük maymun gibi şarkılar söyleyip kendi kendilerine konuşuyorlardı. Ah, korkunç bir sahneydi! Dayanamadım. Doktor da kireç gibi bembeyaz kesilmişti. Yan baygın, bir sandalyeye bile çöktü; düşünsenize, o bile derinden etkilenmişti."

"Olağanüstü - son derece ilginç!" dedi

Holmes ayağa kalkıp şapkasını alarak. "Daha fazla vakit kaybetmeden Tredannick Wartha'ya ür ziyarette bulunmamızın iyi olacağını düşünüyorum. İtiraf etmeliyim ki, daha ilk bakışta bu kadar ilgimi çeken başka bir vakaya daha rastlamadım."

O ilk sabah attığımız adımlar araştırmamızın ilerlemesinde pek yarar sağlamadı. Ne var ki, hepimizi derinden sarsan uğursuz denebilecek bir olay bekliyordu bizi. Trajik olayın yaşandığı evin girişine dar ve dolambaçlı bir köy yolundan ulaşılıyordu. Yolda ilerlerken, bize doğru gelen bir arabanın sesi geldi kulağımıza; yanımızdan geçebilsin diye yolun kenarına çekildik. Tam yanımızdan geçtiği sırada, kapalı penceresinden bize dik dik bakan korkunç bir yüz çarptı gözüme. Adamın çılgın gözleri ve sıkılmış dişleri bir şimşek hızıyla geçip gitmişti.

"Ağabeylerim!" diye bağırdı, dudaklarına kadar bembeyaz kesilmiş olan Mortimer Tre-gennis. "Onları Hellsone'a götürüyorlar."

SHERLOCK HOLMES

Dehşet içkide, yolda ilerleyen siyah arabanın arkasından bakakaldık. Ardından, üç insa-nııç garip kaderleriyle karşı karşıya geldikleri o uğursuz eve doğru yürümeye devam ettik.

Bir kulübeden çok villa denebilecek, büyük, aydınlık bir evdi ve koca bahçesi - Cor-nish havasından olacak - daha o zamandan ilk-bahar çiçekleriyle dolup taşıyordu. Oturma odasının penceresi bu bahçeye bakıyordu; Mor-timer Tregennis'e göre, bir anda kardeşlerinin akıllarını donduran kötülük de o pencereden girmiş olmalıydı içeriye. Kapıdan içeri girmeden önce, Holmes yavaş adımlarla çiçek saksılarının arasında ve patikada düşünceli bir halde bir süre yürüdü. Hatırlıyorum da, kendi düşüncelerine o kadar dalmıştı ki bir sulama kovaasına takılıp yere devirdi ve kova hem ayaklarımızı hem de bahçe patikasını ıslattı. Eve girdiği-mizde, genç bir kızın da yardımıyla ailenin ihtiyaçlarını gören Cornish'li hizmetçi Bayan Porter karşıladı bizi. Holmes'un sorularını elinden geldiğince cevapladı. Geceleyin hiçbir şey

ÖLÖMDÖŞEĞİNDE

duymamıştı. İşverenleri son günlerde mükemmel bir ruh hali içindeymiş, hatta onları daha neşeli gördüğünü hatırlamıyormuş. Sabah odaya girdiğinde gördüğü korkunç manzaranın karşısında şok geçirip bayılmış. Kendine geldiğindeyse pencereyi ardına kadar açıp odayı sabah havasıyla doldurmuş ve bir doktor çağırması için çiftlik işçilerinden birini görevlendirmek üzere yoldan aşağı koşmuş. Şayet görmek istiyorduksak, evin hanımı üst katta kendi yatağına yatırılmıştı. Dört güçlü adam, Bay Mortimer'ın ağabeylerini tımarhane arabasına zar zor bindirebilmişti. Bayan Porter bir gün daha bu evde kalmak niyetinde değildi ve öğleden sonra, St. Ives'teki ailesinin yanına gitmek için yola çıkmaya karar vermişti

Merdivenlerden yukarı çıkıp cesedi inceledik. Bayan Brenda Tregennis sağken son derece güzel bir kız olmalıydı; şimdi, orta yaşına yaklaşmış olduğu halde bile anlaşılıyordu bu. Esmer, düzgün hatlı yüzü bu haldeyken bile güzelliğinden bir şey yitirmemişti i yine de, son

SHERLOCKHOLMES

kez yaşadığı o dehşetin izleri belirgindi hâlâ. Onun yatak odasından sonra, garip trajedinin gerçekleşmiş olduğu oturma odasına indik. Gece yanan ateşin külleri şöminedeydi hâlâ; masanın üzerinde de diplerine kadar yanıp bitmiş olan dört mum ve dağılmış oyun kâğıtları duruyordu. Sandalyeler duvarlara yanaştırıl-mıştı, ama diğer her şey sabah nasıl bulunmuşsa öyle bırakılmıştı. Holmes, hızlı adımlarla odada dolandı; sandalyeleri masaya yanaştırıp dizdi ve teker teker her birine oturdu. Bahçenin ne kadarının görüldüğünü kontrol etti; yeri, tavanı, şömineyi inceledi - ama bir kez dahi olsun, karanlıkta bir ışık gördüğünün işareti olarak, gözlerinin pırıldadığını, çenesinin kasıldığını görmedim.

"Ateş niye?" diye sordu bir ara. "Bahar akşamları hep ateş yakarlar mıydı bu odada?"

Mortimer Tregennis, gecenin soğuk ve nemli geçtiğini, şöminenin bu sebepten dolayı akşam kendisi geldikten sonra yakılmış olduğunu anlattı. "Şimdi ne yapmayı düşünüyorsu-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

nuz Bay Holmes?" diye sordu sonra.

Dostum gülümsedi ve elini benim koluma koydu. "Watson, senin sık sık ve gayet haklı olarak 'zararlı' olduğunu iddia ettiğin tütün-zehirlenmesi alışkanlığına tekrar döneceğim galiba," dedi. "İzninizle baylar, kendi yerimize döneceğiz, çünkü burada kalmakla yeni bir şey öğrenemeyeceğimize iyice ikna olmuş durumdayım. Bildiklerimi gözden geçireceğim Bay Tregennis ve herhangi bir şey bulacak olursam sizi pek tabii ki hemen haberdar edeceğim. Evet, şimdilik ikinize de iyi günler."

Poldhu Kulübesine döndükten sonra, Holmes sessizliğini bozana kadar daha uzun bir süre geçmesi gerekecekti. Çatık kaşları, kırışmış alm ve uzaklara dalmış gözleriyle ciddi ve düşünceli bir hal alan yüzü, piposundan çıkan mavi duman perdesinin ardında neredeyse görünmez bir halde koltuğuna gömülmüş oturuyordu. En sonunda, piposunu masaya bırakıp ayağa fırladı.

"Böyle olmayacak Watson!" dedi gülerek.

SHERLOCK HOLMES

"Hadi birlikte çıkıp kayalıkların arasında çakmaktaşıdan oklar arayalım. Bir ipucu bulmak-tansa onlardan bulma şansımız daha büyük. Beyni, yeterli materyal olmadan çalıştırmak, bir motoru fazla zorlamakla aynı şey; en sonunda kendini bin parçaya ayırarak patlar. Deniz havası, güneş ışığı ve sabır Watson - gerisi kendiliğinden gelir.

"Şimdi durumumuzu sakince gözden geçirelim Watson," diye devam etti Holmes, kayaların arasında dolaşmaya başladığımız sırada. "Elimizdeki verileri iyice anlayalım ki yeni ipuçları geldiğinde hemen yerlerine koyabilelim. Öncelikle, ikimizin de, şeytani güçlerin insan işlerine karışacağına inanmadığımızı varsayıyorum. Öyle bir şeyi tamamıyla aklımızdan silerek işe başlayabiliriz. Çok güzel. Geriye, bir insanın, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde, şiddetli bir şoka maruz bıraktığı üç kişi kalıyor. Buraya kadar sağlam toprağa basıyoruz. Şimdi gelelim olayın gerçekleştiği vakte. Bize aktar-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

dıklannın gerçek olduğunu kabul ederse iş olayın, Bay Mortimer Tregennis, söz konusu odadan çıktıktan hemen sonraya denk geldiğini tahmin ediyorum. Bu son derece önemli bir nokta. Olayın, kendisi oradan ayrıldıktan ancak birkaç dakika sonra gerçekleşmiş olduğunu düşünüyorum. Oyun kâğıtları hâlâ masanın üzerindeydi. Yatma saatlerini çoktan geçirmişlerdi, buna rağmen ne yerlerini değiştirmiş, ne de sandalyelerini masadan iterek ayağa kalmışlardı henüz. Tekrar ediyorum, olay, Bay Mortimer'in evden ayrılmasından hemen sonra ve kesinlikle on birden önce gerçekleşmiş olmalı.

"Şimdi de, Bay Mortimer'in odadan ayrıldıktan sonraki adımlarını elimizden geldiğince takip etmeye çalışalım. Bu konuda hiçbir zorluk çekmedim ve gerçekten de tüm şüphelerden uzak olduğunu söyleyebilirim. Yöntemlerimi bilen biri olarak, bugün o sulama kovağını sakarlıkla değil, bilinçli bir şekilde devirdiğimi anlamış olduğundan eminim. Onun sayesinde Bay Mortimer'in ayak izinden mükemmel bir

SHERLOCK HOLMES

örnek alabildim. Islak, kumlu patikadaki izleri dün geceki - hatırlayacağın gibi o zaman da nemliydi etraf - izlerinden biriyle kıyaslayıp gittiği yönü tespit etmek hiç de zor olmadı. Görünüşe göre hızlı adımlarla doğrudan kiliseye yürümüştü.

"Peki, Mortimer Tregennis sahneden kay-bolduysa ve iskambil oynayanları korkutan, başka birisi idiyse, o kişiyi nasıl bulacağız; daha da önemlisi, o denli yoğun bir korku hissetmeleri nasıl sağlandı? Bayan Porter'i eleyebiliriz. Zararsız biri olduğu kesin. Birinin, bahçe penceresine kadar sürünüp, görenleri akıllarından edecek kadar yoğun bir etki yaratmış olduğuna dair herhangi bir ipucu var mı? Bu yöndeki tek öneri, ağabeyinin bahçede bir kıpırtı görmüş olduğunu söyleyen Bay Mortimer Tregerais'in kendisinden geldi. Gerçekten de ilginç; zira gece yağmurlu, bulutlu, ve karanlıktı. Bu kişileri korkutmak niyetiyle gelen biri, yüzünü cama yapıştırana kadar kesinlikle dikkatlerini çekemezdi. Pencerenin dışmda bir metre geniş-

likte bir çiçeklik var, ama herhangi bir ayak izi bulamadım. Böyle bir durumda, dışarıdan gelen birinin bu kişileri nasıl bu kadar derinden sarsmış olduğunu anlamak kolay değil; üstelik herhangi birinin bu kadar karmaşık ve ilginç b&lşe girişmesini sağlayacak bir sebep de bulamadık. Karşı karşıya olduğumuz zorlukları görüyorsun, değil mi Watson?"

"Kesinlikle," diye cevap verdim içtenlikle.

"Buna rağmen, biraz daha malzemeyle, üstesinden gelinmeyecek bir şey olmadığını gösterebiliriz," dedi Holmes. "Geniş arşivinde, başında en az bunun kadar anlaşılmaz bir sürü vakanın bulunduğundan eminim Watson. Neyse, yeni veriler elde edene kadar vakayı şimdilik bırakalım da sabahımızın geri kalanım neolitik adamızı araştırmakla geçirelim."

Dostumun, gerek gördüğünde olayları tamamen aklından uzaklaştırabilme yeteneğinden daha önce de bahsetmiş olabilirim, ama hiçbir zaman Cornwairdaki o bahar sabahı kadar hayran olmamıştım bu özelliğine. Sanki çözülmek

SHERLOCK HOLMES

için onu bekleyen gizemli bir olay yokmuşçasına, neşe içinde tam iki saat boyunca, Keltler, ok başları ve tarihi kalıntılar hakkında konuşup durdu. Öğleden sonra kulübemize geri döndüğümüzde bizi bekleyendir misafirimiz vardı ve o, çok geçmeden olayı tekrar akıllarımıza getirdi. Ziyaretçinin kim olduğunu söylemesine gerek yoktu. İriyarı cüssesi, delici gözleri, ortasına kocaman bir burnun oturmuş olduğu kırışık yüzü, neredeyse kulübemizin tavanına değen gri saçları, bir de sakallan - uçları altın şansı, ağzına yakın kısmıysa, sürekli içtiği purosunun oluşturduğu nikotin lekesinin haricinde, bembeyaz olan sakallan - bütün bunlar Londra'da olduğu kadar Afrika'da da tanınırdı ve sadece ve sadece aslan avcısı, araştırmacı Dr. Leon Sterndale'in muazzam kişiliğiyle özdeşleştirilebilirdi.

Bölgede bulunduğunu duymuş, tepelerde dolanırken bir iki kez de uzaktan görmüştük uzun silüetini. Ne var ki bizimle konuşmak için herhangi bir harekette bulunmamıştı; yalnızlığı

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

sevdiği ve bu sebeple yolculuklarının arasındaki boşlukların büyük bir bölümünü Beauchamp Arriance'ın koca ormanlarındaki küçük bir bungalovda geçirmeyi tercih ettiğini herkes gibi biz de bildiğimiz için de onu rahatsız etmeyi aklımızın ucuna getirmemiştik. Burada kitapları ve haritalarıyla beraber tek basma yaşar, kendi basit ihtiyaçlarını görür ve komşularıyla da mümkün olduğunca ilgilenmezdi. Bundan dolayı, heyecanlı bir ses tonuyla Holmes'a bu esrarlı vakada herhangi bir ilerleme kat edip etmediğini sorduğunu duymak beni oldukça şaşırtmıştı doğrusu. "Yerel polis kesinlikle yanıllıyor," dedi, "Tecrübeli biri olarak siz belki daha mantıklı bir açıklama bulmuşsunuzdur. Buradaki kalışlarımda Tregennis ailesini çok yakından tanıma fırsatını edindim - asimi isterseniz Cornish'li annemin tarafından kuzenlerim oluyorlar - ve bu felaket doğal olarak benim için büyük bir şok oldu. İnanın bana, Afrika'ya doğru yola çıkmış, Plymouth'a kadar gitmiştim, ancak sabah olanları duyunca hemen geri

SHERLOCK HOLMES

dönüp araştırmınıza yardım etmeye karar verdim."

Holmes kaşlarını kaldırdı.

"Bunun için geminizi mi kaçırdınız?"

"Bir sonrakine bineceğim."

"İnanılır gibi değil; dostluk diye buna denir"

"Akraba olduğumuzu söylemiştim."

"Pek tabii - annenizin kuzenleri. Valizleriniz gemiye yüklenmiş miydi?"

"Bir kısmı, gerisi oradaki otelde kaldı."

"Anlıyorum. Fakat olayın Plymouth'un sabah gazetelerinde basılmış olduğunu söylemeyeceksiniz herhalde?"

"Hayır efendim; bana bir telgraf yollandı."

"Sormamın bir sakıncası yoksa kim taraftan?"

Meşhur kâşifin yorgun yüzünde gölgeler belirmişti.

"Çok soru soruyorsunuz Bay Holmes."

"İşim bu."

Dr. Sterndale kendini zorlayarak kızgınlı-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

ğını bastırmayı başardı.

"Size anlatmamak için bir sebebim yok," dedi. "Köyün rahibi Bay Roundhay'di. Bana telgrafı yollayıp haber veren oydu."

"Teşekkür ederim," dedi Holmes. "İlk baştaki sorunuza cevap olarak vaka konusunda henüz tam bir karara varmadığımı, fakat yakında çözüme kavuşturacağıma dair inancımın tam olduğunu söyleyebilirim."

"Şüphelerinizin belli bir yön alıp almadığını söylemenizde bir salanca var mı acaba?"

"Henüz bir şey söylemek için çok erken."

"Zamanımı boşa harcamışım o halde; ziyaretimi daha fazla uzatmamın bir anlamı yok." Ünlü doktor sinirli bir şekilde kulübemizden çıkıp gitti; beş dakika geçmeden Holmes da aynısını yaptı. Akşama kadar ondan haber alamadım. Asık bir surat ve uyuşuk adımlarla geldiğinde, araştırmasında bir ilerleme kat etmediğini anladım. Onu bekleyen bir telgrafa göz atıp şömineye fırlattı.

"Plymouth Otel'den, Watson," dedi. "İsmi

SHERLOCK HOLMES

rahipten öğrendim ve Dr. Leon Sterndale'in hikâyesinin doğru olup olmadığını kontrol etmek için de telgraf yolladım. Görünüşe göre dün geceyi gerçekten de orada geçirmiş ve araştırmaya yardım etmek için buraya dönerken eşyalarını bir bölümünün Afrika'ya gitmiş olduğu da doğru. Bu konuda ne diyorsun Watson?"

"Adam çok meraklı."

"Çok meraklı - evet. Burada henüz kavrayamadığımız ama bizi çözüme ulaştırabilecek bir ipucu yatıyor. Hadi neşelen biraz Watson, henüz bütün ipuçlarını görmediğimizden eminim. Sonunda zorlukların hepsinin altından kalkacağız."

Holmes'un söylediklerinin çok geçmeden gerçekleşeceğini ve araştırmamızda yepyeni bir sayfa açacak olaym o kadar garip ve anlaşılmaz olacağını hiç tahmin edememiştim doğrusu. Ertesi sabah, aynanın önünde tıraş oluyordum ki at nallarının sesi geldi kulağıma. Pencereden

OLUM DÖŞEĞİNDE

baktığımda bahçe patikamızdan yukarı, dört nala gelen bir fayton gördüm. Durur durmaz kapısı açıldı, içinden rahip dostumuz çıkıp hızla kaldığımız yere yöneldi. Holmes çoktan giyinmişti; rahibi karşılamak için koşarak aşağı indi.

Ziyaretçimiz o kadar heyecanlıydı ki doğru düzgün konuşmakta bile zorlanıyordu; ama sonunda trajik hikâyesine başlayabildi.

"Köyümüzü iblisler basmış Bay Holmes! Zavallı insanlarım zebanilerin ellerine düştü," diye bağırdı. "Şeytanın ta kendisi gelmiş köyümüze! Mahvolduk!" Heyecanıyla kendini bilmez bir halde odada dönüp durdu; kül renkli yüzü ve afallamış bakışları olmasa epey komik bir sahne olacaktı. Sonunda korkunç haberlerini bize iletmeyi başardı.

"Bay Mortimer Tregennis gece ölmüş; üstelik kardeşleriyle aynı sebepten."

Holmes, bir hışımla ayağa fırladı.

"Arabanıza ikimiz de sığabilir miyiz?"

"Evet, neden olmasın."

"O halde Watson, kahvaltıyı sonraya bıra-

SHERLOCK HOLMES

kaçağız. Bay Roundhay, emrinizdeyiz. Acele edin - acele edin, herhangi bir şeyin yeri değişmeden gitmeliyiz."

Kiracı, rahibin evinin iki odasım tutmuştu. Üst üste iki kattı; alttaki büyük bir oturma odası, üsttekiyse yatak odası olarak kullanılmıştı. Odalar pencerelere kadar uzanan hoş bir bahçeye bakıyordu. Olay yerine, doktordan ve polisten Önce varmayı başarmıştık ve hiçbir şeye dokunulmamıştı. O sisli mart sabahında bizi karşılayan manzarayı ayrıntılarıyla anlatmama izin. verin. Bir daha asla aklımdan silinmeyecek bir iz bırakmıştır bende.

Odaya, yoğun, ağır bir hava hakimdi. Sabah odaya girmiş olan hizmetçi pencereleri ardına kadar açmış olmasa daha da dayanılmaz bir halde olurdu muhakkak. Bunun sebebi, ortadaki masanın üzerinde yanan ve duman çıkaran lambaydı. Onun hemen yanında, sandalyesinde arkasına yaslanmış halde ölü adam oturuyordu. İnce sakalı havaya bakar halde, kafası arkaya düşmüş, gözlüğü alnına

OLUM DÖŞEĞİNDE

çıkmıştı. Pencereye dönük olan ince, esmer yüzüne, ölen kız kardeşininkinde de görmüş olduğumuz o çarpıklık, dehşetten kaynaklanan kasılma hakimdi. Kollan da kasılmış, parmakları deforme olmuştu; öyle ki, çok büyük bir korkunun uyandırmış olduğu şokla ölmüş gibiydi. Tamamıyla giyinik olmasına karşın, hızlı bir şekilde, özensizce giyinmiş olduğu belliydi. Yatağında uyumuştı ve trajik sonuyla sabahın erken saatlerinde karşılaşmıştı,

Holmes'un duygusuz dış görünüşünün altında coşkuyla fokurdayan heyecanı, ölüm odasına girdiği anda hemen dikkatimi çekti. Ansızın uyanmış, parıldayan gözleri, içinde biriken enerjiyle titreyen elleri ve hiçbir şey belli etmeyen bir yüzle araştırmasına başlamıştı. Dışarıdaki çimenlikte süründü, pencereden içeri girdi, odada dolandı, yatak odasına çıktı; güçlü bir koku almış bir avcı köpeği gibiydi adeta. Yatak odasında hızla etrafına bakındıktan sonra pencereyi ardına kadar açtı. Bu, yeni bir heyecan dalgasına yol açmış olmalıydı, çünkü pen-

cereden eğilerek ilgi ve neşeyle yüksek sesle bir sürü yorumda bulundu. Ardından koşarak merdivenlerden aşağı inip açık pencereden dışarı çıktı, yeniden yüzüstü çimenliğin üzerine uzandı ve en sonunda tekrar yukarıdaki odaya fırladı; avına iyice yaklaşmış bir avcı gibi heyecanı doruktaydı artık. Her yerde bulunur cinsten lambayı dikkatlice inceleyip üzerinden ölçümler aldı. Camının üst kısmım kaplayan tebeşir siperini büyüteciyle inceledikten sonra üstündeki küllerden bazıları dikkatlice alıp bir zarfa, zarfı da katlayıp defterinin araştırma koydu. Sonunda, tam da doktor ve resmî polis geldiği sırada, rahibi yanma çağırdı ve üçümüz birlikte çimenliğe çıktık.

"Araştırmanın tamamen verimsiz olmadığını söyleyebilmekten dolayı memnunum," diye konuştu. "Olayı polisle konuşmak için kalamayacağım ama siz bay Roundhay, müfettişe saygılarımı iletip dikkatini yatak odasının penceresine ve lambaya yöneltmesini söylerseniz gerçekten minnettar olurum. Her ikisi de çok

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

şey anlatıyor ve bir araya gelince de bütün hikâyeyi gözler önüne seriyorlar. Polis herhangi bir konuda bilgi almak isterse onları kulübemde görmekten memnuniyet duyacağım. Evet Wat-son, sanırım şimdi buradan ayrılırsak iyi olacak."

Polis, bir amatörün, işlerine burnunu sokmasından hoşlanmamış da olabilir, umut bağladıkları başka bir yönde bir araştırmaya da girmiş olabilir; şu kadarı kesin, sonraki iki gün boyunca herhangi bir gelişme yaşanmadı. Holmes, bu sürenin bir kısmını pipo içip uyumaya, daha büyük kısmınıysa yalnız başına çıktığı kır gezintilerine ayırdı - saatler sonra döndüğünde nereye gitmiş olduğuna dair tek kelime etmiyordu. Yaptığı bir deney, araştırmasının neye dayandığını görmemi sağladı. Trajik olayın gerçekleştiği sabah Mortimer Tregennis'in odasında yanmış olan lambanın aynısından satın almıştı. Bunu, kilisede kullanılan yağla doldurdu ve büyük bir dikkatle, bu yağı ne kadar

SHERLOCKHOLMES

sürede bitireceğini ölçtü. Yaptığı diğer bir deney çok daha nahoş bir tabiata sahipti; onu herhalde kolay kolay unutamayacağım.

"Hatırlayacaksın ki Watson," dedi bir öğleden sonra, "her iki olayda bize ulaşan değişik raporlarda ortak çok önemli bir özellik var. Bu, odaya ilk giren kişinin odadaki havadan nasıl etkilendiğiyle ilgili bir nokta. Mortimer Tre-gennis'in, ağabeyinin evine yaptığı son ziyarette, odaya giren doktorun neredeyse bayıllarak bir sandalyeye çöktüğünü anlattığını hatırlarsın. Hayır mı? Neyse, öyle olduğuna garanti verebilirim. Bayan Porter^, yani hizmetçi kadının, odaya girdiği anda bayılmış olduğunu, kendine geldiğindeyse hemen pencereyi açtığını anlattığını hatırladığından eminim. İkinci olayda -Mortimer Tregennis'in öldüğü olayda - oraya varışımızda odadaki korkunç havayı unutmuş olamazsın; üstelik hizmetçi pencereleri de açmıştı. Soruşturduğumda, hizmetçinin fenalaşıp günün geri kalanını yatağında geçirdiğini öğrendim. Anlattıklarımın bir şeye işaret ettiğini

OLUM DÖŞEĞİNDE

kabul etmelisin. Her iki olayda da zehirli bir havanın varlığından bahsedilmesini sağlayacak kanıtlar var. Aynı zamanda, her iki olayda da odada ateş yanıyordu - ilkinde şömine, ikinci-sindeyse lamba. Şöminenin yakılması soğuk ve nemden gerekli olmuştu, oysa lamba yakıldığında gün çoktan ağarmış, etraf aydınlıktı -yağın yanma süresini göz önünde bulundurduğumuzda ortaya çıkan sonuca kendin de bakabilirsin. Peki, neden? Çünkü üç şeyin arasında - ateş, ağır hava ve son olarak talihsiz insanların ölümü arasında bir bağlantı var- da ondan. Gayet açık, öyle değil mi?" "Öyle görünüyor."

"En azından açıklayıcı bir teori olduğunu söyleyebiliriz. Pekâlâ, bu durumda, her iki olayda zehirli bir gaz yayan bir şeyin yakıldığını varsayacağız. Çok güzel. İlk olayda - Tregennis ailesi olayında - bu madde şöminede yanan ateşe atıldı. Pencere kapalıydı, ama ateş, zehirli dumanın bir kısmını doğal olarak bacadan yukarıya götürecekti. Durum böyle olunca,

zehrin etkisinin ikinci olaya nazaran daha az olması beklenmelidir. Sonuçlar da zaten öyle olduğunu gösteriyor bize. İlk olayda sadece daha hassas bir bünyesinin olduğunu varsayabileceğimiz kadın ölürken, diğer ikisinde geçici ya da kalıcı bir delilik baş. gösterdi, ikinci olayda ise sonuç kesin bir ölümdü. Evet, elimizdeki verilere dayanarak, yakıldığında zehirli gazlar çıkartan bir maddeden şüphelenebiliriz.

"Aklımda bu düşüncelerle, doğal olarak Mortimer Tregennis'in odasında bu maddeden bir kalıntı bulmaya çalıştım. Bakılacak ilk yer, lambanın duman ya da tebeşir siperiydi kuşkusuz. Ve orada gerçekten de garip bir çeşit kül ve henüz tükenmemiş garip kahverengi bir toz buldum. Senin de o gün gördüğün gibi bu tozun yansım aldım ve bir zarfa koydum."

"Neden sadece yarısını aldın Holmes?"

"Emniyet kuvvetlerinin işini bozmaya gerek yok, sevgili Watson. Bulduğum her türlüipucunu onlara da bıraktım. Onu bulacak kadar akıllı olsalardı zehir hâlâ tebeşirin üzerinde du-

OLUM DÖŞEĞİNDE

ruyordu. Neyse Watson, şimdi lambamızı yakacağız. Önce pek tabii ki pencereyi açarak önlem alacağız, topluma hizmet eden iki kişinin erken ölümüne sebep olmak istemeyiz. Sen pencerenin yakımda bir koltuğa oturacaksın, tabii mantıklı bir adam olarak bu işle hiçbir koşulda ilgilenmek istemediğini söylersen başka. Ah, demek katılacaksın, öyle mi? Sevgili Watson'ınımdan da bunu beklerdim zaten. Bu sandalyeyi seninkinin hemen karşısına koyacağım ki ikimiz de zehirden eşit uzaklıktayken yüz yüze olabilelim. Kapıyı da aralık bırakacağız. Her ikimiz de şimdi diğerine bakabilecek ve semptomlar alarm verecek kadar ağır görüldüğü takdirde deneyi sonlandıracak pozisyondayız. Her şeyi anladın mı? Pekâlâ, tozumuzu alıyorum - yani ondan geriye ne kaldıysa - ve yanan lambanın üzerine döküyorum. Tamam! Evet, Watson, oturup olacakları görelim."

Etkilerin ortaya çıkması uzun sürmedi. Daha sandalyeme yerleşirken, tarif edilmesi güç, mide bulandırıcı, yoğun, ağır bir koku

aldım. Nefes almamla birlikte beynim de hayal gücüm de tamamen denetimimden çıktı. Kalın, siyah bir bulut yükseldi gözlerimin önünde. Aklım bana, her ne kadar henüz görünmüyor

olsalar da, evrende var olan en basit korkunçluklardan tutun da en çarpık, en iğrenç, en dehşet verici şeylerin, bu bulutun içinde, her an benim üzerime atılmak üzere barındığını söylüyordu. Koyu renkli dumanın içinde yüzen, dönüp duran belli belirsiz şekiller görüyordum; her biri tehditkâr, her biri, gelmek üzere olan anlaşılmaz bir şeye, gitgide yaklaşan, sadece gölgesiyle bile ruhumu bin bir parçaya ayıracak güçteki bir şeye karşı beni uyaran şekiller. Dondurucu bir korku sardı yüreğimi. Saçlarımın diken diken olduğunu, gözlerimin yuvalarından fırlayacak kadar açıldığını, ağzımın açık kaldığını ve dilimin kayış gibi olduğunu hissettim. Beynimdeki kargaşa o kadar yoğunlu ki delirmenin sınırında olduğumu biliyordum. Bağırmaya çalıştım; ve benim sesim olduğunu bildiğim, ama çok Sızaktan, benden kopuk olan

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

belli belirsiz bir hırıltıdan başka bir şey duymadım. Aynı anda, kaçıp kurtulmak için giriştiğim bir çabayla, ıstırap bulutunun içinden geçip Holmes'un yüzünü gördüm; beyaz, kaskatı ve dehşetle çarpılmış bir yüz - ölen kişilerin yüzlerinde görmüş olduğum ifadenin aynısı. İşte o görüntüyle bir anlığına aklımı ve gücümü toparlayabildim. Sandalyeden fırladığım gibi kollarımı Holmes'a doladım ve ikimiz birlikte kapıdan dışarı koştuk. Kendimizi dışarıdaki çimenliğe attık ve bizi sarmış olan cehennem bulutunun içinden yolunu bulan parlak öğlen güneşinin ısısını hissederek yan yana öylece yattık. Bulut, sanki yeryüzünden kalkan bir şişmiş gibi yavaş yavaş etkisini yitirip dağıldı ve tekrar huzurla mantık sahibi iki insan olduk. Çimenlikte oturup terden yapış yapış olan alınlarımızı sildik ve yaşamış olduğumuz dehşet verici olayın üzerimizdeki son etkilerini görebilmek için endişeyle birbirimize baktık.

"Ulu tanrım!" dedi Holmes, titreyen bir sesle, "Watson, sana hem teşekkür hem de özür

SHERLOCK HOLMES

borçluyum. İnsanın kendi üzerinde bile yapmaması gereken bir deneydi; hele ki dostumu asla o şekilde tehlikeye sokmamalıydım. Gerçekten çok üzgünüm."

"Biliyorsun ki," diye cevap verdim biraz da duygusallaşarak, çünkü daha önce Holmes' un, hislerini bu denli yoğun bir şekilde gösterdiğini görmemiştim, "en sevdiğim şey sana yardımcı olabilme ayrıcalığına sahip olmaktır."

Holmes, hemen o yarı şakacı, yarı ukala havasına büründü tekrar. "Aklımızı kaçtırtmak tamamıyla yararsız olacaktı sevgili Watson," dedi. "Herhangi bir gözlemci, bu kadar çılgınca bir deneye girişmeden önce de deli olduğumuz söyleyebilir, İtiraf etmeliyim ki, etkisinin bu kadar kısa zamanda, bu kadar yoğun olabileceğini tahmin edemedim." Bundan sonra hızla kulübeye daldı, lambayı mümkün olduğunca uzağında tutarak geri döndü ve onu bir su birikintisinde yetişmekte olan samanlann arasına fırlattı. "Odamızın havalanması için biraz zaman vermeliyiz. Artık bu trajedilerin nasıl ger-

ÖLÜMDÖŞEĞİNDE

çekleştigiyle ilgili herhangi bir kuşkunun kalmadığını varsayıyorum Watson, yanılmıyorum, değil mi?"

"Kesinlikle yanılmıyorsun."

"Fakat cinayetin sebebi eskisi kadar gizemli kalıyor. Gel, verandaya çıkıp meseleyi baştan alalım. Şu pislik hâlâ boğazımda sanki. Bütün delillerin, ilk olaydaki katilin - her ne kadar ikincisinde kurban olmuşsa da - Mortimer Tregennis denen adam olduğunu gösterdiği konusunda hemfikiriz sanırım. Unutmamalıyız ki bir aile kavgası yaşanmış, arkasından anlaşma sağlanmış. O kavganın ne kadar korkunç ya da aralarındaki barışmanın ne kadar yüzeysel olduğunu asla bilemeyeceğiz. Kurnaz yüzü ve gözlüklerinin ardındaki küçük, akıllı gözleriyle Mortimer Tregennis'i düşündüğümde, bende affedici biri izlenimi bırakmadığını söyleyebilirim. Hem sonra, ilgimizi bir süre olayın gerçek sebebinden uzaklaştıran, bahçede hareket eden bir şeyle ilgili hikâye de ondan çıkmıştı. Bizi yanlış ize yöneltmek için sebepleri

vardı. Son olarak şu gerçek var; odayı terk ettiğinde maddeyi ateşe atan o değilse kimdi? Olay, evden ayrılmasından hemen sonra gerçekleşmişti. Başka biri gelmiş olsaydı aile mutlaka masadan kalkardı/Ayrıca, Cornwall gibi huzurlu bir yerde hiç kimse gece saat ondan sonra ziyarete gitmez. Evet, bütün delillerin, suçlu olarak Mortimer Tregennis'i işaret ettiğini rahatlıkla söyleyebiliriz."

"O zaman kendi ölümü intihardı!"

"Ne diyeyim Watson, hiç de imkânsız bir varsayım değil bu. Ailesine bu denli korkunç bir şey yapmış olmanın vicdan azabıyla kıvranan adamın, suçluluk duygusuyla bunu kendisine de yapmış olması mümkün. Ne var ki buna karşı duran bazı güçlü deliller bulunuyor. En azından İngiltere'de, olayın nasıl gerçekleştiğini bilen bir adam var ve bu öğleden sonra hikâyeyi kendisinden dinleyebilmemiz için gereken ayarlamalar çoktan yapıldı. A! Kararlaştırdığımızdan daha erken geldi. Dr. Leon Stern-dale, böyle buyurun. İçeride az önce yaptığımız

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

kimyasal bir deney yüzünden korkarım odamız şu anda sizin gibi özel bir ziyaretçi için pek müsait değil."

Önce bahçe kapısının tıkırtısı duyuldu, sonra da bahçe patikamızda büyük Afrika kâşifi belirdi. Biraz şaşırmış halde, oturduğumuz verandaya doğru yürümeye başladı.

"Beni istetmişsiniz, Bay Holmes. Notunuzu bir saat önce aldım ve her ne kadar çağrınıza neden kulak astığımı bilmesem de geldim."

"Belki tekrar ayrılmadan önce bu noktayı da netliğe kavuşturabiliriz," dedi Holmes. "Bu arada hoşgörünüzden dolayı size minnettarmL Bu gayri resmi buluşmanın açık havada yapılmasının bir sakıncası yoktur umarım; dostum Watson'la birlikte gazetelerin 'Cornish Dehşeti' olarak adlandırmayı seçtiği şeye eklediğimiz bölümü henüz tamamladık ve şimdilik temiz hava solumayı tercih ediyoruz. Konuşmamız gereken meseleler özellikle sizi çok yakından ilgilendirdiği için, belki de bizi kimsenin duya-

SHERLOCK HOLMES

mayacağı bir yere gitmek en iyisi olacak."

Kâşif, ağzındaki puroyu alıp dostuma sert bir bakış attı.

"Özellikle beni çok yakından ilgilendiren bir konunun üzerinde sizin ne fikir beyan edeceğinizi anladığımı söyleyemem efendim," dedi sonunda.

"Mortimer Tregennis'in öldürülmesi konusundan bahsediyorum," dedi Holmes.

Bir an için yanıma silahımı almış olmayı diledim. Stemdale'm korkunç yüzü kapkara bir hale dönüp de alnındaki tüm damarlar şişerken, yumruklarını sıkarak dostuma doğru atıldı. Sonra birden durdu ve büyük bir çaba sarf ederek soğukkanlılığını korumaya çalıştı - her nedense öfkeden kudurmuş halinden daha tehlikeli buldum bunu.

"O kadar uzun süredir yerlilerle birlikte, kanunlardan uzaktayım ki," dedi, "kendi kendimin kanunu olma alışkanlığım edindim. Bunu unutmasanız iyi olur Bay Holmes, çünkü sizi gerçekten de incitmek istemem."

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

"Ben de sizi incitmeyi istemem, Dr. Stern-dale. Bildiklerimi bildiğim halde polis yerine sizi çağırmış olmam da bunun en büyük kamtı değil midir zaten?"

Sterndale, macera dolu yaşamı boyunca belki de ilk kez, afallamış bir halde olduğu yere çöktü. Holmes'un tavırlarında, görmezden gelinmeyecek sakın bir otorite vardı. İçinde bulunduğu gergin ruh haliyle ellerini bir sıkıp bir gevşeten ziyaretçimiz bir süre kekeleyerek oturdu.

"Ne demek istiyorsunuz," diye sordu sonunda. "Eğer blöf yapıyorsanız Bay Holmes, bunu denemek için yanlış kişiyi seçtiniz. Lafı daha fazla dolandırmayalım. Ne demek istediğinizi söyleyin."

"Anlatacağım," dedi Holmes, "açık sözlülüğün beraberinde açık sözlülük getirmesini umduğum için anlatacağım. Ondan sonra atacacağım adım, tamamıyla savunmanızın doğasma bağlı olacak."

"Savunmam mı?"

SHERLOCK HOLMES

"Evet, efendim."

"Neyle ilgili savunmam?"

"Mortimer Tregenms'i öldürme suçuyla ilgili"

Sterndale, mendiliyle alnını sildi. "Gerçekten de inanılmazsınız," dedi. "Bütün basanlarınızı blöf yapmadaki bu olağanüstü yeteneğinize mi borçlusunuz merak ediyorum doğrusu."

"Blöf yapan kişi," dedi Holmes sertçe, "sizsiniz Dr. Leon Sterndale, ben değil. Bunu ispatlamak için, bu sonuçlara nasıl vardığımı anlatacağım size. Eşyalarınızın büyük bir kısmının Afrika'ya gitmesine aldırmadan Plymo-uth'a dönmenizle ilgili yalnızca şunu söyleyebilirim; bu trajedide önemli bir yerinizin olduğunu bu şekilde anladım..."

"Dönmemin nedeni..."

"Sebeplerinizi daha önce de duydum. Şu kadarını söyleyebilirim ki, onları ikna edici bulmadığım gibi, gülünç olduklarını da düşünüyorum. Neyse, devam edelim. Buradan ayrıldıktan

OLUM DÖŞEĞİNDE

sonra kiliseye gittiniz, bir süre evin dışında beklediniz, sonra da kendi kulübenize döndünüz."

"Bunu nereden biliyorsunuz?"

"Sizi takip ettim."

"Ben kimseyi görmedim."

"Sizi takip ettiğim zaman bir şey görmemeniz gerekir zaten. Neyse, kulübenizde huzursuz bir gece geçirerek bazı planlar yaptınız ve bunları ertesi sabah uygulamaya koymak üzere harekete geçtiniz. Tam gün ışıırken dışarı çıktınız ve cebinizi bahçe kapısının yanında bir yığın halinde duran kırmızımsı çakıl taşlarıyla doldurdunuz."

Sterndale şiddetle irkildi ve inanamayan gözlerle Holmes'a baktı.

"Ardından, evinizle kilisenin arasındaki bir millik yolu hızla teptiniz. Ayaklarınızda, şu anda da üzerinizde olan tenis ayakkabılarının olduğunu da ekleyeyim. Kiliseye vardığınızda korunun yanındaki çitleri geçip kiracı Tregennis'in penceresinin altına gittiniz. Hava artık aydınlanmış olsa da evdekiler henüz kalkma-

SHERLOCK HOLMES

mıştı. Cebinizden çakıl taşlanndan bir avuç alıp üstünüzdeki pencereye fırlattınız."

Sterndale ayağa fırladı.

"Şeytanin ta kendisi olduğunuza kesin kanaat getirdim artık!" diye bağırdı.

Holmes, bu iltifat karşısında gülümsedi. "İki ya da üç avuç çakıldan sonra kiracı pencereye gelmiş olmalı. Onu aşağıya çağırdınız. A-dam aceleyle giyindi ve oturma odasına indi. Sizse pencereden girdiniz içeri. Aranızda bir konuşma geçti - kısa bir konuşma - ve bu süre boyunca odada bir aşağı bir yukarı yürüyüp durdunuz. Ardından dışarı çıkıp pencereyi kapattınız ve bir puro içip olanları seyrettiniz. Sonunda, Tregennis'in ölümünden sonra da geldiğiniz gibi gittiniz. Pekâlâ, Dr Sterndale, cinayet işlemenizi gerektirecek sebep neydi ve suçunuzu mazur gösterecek neyiniz var? Beni hafife alıp dolandırmaya kalkarsanız, günah benden gider, haberiniz olsun."

Holmes'u dinledikçe, ziyaretçimizin yüzü beyazdan kül rengine bürünmüştü. Şimdi, yü-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

zünü elleri arasında gömmüş halde, bir süre düşünerek oturdu. Ansızın, içgüdüsel bir hareketle cebinden bir fotoğraf çıkarıp önümüzdeki masaya fırlattı.

"İşte sebep bu," dedi.

Fotoğrafta, güzel bir kadın vardı. Holmes dikkatlice inceledi.

"Brenda Tregennis," dedi.

"Evet, Brenda Tregennis," diye tekrar etti ziyaretçimiz. "Yıllarca sevdim onu. Yıllar boyunca o da beni sevdi. İnsanların hep merak ettiği Cornish tatillerimin sun buydu işte. Dünyada sevdiğim tek şeye yakın olmamı sağlayan yerdi burası. Onunla evlenemedim, çünkü beni yıllar önce terk etmiş olmasına rağmen İngiltere'nin korkunç kanunları yüzünden boşanama-dığım bir karım var. Brenda yıllarca bekledi; ben yıllarca bekledim. Demek beklediğimiz şey buymuş!" Birden ağlamaya başlayan adamın koca gövdesi hıçkırıklarıyla sarsılırken uzun sakallarının altından kederle kendi boğazını sıktı. Sonunda kendine hakim olmayı başarıp konuş-

SHERLOCK HOLMES

maya devam etti:

"Rahip biliyordu. Sıramızı paylaşan yegâne kişiydi o: Brenda'mn, nasıl yeryüzünde yaşayan bir melek olduğunu ona sorun. İşte o-nun için bana telgrafı gönderdi de döndüm. Sevdiğimin basma gelen korkunç olayın karşısında eşyalarımın ya da Afrika'nın bir önemi kalır mıydı hiç? İşte açıklayamadığınız noktayı da öğrendiniz Bay Holmes."

"Devam edin," dedi dostum.

Dr Sterndale, cebinden bir paket çıkarıp masaya koydu. Üstünde, 'Radix pedis diaboli' yazılıydı ve hemen altında da, zehir olduğunu anlatan kırmızı bir işaret vardı. Paketi bana doğru itti. "Anladığım kadarıyla doktorsunuz beyefendi. Bu maddeyi duymuş muydunuz daha önce?^

"Şeytan ayağı kökü! Hayır, hiç duymamıştım."

"Aslında mesleki bilgilerinizi yansıtacak bir şey değfi," dedi Sterndale. "Öyle sanıyorum ki, Buda'daki bir laboratuarda bulunan tek bir

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

örneği haricinde, Avrupa'nın hiçbir yerinde bilinen bir şey değil. Henüz ne tıp terimlerinde ne de zehir literatüründe yerini almış bir madde değil bu. Kök, bir ayak şekline - yan insan, yan keçi ayağı şekline sahip; botanikle ilgilenen bir misyoner köke bu ismi vermeyi uygun görmüş. Güney Afrika'nın bazı bölgelerindeki Şaman-lann, işkence yapmak istediklerinde kullandıkları bir zehirdir ve aralarında bir sır olarak saklanıyor. Buradaki örneğiye, son derece zorlu koşullar altında Ubanghi ülkesinde ele geçirdim." Konuşurken kâğıdı açmış, kızılımsı kahverengi bir pudrayı gözlerimizin önüne sermişti.

"Ee, sonra?" diye sordu Holmes sert bir şekilde.

"Size anlatmak üzere olduğum şeyler, Bay Holmes, kesinlikle gerçektir; şimdiden o kadar çok şey biliyorsunuz ki kalanları da öğrenmeniz benim için çok daha faydalı olacak. Tregennis ailesiyle ilişkilerimi zaten açıkladım. Kız kardeşleri sayesinde ağabeyleriyle de aram iyiydi.

SHERLOCK HOLMES

Parayla ilgili bir aile kavgası yaşandı ve şu adam, Mortimer aileden dışlandı. Neyse, sonra barışılınca diğerlerine nasılsa ona da o şekilde davranıyordum. Sinsi, kurnaz, hesapçı bir a-damdı ve daha önceden-de ondan şüphelenmeme neden olacak bir sürü şey olmuştu; ama sonuçta doğrudan kavgaya girmek için bir sebebim yoktu.

"Birkaç hafta önce bir gün benim kulübeme geldi ve ben de Afrika'dan getirmiş olduğum tuhaf şeylerden bazılarını gösterdim ona. Birçok şeyin arasında buradaki tozu da göstermiştim; garip özelliklerini, beynimizde korku duygularını kontrol eden merkezi etkilediğini, büyücü doktorun .cezasına çarptırılan yerlinin ya ölümüne ya da delirmesine neden olduğunu anlattım. Ayrıca, Avrupalı bilim adamlarının bu zehri tespit etmekte ne kadar aciz kalacaklarını da söylemiştim. Mortimer tozu nasıl aldı bilemiyorum, çünkü bir defa olsun odadan ayrılmamıştım; yine de ben dolapları açıp kutulara eğilirken Şeytan-ayağı kökünün bir kısmını çal-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

mış olduğu kesin. Çok iyi hatırlıyorum; etki göstermesi için gereken miktarı ve zamanı da sormuştu, ama sormasına neden olan şeyin merak değil de özel amaçları olduğunu hayal bile edemezdim.

"Neyse, rahip beni Plymouth'tan geri döndürene kadar o gimü tamamıyla unutmuştum. Sersem herif, haberleri aldığım da denize açılmış olacağımı, yıllar boyunca Afrika'da kaybolacağımı düşünmüş. Ama ben derhal döndüm. Ayrıntıları duyar duymaz zehrimin kullanılmış olduğunu anladım tabii. Başka bir açıklaması olabilir mi diye sizi görmeye geldim. Ama başka bir şey olamazdı. Katilin Mortimer Tre-gennis olduğundan emindim artık - para yüzünden, büyük bir ihtimalle ailesinin tüm fertlerinin delirmesi durumunda ortaklaşa sahip oldukları mülkün tek sahibi olacağını düşünmüş, üzerilerinde Şeytan ayağı kökünü kullanarak ikisinin delirmesine ve bu dünyada beni sevmiş olan yegâne insanı, benim sevdiğim tek kişiyi, öz kız kardeşi Branda'nın ölümüne sebep ol-

SHERLOCK HOLMES

muştı. Suçu buydu; peki cezası ne olmalıydı?

"Kanunlara mı başvuracaktım? Kanıtlarım neredeydi? Neyin doğru olduğunu biliyordum ama köylülerden oluşan bir jürinin böylesine çılgınca bir hikâyeye inanmasını sağlayabilir miydim? Belki sağlardım, belki sağlayamazdım. Ama başarısız olmayı göze alamazdım. Ruhumun derinliklerine kadar intikam arzusuyla yanıyordum. Size daha önce de söyledim Bay Holmes, ömrüm, kanunların olmadığı yerlerde geçti; insan zamanla kendi kendinin kanunu oluyor. Şimdi de durum bunu gerektiriyordu. Başkalarına tattırmış olduğu korkunç kaderi kendisinin de tatması gerektiğini düşündüm. Ya öyle olacak ya da kendi ellerimle öldürecektim onu. Tüm İngiltere'de, kendi hayatını benim artık bulduğum kadar değersiz bulan başka bir adam daha yoktur herhalde.

"Evet, artık her şeyi anlattım. Gerisini öğrenmişsiniz zaten. Dediğiniz gibi uykusuz geçen bir geceden sonra erkenden kulübemden yola çıktım. Onu uyandırmakta zorlanacağımı

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

düşünerek, penceresine fırlatmak için sizin de bahsettiğiniz yığından çakıl taşları aldım. Mor-timer aşağı geldi ve beni pencereden içeri aldı. Suçunu belirttim ve hem hakim hem de celladı olarak gelmiş olduğumu söyledim. İğrenç yaratık silahımı görünce korkudan donakalmış bir şekilde bir sandalyeye sindi. Lambayı yaktım, tozu üzerine attım ve alçağın odadan kaçmaya çalışması halinde onu öldürmeye hazır bir şekilde pencerenin önünde bekledim. Beş dakika içinde öldü. Yüce Tanrım! Ne ölümdü ama! Fakat kalbim taşlaşmıştı; aynı şeyleri biricik sevgilim de yaşamıştı. İşte hikâyem bu, Bay Holmes. Eğer bir kadını sevseydiniz siz de benim yaptığımı yapardınız. Ne olursa olsun elle-rinizdeyim. Ne isterseniz yapın. Zaten söylediğim gibi, ölümden benim kadar az korkan bir adam daha yoktur."

Holmes, bir süre sessizce oturdu.

"Peki planınız neydi?" diye sordu sonunda.

"Kendimi orta Afrika'ya atmayı düşünm-

üstüm. Oradaki işlerim henüz bitmedi zaten."

"Gidip tamamlayın o zaman," dedi Holmes. "En azından benim sizi durdurmak gibi bir niyetim yok."

Dr. Sterndale koca ^gövdesini ayağa kaldırdı, ciddiyetle eğilerek selam verdi ve verandadan -ayrıldı. Holmes, piposunu yakıp tütün kesesini bana uzattı.

"Zehirü olmayan bir dumandan biraz tatmak iyi bir değişiklik olabilir," dedi. "Eminim bana katılıyorsundur Watson; bu bizim müdahale edebileceğimiz türden bir vaka değildi. Araştırmamız bağımsız bir şekilde sürdü; hareketlerimiz de öyle olacak. Sen olsan adamı yargılar mıydın?"

"Kesinlikle hayır," diye cevap verdim.

"Ben hiçbir zaman sevmedim Watson, ama sevmiş olsaydım ve sevdiğim kadın böyle bir sonla karşılaşsaydı, ben de aslan-avcımızın yaptığının aynısını yapabilirdim. Kim bilir? Neyse Watson, zekânı aşağılayarak zaten açık seçik belli olanları açıklamaya girişmeyeceğim.

Pencere pervazındaki çakıl taşları araştırmamın başlangıç noktası olmuştu. Çünkü kilise bahçe-sindekilere benzemiyordu, İlgim Dr. Sterndale ve onun bahçesine kaydığında benzerlerini buldum. Güpegündüz yanan lamba ve siperliğin üzerindeki toz kalıntıları zaten oluşmuş olan zincirin eksik halkalarını tamamlamamı sağladı. Evet, sevgili Watson, artık bu konuyu unutup temiz vicdanlarla Kelt dilinin Cornish dalında net bir şekilde görülebilen Sami kökenlerini araştırmaya geri dönebiliriz."

OLUM DÖŞEĞİNDE

ÜNLÜ MÜŞTERİ

ÜNLÜ MÜŞTERİ

"Artık kimseye zararı olmaz," dedi Bay Sherlock Holmes. Okuyacağınız bu hikâyeyi anlatmama izin vermesi için bunca yıldır ısrar ediyordum ve ilk kez şimdi bu cevabı alıyordum. Sonunda, bir bakıma dostumun kariyerinin en büyük anlarından biri olan bu vakayı anlatma iznini koparmıştım.

Holmes ve ben Türk banyosuna dayanamazdık. Kurutma odasının o hoş, dumanlı at-

mosferinde dostumun daha konuşkan ve can-ayakın olduğunu görmek beni şaşırttırdı. Nort-humberland Caddesi'ndeki binanın üst katında, yan yana iki yatağın bulunduğu gözden ırak bir köşe vardır; işte hikâyemin başladığı 3 Eylül 1902 günü Holmes'la ben o yataklarda yatıyorduk. Canını sıkan bir şey olup olmadığını sorduğumda cevap olarak vücudunu saran örtülerin altından uzun, ince ve sinirli kolunu kurtararak arkasında asılı duran ceketinin cebinden bir zarf çıkardı.

"Pimpirikti, kendini beğenmiş bir sersemin işi de olabilir, bir ölüm kalım meselesi de," dedi, mektubu uzatırken. "Bu mesajdan çıkarabileceğim başka bir şey yok."

Mektup Carlton Klübü'nden geliyordu ve üstünde önceki gecenin tarihi vardı. Şöyle yazıyordu:

Sir James Damery Bay Sherlock Holmes'a saygıllannı sunar ve yarın saat 4:30'da

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

kendisine uğrayacağını bildirir. Sir James Bay Holmes'a danışmak istediği meselenin son derece hassas ve önemli olduğunu vurgulamak ister. Dolayısıyla Bay Holmes'un görüşmeyi kabul edeceğini ummakta ve Carlton Klübü'ne telefon ederek bunu onaylamasını beklemektedir.

"Kabul ettiğimi söylememe gerek yok herhalde Watson," dedi Holmes mektubu geri alırken. "Bu Damery denen adam hakkında bir şey biliyor musun?"

"Cemiyet içinde ismini duymayan yoktur."

"Ben sana daha fazlasını anlatayım. Kendisi gazetelerden uzak tutulması gereken hassas meseleleri halletmesiyle ünlüdür. Hammerford Will vakasında Sir George Le-wis'le yaptığı pazarlığı hatırlarsın. Özellikle diplomasiye karşı doğal bir yeteneği olan, aklı başında bir adamdır. Umarım bu sahte bir ipucu değildir, yardımımıza gerçekten ihtiyacı var-

SHERLOCK HOLMES

dır."

"Yardıma mı?"

"Tabii sence bir sakıncası yoksa Watson."

"Onur duyanm."

"O halde randevu, saatini biliyorsun: 4:30. O zamana kadar bu meseleyi düşünmeye gerek yok."

O sıralar Queen Anne Sokağı'ndaki kendi dairemde kalıyordum ama vaktinden emce Baker Sokağı'na uğradım. Saat tam 4:30'da Albay Sir James Damery de gelmişti. Kendisini tarif etmeye pek gerek yok; çoğunuz bu iri yan, samimi karakteri, geniş, traşlı yüzü ve hepsinden önemlisi o hoş, yumuşak sesi hatırlarsınız. Gri, İrlandalı gözlerinden dürüstlük okunur, kıpır kıpır, gülümseyen dudaklarından keyif akardı. Parlak silindir şapkası, koyu renkli frakı, siyah saten kravatındaki mor broştan tutun parlak ayakkabılarının eflatun rengi tozluklarına kadar giyime gösterdiği özeni görmemde imkânsızdı. Bu iri yan, otoriter aristokrat küçük odayı kap-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

lıyordu.

"Dr. Watson'ı da göreceğime emindim zaten," dedi nazikçe eğilerek. "Kendisinin katkılarına çok ihtiyaç duyabiliriz Bay Holmes, çünkü bu meselede karşı karşıya olduğumuz adam hem şiddetten çekinmeyen hem de hiçbir şeyden gözünü sakınmayan biri. Avrupa'da onun kadar tehlikeli biri daha olmadığını söyleyebilirim."

"Bu övgüleri hakleden başka rakiplerim de oldu," dedi Holmes gülümseyerek.

"İçer misiniz? O halde pipomu yakmamda sakınca yoktur umarım. Adamınız merhum Profesör Moriarty 'den ya da hâlâ hayatta olan Albay Sebastian Moran'dan daha tehlikeliyse kendisiyle tanışmaya değer demektir. İsmi sorabilir miyim?"

"Daha önce Baron Gruner'i duydunuz mu? "

"Avusturyalı katilden mi söz ediyorsunuz?"

SHERLOCK HOLMES

Albay Damery keçi derisi eldivenli ellerini havaya savurarak kahkaha attı. "Üstünüze tanımam Bay Holmes! Harika! Demek kendisinin katil olduğunu siz de tespit ettiniz."

"Kıtalararası suçları takip etmek benim işim. Prag'ta olanları okuyup da adamın suçlu olduğuna şüphe duymak mümkün mü? Tamamen kanundaki bir boşluk ve tanığın şüpheli ölümü sayesinde kurtulmuştur! Splugen Geçidi'nde "kaza" dedikleri o olay yaşandığı sırada karısını öldürdüğüne eminim. Ayrıca İngiltere'ye geldiğini biliyordum. Er ya da geç benimle işi olacağını hissediyordum. Söyleyin, Baron Gruner bu sefer neyin peşinde? O eski trajedi yeniden su üstüne çıkmamıştır herhalde."

"Hayır, bu seferki daha da ciddi. Suçun intikamını almak önemlidir, ama bunu engellemek daha da önemli. Korkunç bir olayın, vahşi bir cinayetin gözlerinizin önünde hazırlandığını görmek, olayın sonuçlarını kavramak ama engellemek için elinizden bir şey gelmemesi ne

OLUM DÖŞEĞİNDE

kadar kötüdür bilirsiniz Bay Holmes. Bir insan daha üzücü bir gerçeğe yüz yüze olabilir mi?"

"Haklı olabilirsiniz."

"O halde çıkarlarını korumakla yükümlü olduğum müşterimin durumunu daha iyi anlıyorsunuz."

"Sizin aracı olduğunuzu bilmiyordum. Müşteriniz kim?"

"Bay Holmes, lütfen bunun cevabım istemeyin benden. Şerefli isminin bu meseleye karışmaması gerekiyor. Kendisinin beklentileri son derece soylu ve kahramanca, ancak tanınmak istemiyor. Ücretinizin fazlasıyla ödeneceğine ve çalışmanıza engel olunmayacağına emin olabilirsiniz. Bu durumda müşterinizin gerçek ismi önemini yitiriyor olmalı."

"Üzgünüm," dedi Holmes. "Vakaların sadece bir ucunun esrarlı olmasına alıştım; her iki ucun da bilinmez olması rahatsız edici. Sir James, korkarım bu işe girmek istemiyorum."

Konuğumuz hayal kırıklığına uğramıştı.

SHERLOCK HOLMES

Geniş, hassas yüzünden duygu ve endişe okunuyordu.

"Bu kararın doğuracağı sonuçların farkında değilsiniz Bay Holmes," dedi. "Beni çok ciddi bir çelişkide bırakıyorsunuz. Eminim size bütün gerçekleri anlatabilseydim bu meseleye el atmaktan gurur duyardınız, ama verdiğim bir söz beni bundan alıkoyuyor. En azından anlatabileceğim kadarını anlatmakla başlasam nasıl olur?"

"Söz vermediğimi unutmadığınız sürece bence sakıncası yok."

"Anlaşıldı. Öncelikle, herhalde General de Merville'i duymuşsunuzdur."

"Hayber'deki De Merville mi? Evet duy-muşluğum var."

"Generalin bir kızı vardır, Violet de Merville. Kendisi genç, zengin, güzel, başarılı, kısacası her açıdan harika bir kadındır. İşte bizim de bir iblisin elinden kurtarmaya çalıştığımız kişi bu kız, bu güzel, masum kız."

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

"Baron Gruner'in pençesine mi düşmüş?"

"Bir kadın söz konusu olduğunda aşkın pençesi kadar güçlü bir tutsaklık olamaz. Siz de duymuşsunuzdur; adam son derece yakışıklı, büyüleyici bir sesi olan, bir kadın için çok şey ifade eden romantik ve gizemli bar havaya sahip. Bütün karşı cinsin ayaklarına kapandığı ve bundan yararlanmaktan çekinmeyen biri."

"Peki nasıl olmuş da böyle bir adam, Bayan Violet de Merville'in konumundaki bir hanımefendiyle tanışabilmiş?"

"Akdeniz'de bir yat gezisinde tanışmışlar. Pasaportlarını şirket ayarlamış. Tabii Baron'un gerçek karakterim kimse anlayamamış. O alçak hanımefendiye öyle bir yapışmış ki, sonunda kalbini kazanmayı başarmış. Hanımefendinin onu sadece sevdiğini söylemek yetersiz. Ona tapıyor; aklından çıkaramıyor. Onun dışında kimseyi gördüğü yok. Ona karşı edilen hiçbir sözü dinlemiyor. Hanımefendiyi bu çılgınlığından kurtarmak için her çareye başvurulmuş ama na-

SHERLOCK HOLMES

file. Kısacası, önümüzdeki ay evlenmeyi kararlaştırmışlar. Kendisi reşit olduğu için ve demir gibi bir iradeye sahip olduğu için bunu engellemek imkânsız gibi-görünüyor."

"Peki Avusturya'daki olaylardan haberi varmı?"

"Kurnaz şeytan geçmişinin bütün tatsız skandallarını anlatmış ama hepsinde de kendini masum bir melek gibi göstermeyi başarmış. Hanımefendi sadece onun anlattığı şekline inanıyor, gerçeği duymak bile istemiyor."

"Vay canına! Ama anlaşılan müşterinizin ismini farkında olmadan ağzınızdan kaçırdınız. Demek General de Merville."

Konuğumuz sandalyesinde doğruldu.

"Haklı olduğunuzu söylesem sizi aldatmış olurum Bay Holmes, ama bu doğru olmazdı. De Merville çok acı çekiyor. O güçlü asker bu olay yüzünden hayata küstü. Savaş meydanlarında dimdik ayakta kalmasını sağlayan o cesaretini kaybetti ve bu Avusturyalı gibi güçlü bir

OLUM DÖŞEĞİNDE

alçağa kafa tutamayacak kadar zayıf ve ürkek yaşlı bir adam olup çıktı. Ama eski bir dostum olan asıl müşterimin Generalle yıllar öncesine dayanan bir samimiyeti vardır ve bu genç kadını, kısa pantolon giydiği günlerden beri kızı gibi sevmektedir. Bir şey yapılmazsa bu trajediye engel olunamayacağını görüyor. Bu konuda Scotland Yard'ın yapabileceği bir şey yok. Size danışmamı tavsiye eden de kendisi oldu, ama önce de söylediğim gibi isminin meseleye karışmaması koşuluyla. Bakın Bay Holmes, benden yola çıkarak müşterimin kimliğini ortaya çıkarabilecek güçte olduğunuza hiç kuşkusuz yok, ancak bundan kaçınmanızı istemek zorundayım çünkü bu bir onur meselesi."

Holmes muzipçe gülümsedi.

"Sanırım bu konuda size söz verebilirim," dedi. "Ayrıca bu meselenin ilgimi çektiğini ve çalışmalara başlamaya hazır olduğumu da eklemeliyim. Peki sizinle nasıl temasa geçeceğiz?"

SHERLOCK HOLMES

"Carlton Kulübü bana ulaşır. Ama acil bir durum olursa özel bir telefonla XX31'den de bulabilirsiniz."

Holmes numarayı not aldı: Defteri kucağında, hâlâ gülümser halde oturuyordu.

"Baron'un şu anki adresini de alayım lütfen."

"Vernon Köşkü, Kingston. Büyük bir evdir. Bazı şaibeli işlerde şansı yaver gitmiş ve zengin olmuş. Bu yüzden çok daha tehlikeli bir şahsiyet olduğunu söyleyebiliriz."

"Şu anda evde mi?"

"Evet."

"Şimdiye kadar anlattıklarınızdan başka verebileceğiniz bilgiler de var mı?"

"Pahalı zevkleri var. Atlara bayılır. Bir süre Hurlingham'da polo oynamış ama bu Prag meselesi ortaya çılanca oradan ayrılmak zorunda kalmış. Kitap ve resim koleksiyonu da yapar. Doğasında sanatçı bir yönü de var. Sanırım Çin çömlekçiliği hakkında uzman kabul ediliyor;

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

konuyla ilgili bir kitabı bile var."

"Karmaşık bir zihin", dedi Holmes. "Bütün büyük suçlularda bu vardır. Eski dostum Charlie Peace keman virtüözüydü. Wainwright da ressam olarak hiç fena sayılmazdı. Bunun gibi çok örnek var. Pekâlâ Sir James, Baron Gruner'le ilgileneceğimi müşterinize bildirebilirsiniz. Şimdilik başka bir şey söyleyemem. Kendimce bazı bilgi kaynaklarım var, umarım meseleyi açıklığa kavuşturmanın bir yolunu buluruz."

Konuğumuz gittiğinde Holmes öyle uzun süre düşüncelere daldı ki, varlığını unutmuşa benziyordu. Ama nihayet dünyamıza geri döndü.

"Evet Watson, sen ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Bana kalırsa genç bayanı da bizzat görmelisin."

"Sevgili Watson, eğer zavallı babası bile onu ikna edemiyorsa, benim gibi bir yabancı

SHERLOCK HOLMES

nasıl başarılı olabilir? Ama her şeye rağmen insanın aklına bazı şeyler gelmiyor değil. Sanırım olaya öncelikle farklı bir açıdan yaklaşmamız gerekiyor. Shimwell Johnson'm yardımcı olabileceğini umuyorum."

Bu hatıralarda Shinvvell Johnson'dan söz etmeye gerek kalmamıştı, çünkü vakaları genellikle dostumun ilk yıllarından seçmiştim. Yüzyılın ilk yıllarında Shimwell Johnson değerli bir yardımcı olmuştu. Johnson önceleri tehlikeli bir suçlu olarak ün yapmış, hatta Park-hurst'te iki kez yatmıştı. Ama sonunda tövbe edip kendini Holmes'a adamıştı. Londra'nın koca suç dünyasında ajanlık yapmış, çoğu zaman hayati öneme sahip bilgiler aktarmıştı. E-ğer polis muhbiri olsaydı kimliği çok geçmeden ortaya çıkardı, ama hep doğrudan mahkemeye intikal etmeyen vakalarda çalıştığı için yaptıklarının farkına varabilen olmamıştı. Önceki sabıkalarının verdiği şöhret sayesinde her gece klübüne, her batakhane ve her kumarhaneye

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

kolaylıkla girebilmiş ve gözlem gücü ve parlak beyni sayesinde bilgi edinmek için ideal bir ajan olup çıkmıştı. Sherlock Holmes'un ona işi düşmüştü yine.

işimle ilgili yapmam gereken bazı şeyler olduğu için dostumun sonrasında neler yaptığını izleme fırsatım olmadı ama o gece Simp-sonlarda buluştuk: Gittiğimde pencerenin önündeki küçük bir masada oturmuş, Strand Cadde-si'nde akan hayatı izliyordu. Yaptıklarıyla ilgili bilgi verdi.

"Johnson iz peşinde," dedi. "Yer altı dünyasının karanlık köşelerindeki çöplükleri eşeliyor. Bu adamın sırlarını aramamız gereken yer orası, suçun karanlık kökleri."

"Peki eğer hanımefendi gerçekleri kabul etmeyecekse elde edeceğin yeni bulgular ne işe yarayacak?"

"Kim bilir Watson? Kadının kalbi ve zihni erkekler için çözülmez bir bilmecedir. Cinayet bile açıklanabilir ve mazur görülebilir ama ba-

SHERLOCK HOLMES

zen küçücük bir saygısızlık asla affedilmeyebi-lir. Baron Gruner bana dedi kî..."

"Sana bir şey mi söyledi?"

"Ah elbette, sana planlarımdan söz etmedim. Evet Watson, adamımla yüz yüze gelmeyi severim. Gözlerimi üstüne dikip nasıl bir kumaştan yapılmış olduğunu incelemekten hoşlanırım. Johnson'a gerekli talimatları verdikten sonra atlayıp Kingston'a gittim ve Baron'u pek canayakın bir halde buldum."

"Seni tamdı mı?"

"Hiç güçlük çekmemiş olmalı, çünkü önceden kartvizitimi gönderdim. O mükemmel bir suçlu; soğukkanlı, ipek gibi yumuşak sesli ve bir kobra kadar da zehirli. Bu adamın içinde var - o gerçek bir .suç aristokratı. Evet Baron Adel-bert Gruner'in dikkatini çektiğim için çok memnunum."

"Sana canayakın mı davrandı?"

"Farenin avucunda olduğunu bilen bir kedi mırılıyordu. Bazı insanların canayakınlığı kaba

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

insanlann saldırganlığından daha ölümcüldür. Beni tam beklediğim gibi karşıladı. 'Er ya da geç sizinle karşılaşacağımı biliyordum Bay Holmes,' dedi. 'Kuşkusuz sizi, kızı Violet ile evlenmemi engellemek için General de Mer-ville tutmuş olmalı. Yanılmıyorum değil mi?'

"Haklı olduğunu söyledim.

" 'Sevgili dostum,' dedi, 'olan, uğruna emek verdiğiniz şöhretinize olacak. Bu vakada başarılı olmanız imkânsız. Bundan sonra iş bulamayacaksınız. Diğer tehlikeleri hiç saymıyorum bile. Size tavsiyem, yol yakınken vazgeçin.'

" 'Ne tuhaf,' diye karşılık verdim, 'ben de size bunları söylemek için gelmiştim. Zekânıza saygı duyuyorum Baron, ve gördüğüm kadarıyla kişiliğiniz de bunu gölgelemiyor. Sizinle erkek erkeğe konuşalım. Kimse geçmişinizi kurcalayıp sizi gereksiz yere rahatsız etmek istemiyor. Geçmiş geçmiştir; artık güvenli limanlardasınız, ama bu evlilikte ısrar ederseniz

SHERLOCK HOLMES

İngiltere'yi size dar edene kadar peşinizi bırakmayacak güçlü düşmanlar kazanacaksınız. Buna değer mi? Hanımefendiyi bırakmakla akıllılık edersiniz. Geçmişinizle ilgili bazı gerçekler kulağına giderse pek memnun olmayacaktır.'

"Baron'un burnunun altında, bir böceğin antenleri gibi uzanan bıyıklan, beni dinlerken neşeyle titriyordu ve sonunda nazıkçe gülmeye başladı.

" 'Beni mazur görün Bay Holmes,' dedi, 'ama elinizde hiç kâğıt olmamasına rağmen oyuna devam etmenizi izlemek gerçekten çok komilç Kimse sizden iyi yapamazdı ama yine de acıklı bir görüntü olduğunu itiraf etmeliyim. Elinizde işe yarar tek bir kâğıt bile yok Bay Holmes, inanın bana.'

" 'Bu sizin fikriniz.'

" 'Buna eminim. Sizinle açık konuşacağım, çünkü elim o kadar iyi ki göstermemde bir sakınca yok. Bu hanımefendinin sevgisini ka-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

zandığım için kendimi talihli görüyorum. Geçmişteki bütün o mutsuz olayları açık açık anlatmış olmama rağmen beni bu sevgiye layık gördü. Kendisine ayrıca kötü niyetli, kurnaz insanların geleceğini - umarım kendi konumunuzu da unutmazsınız - ve böyle şeyler anlatacağım söyledim ve bu inşalara karşı nasıl davranması gerektiğini anlattım. Hipnoz sonrası telkini bilir misiniz Bay Holmes? Nasıl işe yaradığını göreceksiniz. Kişilik sahibi bir insan hipnozu, sahtekârlığa başvurmada da kullana-bilir. Uzun sözün kısası, sizin için hazırlıklı. Görüşme talebinizi reddetmeyeceğine de eminim, çünkü en azından bu konuda bile olsa babasının öszünde duracaktır."

"Anlıyorsun ya Watson, söylenecek başka bir şey kalmadığı için, elimden geldiğince saygılı bir şekilde izin isteyip kapıya yönelmiştim ki beni durdurdu.

" 'Aklıma gelmişken Bay Holmes,' dedi, 'Fransız ajan Le Brun'ü tanır mıydınız?'

" 'Evet/ dedim.

" 'Başına gelenlerden haberiniz var mı?'

" 'Montmartre'da Apaçiler tarafından dövölüp sakal bırakıldığını duymuştum.'

" 'Çok doğru Bay Holmes. Ne gariptir ki, bir hafta öncesinde benim işlerime burnunu sokmaya başlamıştı. Si^ yapmayın Bay Holmes, bir faydasını göremezsınız. Bunu anlayan başkaları da oldu. Son sözüm şu; siz kendi yolunuza gidin, ben de kendi yoluma. Güle güle!'

"İşte böyle Watson. Artık gelişmelerden senin de haberin var."

"Adam tehlikeli birine benziyor."

"Oldukça tehlikeli. Gözdağı vermesi umrumda değil, ama böyle adamlar akıllarından geçerim çok daha azam söylerler."

"Ba işe bulaşmak zorunda mısın? Kızla evlenip evlenmemesi çok mu önemli??"

"Son karısını öldürdüğünü düşünürsek meselenin çok önemli olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca bir de müşteri var! Bunu tartışmaya gerek

ÖLÜM DÖLEĞİNDE

yok. Kahveni bitirince birlikte eve dönelim, bizim aylak Shinwell rapor vermeye gelecek."

Döndüğümüzde kocaman, kaba saba, kırmızı suratı ve içerideki parlak zekânın tek işareti olan canlı, siyah gözleriyle adamımız bizi bekliyordu. Anlaşılan kendi krallığının derinlerine dalmış, yanında da bir konuk getirmişti. Bu narin yapılı genç kadının solgun yüzü günah ve acılarla o kadar yıpranmıştı ki, geçirdiği korkunç yılların etkisi cüzzam gibi kolaylıkla okunabiliyordu.

"Bu, Bayan Kitty Wüiter," dedi Shinwell Johnson, tombul eliyle işaret ederek. "Anlatacak bazı şeyleri varmış. Bay Holmes mesajınızı aldıktan sonra onu buldum."

"Bulman zor olmadı ki," dedi genç kadın. "Kahrolası Londra beni istediği zaman bulur zaten. Domuzcuk Shinwell için adresim hep aynı. Biz eski dost değil miyiz Domuzcuk? Ama Tanrı aşkına, şu dünyada birazcık adalet varsa cehennemin dibini boylaması gereken biri

SHERLOCK HOLMES

daha var. Peşinde olduğunuz adamdan bahsediyorum Bay Hoimes."

Holmes gülümsedi. "Anlaşılan ikimiz de aynı şeyi düşünüyoruz Bayan Winter."

"Onu ait olduğu deliğe tıkmak için elimden bir şey geleceksen tamamen sizinim/' dedi konuğumuz heyecanla. Soluk, kaskatı yüzünde ve kadınların nadiren, erkeklerin ise hiçbir zaman sahip olamadıkları parlak gözlerinde yoğun bir nefret okunuyordu. "Geçmişime gitmenize gerek yok Bay Holmes. Ama bu hale gelmemin tek sorumlusu Adelbert Gruner'dir. Onu bir elime geçirebilsem!" Yumruklarım sıkarak havaya savurdu. "Ah onu, birçoklarını attığı o çukura bir sokabilsem!"

"Meseleyi biliyor musunuz?"

"Domuzcuk Shinwell anlattı. Yine bir zavallının peşindeymiş ve bu kez evlenmek istiyormuş. Siz de buna engel olmak istiyorsunuz. Siz de biliyorsunuz ya, akıllı başında, namuslu hiçbir kız o iblisle aynı toprağa ayak basmak is-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

temez."

"Kadının akıllı başında değil. Onu delicesine seviyor. Baron'la ilgili her şeyi biliyor ama umrunda bile değil."

"Cinayetten habşo yar mı?"

"Evet"

"Yüce Tanrım, kızdaki cesarete bak!"

"Hepsinin uydurma olduğuna inanıyor."

"O aptal gözlerinin önüne kanıtlan seremediniz mi?"

"Bunu yapmamıza yardım eder misiniz?"

"Ben kendim ayaklı kanıt değil miyim? Karşısına çıkıp beni nasıl kullandığını anlattım mı..."

"Bunu yapar mısınız?"

"Yapar mıyım ne demek? Hiç yapmaz mıyım?"

"Denemekte fayda var. Ama ona geçmişteki günahlarından söz etmiş ve kendini affettirmiş. Anladığım kadarıyla hanımefendi meseleyi yeniden açmaya yanaşmayacaktır."

SHERLOCK HOLMES

"Ben ona hiç bahsetmediği Şeyleri de anlatırım," dedi Bayan Winter. "Son rezaletinden önceki bir iki cinayetine Şahit oldum. Birinden söz ettiğinde o her zamanki yumuşak tavrıyla gözlerime bakar, 'Bir ay içinde öldü/ derdi. Ama bunu ben de nemsemezdim, anlarsınız ya, o sıralar ben de aŐıktım ona. Yaptığı her Şey yanma kaldı. Bu zavallı sersemle de aynı Şey olacak! Ama beni asıl korkutan başka bir Şey vardı. Evet Allah⁹ m cezası, o zehirli, tatlı diliyle beni kandırmayı baŐaramasaydı hemen o gece çıkıp giderdim. Bahsettiğim Şey bir defter -altın çerçeveli, kahverengi deriden bir defter. Herhalde o gece biraz sarhoŐtu, yoksa gösterir miydi hiç?" IH "Bu defter nedir?"

"Bakın Bay Holmes, bu adam kadın birik-tirir ve bazılarının kelebekleriyle övündüğü gibi o da bu koleksiyonuyla gurur duyar. O defterde her Şey vardı. Fotoğraflar, isimler, ayrıntılar, kadınlarla ilgili her Şey. Şeytani bir Şeydi - p-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

lükten gelmiş bile olsa hiçbir adamın toparla-yamayacağı bir şey. Ama Adelbert Gruner yapmıştı işte. "Mahvettiğim ruhlar.' Cesareti olsa üstüne böyle yazardı. Neden boşuna konuşuyoruz ki, o defler sizin işinize yaramaz, yarasa bile bulamazsınız ki."

"Nerede bu defter?"

"Nerede olduğunu nasıl bilebilirim ki? Onu terk edeli bir yıldan fazla oldu. O zamanlar nerede sakladığımı biliyordum. Adam nereden baksan düzenli, pimpiriklinin tekidir. Belki de hâlâ çalışma odasındaki o eski dolabın gözündedir. Evini biliyor musunuz?"

"Çalışma odasına da girdim," dedi Hol-mes.

"Demek öyle. İşe bu sabah başladıysanız hiç de fena değil. Belki de sevgili Adelbert bu kez gerçekten belaya çatmıştır. Dış çalışma odası, Çin çömleklerinin bulunduğu oda - pencereler arasında büyük cam dolabın olduğu yer. Ama çalışma masasının arkasındaki kapıdan iç

SHERLOCK HOLMES

odaya geçiliyor - evraklarını falan orada sak-

lar."

"Hırsızlardan korkmuyor mu?"

"Adelbert korkak değildir. Bunu düşman-lan daha iyi bilir. O başının çaresine bakar. Geceleri hırsız alarmı vardır. Ayrıca hırsız orada ne bulacak ki - cicili bicili çömlleklerden başka bir şey yok."

"İşe yaramaz," dedi Shinwell Johnson, bir uzmanın kararlı edasıyla. "Kimse eritip satamayacağı bir şeyin peşine düşmez." iğ "Haklı olabilirsiniz," dedi Holmeş. "Pekâlâ Bayan Winter, yarın akşam beşte buraya uğrayabilirsiniz, ben de bu arada hanımefendiyle yüz yüze görüşmenizi ayarlayıp ayarlayamayacağımıza bakarım. Yardımanızdan dolayı size minnettarım. Müşterilerimin bunu karşılıksız bırakmayacağına emin olabilirsiniz..."

"Boş versenize Bay Holmes," diye atıldı genç kadın. "Benim gözüm parada değil. O adamın çamura battığını bir görsem istediğim

ölüm döşeginde

her şeyi almış olurum - o lanet suratını ayağımla çamura bir sokabilsem! Benim ödülüm budur. Yarın ya da siz iz üstünde olduğunuz sürece istediğiniz her zaman sizinleyim. Bizim Domuzcuk beni nerede bulabileceğinizi söyler size."

Holmes'u ertesi akşam, Strand restoranında yemek yiyene kadar görmedim. Görüşmeden ne sonuç çıktığını sorduğumda omuz silkti. Sonra da bütün hikâyeyi anlatmaya başladı. Kaba ve kuru anlatım şeklini gerçek ha-yattakine benzetmek için üstünde biraz oynamam gerekti.

Görüşmeyi ayarlamada hiç güçlük çekmedim," dedi Holmes, "çünkü kızcağız nişanlanmasıyla sonuçlanan beklenmedik kaprisini unutturmak için bütün önemsiz meselelerde abartılı bir itaat gösteriyor. General telefonla arayıp her şeyin hazır olduğunu bildirdi ve ateşli Bayan W. plana uygun bir şekilde çıkageldi. Saat beş buçukta, yaşlı askerin yaşadığı 104

SHERLOCK HOLMES

Berkeley Meydanı'na varmıştık. Burası, yanında bir kilisenin bile havai kalacağı o kasvetli Londra kalelerinden biriydi. Bir uşak bizi büyük, san perdeli bir misafir odasına aldı. Genç bayan asık-suratlı, solgun, kendinden emin ve resimlerdeki dağlar kadar vakur bir şekilde bizi bekliyordu.

"Onu sana nasıl tarif edebilirim bilmiyorum Watson. Belki bu iş bitmeden önce sen de onu görebilirsin; o zaman kendi kelime hazneni kullanırsın. Kadın güzel, ama düşünceleri yükseklerde gezinen bir fanatiğin, bu dünyaya ait olmayan bir güzelliğe sahip. Öyle bir yüzü ancak Ortaçağ'ın şaheserlerinde görürsün. Bir canavar, iğrenç pençelerini böyle uhrevi bir varlığa nasıl atmış anlayamıyorum. Aşın uçların birbirini nasıl çektiğini bilirsin; ruh hayvanı, mağara adamı meleği bulur. Ama bundan da daha kötü bir örnek olamaz.

"Kadın neden geldiğimizi biliyordu elbette - o alçak, zihnini bize karşı zehirlemekte ge-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

cikmemiştii. Bayan Wiiliter'in gelişı onu şaşırttı sanırım, ama bizi bir manastır rahibesinin cüz-zamlı dilencileri karşıladığı gibi karşıladı. Biraz kafanı şişireceğim sevgili Watson, Bayan Vîolet de Merville'I dinlemeye hazır ol.

I 'Evet beyefendi,' dedi, buz gibi bir sesle, 'isminizi duydum. Anladığım kadarıyla nişanlım Baron Gruner'i kötülemeye geldiniz. Babamın ricası olmasa kabul etmezdim. Sizi önceden uyarıyorum, söyleyeceğiniz hiçbir şey fikrimi değıştirmeye yetmeyecektir.'

"Onun için üzülyordum Watson. Bir an onu kendi kızımış gibi gördüm. Pek güzel konuşmam bilirsın, kalbimi değıl kafamı kullanırım. Ama o andan itibaren elimden geldiğince güzel konuşmaya çalıştım. Bir kadının evlendikten sonra kocasının gerçek karakterini öğrenmesinin ne kadar acı olduğunu, kocasının kanlı elleri ve zehirli dudaklarıyla okşandığını bilmenin nasıl bir şey olduğunu anlatmaya çalıştım. Sözümü hiç esirgemedim - utanç, korku,

SHERLOCK HOLMES

acı, umutsuzluk. Bütün bu hararetli sözlerime rağmen solgun yanaklarına bir damla olsun renk, donuk gözlerine bir parça olsun duygu ışıltısı gelmedi. O alçağın hipnoz sonrası telkin hakkında söylediklerini hatırladım. Kızcağızın yerden havalanmış, bir çeşit hayal aleminde yaşadığım düşünmeden edemiyordum. Ama verdiği cevaplar da bir o kadar ayaklan yere basan cinstendi.

I 'Sizi sabırla dinledim Bay Holmes,' dedi. 'Ama üzerimde bıraktığınız etki tahmin ettiğim gibi oldu. Nişanlım Adelbert'in geçmişte fırtınalı bir yaşamı olduğunu, nefret ve ihtirasın kurbanı olduğunu biliyorum. Ona karşı iftira atmaya kalkan ilk kişi siz değilsiniz. Belki de iyi niyetlisiniz ama paralı bir dedektif olduğunuza göre bir gün aynı şekilde Baron'un yararına da çalışabilirsiniz. Ama ne olursa olsun şunu aklınızdan çıkarmayın: ben onu seviyorum, o da beni seviyor ve geri kalanların ne düşündüğü umrumda bile değil. Soylu doğası bir hata yap-

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

mış olabilir; belki de ben onu gerçek seviyesine yükseltmek için özel olarak gönderilmişimdir. Kim bilir' - burada gözünü Bayan Winter'a çevirdi ve, 'bugenç bayanı da tanımıyorum,' dedi.

"Tam ben cevap verecektim ki kızcağız fırtına gibi atıldı. Hiç ateşle buzu yüz yüze gördün mü bilmem ama o iki kadın aynen böyleydi.

" 'Size kim olduğumu söyleyeyim,' diye atıldı, oturduğu yerden fırlayarak, 'ben onun son metresiyim. Baştan çıkarıp kullandığı, sonra size de yapacağı gibi, buruşturup çöpe attığı yüzlercesinden biriyim. Sizin çöplüğünüz mezarınız olacak gibi, ama belki de en iyisi budur. Beni iyi dinle sersem kadın, eğer bu adamla evlenirsen bu senin sonun olur. Kalbini de kırabilir, boynunu da, ama öyle ya da böyle işini bitirecektir. Bunları seni sevdiğim için söylemiyorum. Senin yaşaman ya da ölmen uranımda bile değil. Bunun nedeni ona karşı nefretim, kinim ve bana yaptıklarının acısını çıkarma is-

SHERLOCK HOLMES

teğim. Şimdi bana istediğiniz kadar aşağılık gözüyle bakabilirsiniz sevgili bayan, ama bir gün sizinle işi bittiğinde benden bile daha çok alça-lacaksınız.'

'Bu meseleleri tartışmak istemiyorum,' diye karşılık verdi Bayan de Merville soğukça. 'Tekrar söylüyorum,- nişanlımın geçmişte üç kez kötü niyetli kadınların tuzağına düştüğün^ biliyorum. Ama onlara karşı yapmak zorunda kaldığı kötülüklerden ne kadar pişman olduğunu da kendim gördüm.'

'Üç kez ha!' diye atıldı bizimki. 'Seni aptal! Seni iflah olmaz sersem!'

" 'Bay Holmes, lütfen bu görüşmeye bir son verin/diye karşılık verdi buz gibi bir ses. 'Babamın ricasına boyun eğim sizinle konuştum, ama bu kadının deli saçmalarını dinlemek zorunda değilim.'

"Bayan Winter bir küfür savurarak ileri fırladı; eğer bileğinden yakalamasaydım Bayan döj Merville'in saçlarına yapışacaktı. Neyse kadını

OLUM DÖŞEĞİNDE

kapıya kadar sürükleyip, başka bir skandal çıkmadan arabaya atmayı başardım. Kadın öfkemden kudurmuştu. Ben de çok kızmıştım Watson, kurtarmaya çalıştığımız kadının sükunetinde beni tarif edilmez şekilde rahatsız eden bir şey vardı. Artık gelişmelerden senin de haberin var. Başka bir açılış hamlesi bulmam gerektiği açık, çünkü bu gambit işe yaramayacak. Seninle temasa geçeceğim Watson; bu oyunda senin de bir rolün olacağını tahmin ediyorum. Ama bir sonraki hamlenin karşı taraftan gelmesini bekliyorum."

Öyle de oldu. Gardları düştü - adamımızın gardı düştü demek daha doğru olur çünkü hanımefendinin olanlardan haberi olduğunu sanmıyordum. O ilana ilk kez gözüm takıldığında tam olarak nerede durduğumu size gösterebilirim. O anda hissettiğim dehşeti asla unutamam. Akşam gazetelerini satmaya çalışan takma bacaklı gazeteciyi gördüğümde Grand Otel ile Charing Cross İstasyonu arasında bir yerdey-

SHERLOCK HOLMES

dim. Son konuşmamızın üzerinden iki gün geçmişti. San kâğıt üzerine siyah harflerle yazılmış o korkunç manşeti nasıl unutabilirim ki.

SHERLOCK HOLMES'A HAIN SALDIRI

Bir süre öylece donakalmış olmalıydım. Sonradan bir gazete kaptığımı, parasını vermediğim için adamın gösterdiği tepkiyi ve son olarak bir eczanenin önünde durup o korkunç haberi okumaya başladığımı hayal meyal hatırlıyorum. Haber şöyleydi:

Meşhur özel dedektif Bay Sherlock Hol-mes'un bu sabah haince bir saldırıya kurban gittiğini ve kendisinin şu anda ağır yaralı olduğunu üzüntüyle bildiririz. Olayın bütün ayrıntıları henüz tam olarak bilinmiyor; ancak saat 12 sularında, Regent Sokağı'ndaki Cafe Royal'in önünde cereyan ettiği sanılıyor. Saldırı eli sopalı iki adam tarafından gerçekleştirilmiş

OLUM DÖŞEĞİNDE

ve Bay Holmes kafasma ve vücuduna aldığı darbeler sonucunda ağır yaralı halde bulunmuştur. Önce Charing Cross Hastanesine kaldırılmış, daha sonra kendisinin ısrarı üzerine Baker Sokağı'ndaki dairesine götürülmüştür. Kendisine saldıran vicdansızların iyi giyimli adamlar olduğu ve Cafe Royal'in arkasından Glass-house Sokağı'na dalarak gözden kaybolduktan bildirilmektedir. Şüphelilerin, Bay Holmes'un gazabına uğramış bir suç örgütüne mensup oldukları tahmin edilmektedir.

Tahmin edersiniz ki, haberi okur okumaz bir arabaya atlayıp Baker Sokağı'nın yolunu tuttum. Oraya vardığımda meşhur doktor Sir Leslie Oakshott'un arabasını köşede, kendisini de antrede beklerken buldum.

"Hayati tehlikeyi âttattı," diye söze girdi. "Kafasında iki adet yarık ve ciddi yaralar var. Dikiş atmamız gerekti. Morfin de verildiği için bir süre dinlenmesi gerekiyor, ama birkaç dakikalık bir görüşmede bir sakınca görmüyorum."

SHERLOCK HOLMES

İzni alır almaz karanlık odaya girdim. Mağdurumuz uyanıktı ve duyduğum kadarıyla benim adımları sayıklıyordu. Panjur neredeyse tamamen kapalı sayılırdı, ama aradaki boşluktan sızan güneş ışığı yaralı adamın bandajlı kafasına vuruyordu. Başına sarılmış keten kompreste kırmızı lekeler oluşmuştu. Yanma oturup başımı eğdim.

"Önemli değil Watson. Korkmana gerek yok," diye mırıldandı kısık bir sesle. "Göründüğü kadar kötü değil."

"Tanrıya şükür!"

"Bastonu kullanmakta usta olduğumu bilirsin. Adamları kendimden uzak tutmayı başardım ama sayıca benden kalabalıklardı."

"Senin için ne yapabilirim Holmes? Onları üstüne o kahrolası adam salmış olmalı. Sen olur dediğin anda gidip gününü göstermeye hazırım."

"Sevgili Watson! Hayır, polis adamları ya-kalayana kadar yapabileceğimiz bir şey yok."

Ama kaçışlarını iyi planlamış olmalılar. Buna emin olabiliriz. Dur biraz. Benim de planlarım var. Öncelikle şu yaralanma olayım biraz abartmamız gerekiyor. Haberleri senden öğrenmek isteyecekler. Bol keseden at Watson. Bu haftayı kanamalarla, hezeyanlarla geçirmeyi başarırsak şanslı sayılırız. Bu konuda hiç çekinme." "Peki ya Sir Leslie Oakshott?" "Ah o sorun olmaz. Beni hep en kötü-halimle göreceksin. O işi bana bırak." "Başka bir şey var mı?" "Evet. Shinwell Johnson'a söyle, o kız ortalıkta dolaşmasın. Adamlarımız şimdi onun peşine düşmüştür. Kızın bizimle birlikte olduğunu biliyorlardır. Bana bile saldırdıklarına göre kız için bir an tereddüt etmeyeceklerdir. Bu iş acil. Hemen bu gece hallet."

"Şimdi giderim. Başka bir şey?" "Pipomu masaya koy - tütün terliğini de tabii. Pekâlâ! Her sabah uğra, harekâtımızı planlayalım."

SHERLOCK HOLMES

O akşam Johnson'la konuşup Bayan Win-ter'I gözden ırak bir yere götürmesini ve teh-like geçene kadar ortalıkta görünmemesini söyledim.

Sonraki altı gün boyunca halk Holmes'un ölümün eşiğinde olduğuna inandı. Haberler çok acıktıydı ve gazetelerde umutsuz yazılar çıkıyordu. Sürekli ziyaretlerimde işin aslının böyle olmadığını görebiliyordum. Sağlam bünyesi ve iradesi harikalar yaratıyordu. Hızla iyileşiyordu; hatta bazen kendisinin düşündüğünden bile hızlı iyileştiğini fark ediyordum. Adamın öyle gizemli bir yönü vardı ki, en yakın arkadaşı bile tam olarak neler planladığını tahmin edemiyordu. En güvenli planın yalnız başına yapılan plan olduğu savını hiç bu kadar ileri götürmemişti. Ona benden daha yakın kimse yoktu ama gelin görün ki aramızdaki mesafeyi benden daha iyi kimse Mssedemezdi.

Akşam gazetelerinde sözü geçen erysipe-las (ç.n. streptococcus bakterisinin yol açtığı,

ÖLÜMDÖŞEĞİNDE

deri ve mukozada kırmızı iltihaplarla ortaya çıkan akut bir enfeksiyon) teşhisine rağmen yedinci gün dikişler alındı. Aynı gazetede yer alan bir başka yazıda anlatıldığı üzere, ben iyi de olsa hasta da olsa kendisinin yanından bir an için ayrılmamaya kararlıyım. Yine bir habere göre Cuma günü Liverpool'dan hareket edecek olan Ruritania gemisinin yolcuları arasında Baron Adelbert Gruner de bulunuyordu. Kendisinin, falanca falancanın tek kızı Violet de Merville'le yakında gerçekleşecek evlilikleri öncesinde, Amerika'da halletmesi gereken önemli bazı mali işleri vardı. Holmes haberleri soğukkanlılık ve dikkatle dinledi ama solgun yüzündeki ifadeden ne kadar huzursuz olduğunu anlayabiliyordum.

"Cuma!" diye atıldı sonunda. "Sadece üç günümüz var. Sanırım alçak herif tehlikeden uzaklaşmak istiyor. Ama kaçamayacak Watson! İnan bana kaçamayacak! Pekâlâ Watson, benim için bir şey yapmanı istiyorum."

"Bunun için buradayım Holmes."

"Peki o zaman, önümüzdeki 24 saati, Çin çömleklerini araştırarak geçireceksin."

Başka bir açıklamada bulunmadı; ben de sormadım. Uzun deneyimlerim sonunda itaatin faydasını öğrenmiştim. Dairesinden çıkıp Baker Sokağı'nda yürümeye başladığımda böyle garip bir emri nasıl yerine getireceğimi düşünmeye koyuldum. Sonunda St.James Meydanı'ndaki Londra Kütüphanesi'ne gittim, meseleyi kütüphaneci dostum Lomax'e açtım ve koltuğumun altında bir dizi kitapla birlikte eve döndüm.

Derler ki, bir davaya kendini kaptıran bir yargıç Pazartesi günü uzman raporunu incelese Cumartesi'ye bildiği her şeyi unuturmuş. Elbette ben de seramik üzerine uzman olduğumu söyleyemem; ama yine de o akşam, bütün gece ve ertesi sabah olabildiğince çok bilgi yutup hafızama kaydettim. Büyük sanatçıların şaheserlerini, tekerrür eden tarihlerin gizemini,

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Hung-wu'nun izlerim ve Yımg-lo'mm güzelliklerini, Tangying yazılannı, ilkel Sung ve Yuan döneminin harikalarını öğrenmiştim. Ertesi akşam Holmes'a uğradığımda bütün bu bilgilerle yüklüydüm. Odasına girdiğimde, gazetelerde çıkan haberlerin aksine yataktan kalkmış, en sevdiği koltuğuna oturmuş, bandajlı kafasını eline dayamıştı.

"Ne tuhaf Holmes," dedim, "gazetelere bakılırsa sen ölüm döşeğinde sin."

"Zaten benim de bırakmak istediğim izlenim bu," diye karşılık verdi. "Pekâlâ Watson, dersine çalıştın mı?"

"Elimden geleni yaptım."

"Güzel. Bu konu üzerine ciddi bir sohbeta katılabilir misin?"

"Sanırım."

"O zaman şöminenin üzerindeki şu kutuyu ver bana."

Kutunun kapağını açtı ve zarif ipek bir beze sarılmış küçük bir obje çıkardı. Örtüyü çı-

SHERLOCK HOLMES

karınca ortaya, muhteşem mavi renkli küçük bir fincan çıktı.

"Taşırken dikkat etmek gerek Watson. Bu, Ming hanedanımdan kalma gerçek bir yumurta kabuğu fincan. Böyleskii Christie'sde bile bulamazsın. Takım tamam olsa bir servet eder. Aslına bakarsan tam takımının Pekin imparatorluk sarayı dışında bulunduğu bile şüpheli. Böyle bir şeyin görüntüsü bile meraklısını çılgına çevirmeye yeter."

"Peki bununla ben ne yapacağım?" Holmes bana bir kart uzattı. Üstünde şöyle yazıyordu: "Dr. Hill Barton, 369 Half Moon Sokağı."

"Bu akşam adın bu Watson. Baron Gru-ner'e misafir olacaksın. Alışkanlıklarından anladığım kadarıyla saat sekiz buçuktan sonra boş olacaktır. Önceden bir not gönderip geleceğini ve yanında Ming dönemine ait benzersiz bir çini takımı da getireceğini bildireceksin. Karşısına tıp adamı kimliğiyle çıkmada sakınca

ÖL ÜM DÖŞE0İNDE

yok, nasıl olsa bu konuda bir sıkıntı çekmezsin. Sen bir koleksiyoncusun, bu parça karşına çıktı ve Baron'un bu konudaki merakını duymuş olduğun için uygun bir fiyata elden çıkarabileceğini düşünüyorsun."

"Fiyatı ne kadar olacak?"

"İyi ki sordun Watson. Elindeki parçanın değerini bilmiyor olsaydın fena çuvallardın. Bu fincanı Sir James temin etti. Anladığım kadarıyla o da müşterisinin koleksiyonundan almış. Dünyada bir eşi daha bulunmadığını söylersen fazla abartmış olmazsın."

"Belki de bütün takımı bir uzmana göstermek gerektiğini söylesem daha iyi olur."

"Harika Watson! Bugün parlıyorsun. Ch-ristie's ya da Sotheby'yi tavsiye et. Senin gözünde paha biçilmez olduğu için fiyat verirken yanılabilirsin değil mi?"

"Peki ya benimle görüşmezse?"

"Ah hayır mutlaka görüşecektir. Koleksiyona karşı zaafı olduğu kesin - özellikle de

böyle tanınmış bir otorite olduğu bu konuda. Otur Watson, sana mektubu yazdırayım. Cevap beklemene gerek yok. Sadece geleceğini ve neden gelmek istediğini belirtmen yeterli."

Harika bir yazı olmuştu. Kısa, saygılı ve bir meraklının iştahını kabartacak cinsten. Hemen bir ulağa verip gönderdik. Aynı akşam, elimde değerli fincan, cebimde Dr. Hill Bar-ton'm kartıyla maceraya atıldım.

Evin ve çevresindeki arazinin güzelliği, Sir James'in de dediği gibi, Baron Gruner'in ne kadar büyük bir servete sahip olduğunu gösteriyordu. İki tarafı çalılıklarla kaplı uzun bir patika heykellerle süslü büyük bir alana açılıyordu. Evi bolluk günlerinde Güney Afrikalı bir altın kralı yaptırmıştı. Uzun ve alçak yapı, köşelerdeki kuleleriyle mimari açıdan tam bir felaketti ama büyüklüğü ve sağlamlığıyla göz dolduruyordu. Süslü üniformasıyla çıkagelen bir uşak beni içeri aldı ve yine süslü kıyafetler içindeki başka bir uşağa teslim etti. O da beni

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Baron'un huzuruna çıkardı.

Baron, pencerelerin arasına yerleştirilmiş olan, için çini koleksiyonuyla dolu büyükçe bir vitrinin önünde duruyordu. İçeri girdiğimde, elinde kahverengi bir vazoyla bana döndü.

"Lütfen oturun Doktor," dedi. "Ben de kendi hazineme bakıyor, başka şaheserler eklemeye gücüm yeter mi diye düşünüyordum. 17. yüzyıldan kalma bu küçük Tang parçası ilginizi çekecektir. Eminim daha iyi bir işçilik ve daha dolgun bir parlaklık görmemişsinizdir. Sözünü ettiğiniz şu Ming fincanını getirdiniz mi?"

Örtüyü dikkatle kaldırıp adama uzattım. Masasına oturdu, lambayı önüne çekti ve parçayı incelemeye koyuldu. Bu sırada ben de üstüne vuran san ışık sayesinde adamı inceleme fırsatı buldum.

Baron kesinlikle çok yakışıklı bir adamdı. Güzelliğiyle Avrupa'da yaptığı şöhret çok yerindeydi. Yapı olarak orta boylu sayılırdı ama zarif ve atletik hatlara sahipti. Yüzü Doğulular

kadar esmerdi. Koyu renkli, büyük, mahmur gözleri kadınlar üzerinde dayanılmaz bir cazibe yaratıyor olmalıydı. Saçları ve bıyıkları kuzguni renkteydi. Kısa ve sivri bıyıklan özenle parlatılmıştı. Düz ve ince dudakları dışında sıradan ama hoş yüz hatlarına sahipti. Eğer katillere özgü bir ağız yapısı varsa bundan başkası olamazdı - yüzün ortasında acımasız, bastırılmış, Israrlı ve korkunç bir yarık. Bu ağzı bıyıklarıyla kapatmamakla hata ediyordu. Bu, kurbanlar için bir uyan sayılabilecek bir tehlike işaretiydi. Baron'un sesi büyüleyici, tavırları ise kusursuzdu. Sonradan öğrendiğim kadarıyla 42 yaşındaydı ama otuzun biraz üstünde gösteriyordu.

"Çok güzel, hakikaten çok güzel!" dedi sonunda. "Anladığım kadarıyla bütün takım da elinizdeymiş. Beni asıl şaşırtan, böyle muhteşem parçaların varlığından bile haberdar olmamış olmam. Bildiğim kadarıyla İngiltere'de bunun gibi sadece bir tane var ve onun da piya-

ÖLÜMDÖŞEĞİNDE

sada dolaşmadığı kesin. Sormamda salanca var mı Dr. Hill Barton; bunu nereden buldunuz?"

"Gerçekten önemli mi?" diye sordum, elimden geldiğince umursamaz görünmeye çalışarak. "Parçanın hakiki olduğunu gördünüz. Değerine gelince, bir uzmanın görüşünü almamız uygun olur sanırım."

"Çok gizemli," dedi, karanlık gözlerinde şüpheli bir pırıltıyla. "İnsan bu kadar değerli objelerle ilgilendiğinde doğal olarak nereden geldiğim de bilmek istiyor. Parçanın hakiki olduğu kesin. Buna hiç şüphem yok. Ama takdir edersiniz ki, işin içine her türlü ihtimali katmak zorundayım. Bunu satmaya hakkınız olup olmadığı bilmeliyim."

"Böyle bir sorun yaşamayacağınız konusunda sizi temin ederim."

"O halde ortaya bu teminatınızın ne kadar hükmü olduğu sorusu çıkıyor."

"Muhasebecilerim sizi tatmin edecektir."

"Pekâlâ. Ama bu satış benim için hâlâ gi-

SHERLOCK HOLMES

zemini koruyor. "

"İstediğinizi yapmakta serbestsiniz," dedim umursamaz bir tavırla. "Meraklısı olduğunuzu bildiğim için ilk size geldim; yoksa elimden çıkarmakta zorlanacağımı sanmıyorum."

"Meraklısı olduğumu nereden öğrendiniz? "

"Konu üzerine bir kitap yazmış olduğunuzu biliyordum."

"Kitabı okudunuz mu?"

"Hayır."

"O halde meseleyi anlamam daha da güçleşiyor. Bir meraklı ve koleksiyoncu olarak elinizde son derece pahalı bir parça var ve siz belki de elinizdeki gerçekte anlamım ve değerini öğrenmenizi sağlayabilecek tek bir kaynağa başvurma zahmetinde bulunmuyorsunuz. Bunu nasıl açıklayacaksınız?"

"Ben çok meşgul bir insanım. Doktor olduğumu unutmayın."

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

"Bu bir cevap olamaz. İnsanın hobisi varsa, diğer işleri ne olursa olsun zaman ayırır. Notunuzda meraklısı olduğunuzu yazmıştınız."

"Öyleyim."

"Sizi sınamak için birkaç soru sorabilir miyim? İtiraf etmeliyim ki Doktor - gerçekten doktor musunuz bilmiyorum ya - mesele bende gittikçe daha çok şüphe uyandırmaya başladı. Örneğin sorabilir miyim; İmparator Shomu hakkında ne biliyorsunuz ve Nara'lı Shoso-in arasında nasıl bir bağlantı kurabilirsiniz? Hay Allah, fazla mı zor geldi? O halde Kuzey Wei hanedanı ve seramik tarihindeki önemini anlatın."

Oturduğum yerden, öfkelenmiş gibi ayağa fırladım.

"Buna göz yumamam beyefendi," dedim. "Ben buraya size bir iyilik yapmaya geldim; okul çocukları gibi sınanmaya değil. Bu konulardaki bilgim sizin kadar iyi olmayabilir ama şuna emin olun ki, böyle saldırganca sorulmuş

hiçbir soruya cevap vermeyeceğim."

Baron gözlerini üzerime dikti. Üstündeki o mahmurluk gitmişti. Gözleri alev alev yanıyordu. O vahşi dudakların arasından dişler parlamaya başlamıştı.

"Oyun nedir? Buraya casusluk yapmaya geldiniz. Siz Holmes'un adamısınız. Bana bir oyun oynuyorsunuz. Adamın ölmek üzere olduğunu duymuştum. Demek beni gözetlemek için adamlarını gönderiyor. Buraya izin almadan geldiniz ve yemin ederim, geldiğiniz gibi kolay çıkamayacaksınız."

Adam ayağa fırlayınca geri çekildim ve bir saldırıya karşı savunmaya geçtim. Benden ta en başından şüphelenmiş olmalıydı. Bu sinama da şüphelerini doğrulamıştı. Bu durumda onu aldatamayacağım ortadaydı. Elini bir çekmeceye daldırarak çılgınca karıştırmaya başladı. Ama aniden kafasına bir darbe indi.

"Ah!" diye bağırdı ve hızla arkasındaki odaya daldı.

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Açık kapı iki adım ötemdeydi; o sahneyi asla unutmayacağım. Bahçeye açılan kapı ardına kadar açıktı. Kapının hemen yanında da, başı kanlı bandajlarla sanlı, yüzü bembeyaz kesilmiş halde Sherlock Holmes duruyordu. Sonra Holmes aradaki boşluktan geçti; vücudunun dışarıdaki çalılara çarptığını duydum. Ev sahibi ise öfkeyle hırlayarak onu kovalamaya başladı.

Ve sonra! Her şey göz açıp kapayıncaya kadar geçmişti ama hâlâ dün gibi aklımdadır. Yaprakların arasından bir kol - bir kadın kolu çıkıverdi. Tam o sırada Baron da korkunç bir çığlık attı - hafızamda her zaman çınlayacak bir çığlık. Ellerini yüzünü götürerek odada dört dönmeye başladı. Sonra yerdeki halının üstüne düştü ve debelenip kıvranmaya başladı. Art arda attığı çığlıklar evde yankılanıyordu.

"Su! Tanrı aşkına su!" diye bağıırıyordu.

Hemen masadan bir sürahi kaparak yardımına koştum. Tam o anda içeriden uşaklar da gelmişti. Yaralı adamın önünde diz çöküp kor-

SHERLOCK HOLMES

kun yüzünü lambaya çevirdiğimde uşaklardan biri bayıldı. Kezzap yüzünün her yerine yayılmış, kulaklardan ve eneden damlıyordu. Gözlerden biri bembeyaz olmuştu. Diğeri ise kızarıp iltihaplanmıştı. Birkaç dakika öncesine kadar hayran kaldığım yüz şimdi ressamın ıslak fırçasıyla bulaştırdığı güzel bir resme benzemişti.

Olanları çevredekilere birkaç sözle açıklamaya çalıştım. Birileri pencereden tırmanmış, birileri de dış bahçeye kaçmıştı ama etraf karanlıktı ve yağmur yağmaya başlamıştı. Kurban, çığlıkları arasında düşmanın adını homurdanıyordu. "O şeytan tohumu Kitty Winter yaptı!" diye bağırıyordu. "İblis! Bunu ona ödeteceğim! ödeteceğim! Ah yüce Tanrım, bu acıya dayanamıyorum!"

Adamın yüzünü temizledim, yaraların üzerine bez sardım ve sonrasında morfin verdim. Hâlâ şoku atlatamamış olan Baron, sanki üzerime diktiği ölü balık gözlerini temizleme gücü

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

bende varmış gibi sıkı sıkı elimi tutuyordu. Böyle korkunç bir değişimle sona eren o aşağılık yaşamı unutabilseydim kalıntıları temizleyebilirdim. Adamın yanan ellerim ellerimde hissetmekten iğreniyordum. Neyse ki bir aile doktoru, yanında bir uzmanla birlikte geldi de beni bu yükten kurtardı. Ayrıca gelen polis müfettişine de gerçek kartvizitimi verdim. Yard'da neredeyse Holmes kadar iyi tanındığım için aksini yapmak hem gereksiz hem de aptalca olurdu. Nihayet kasvet ve dehşet dolu evden ayrıldıktan sonra bir saat içinde Baker Sokağı'na döndüm.

Holmes her zamanki sandalyesinde oturuyordu; yüzü solgundu ve yorgun görüşüyordu. Yaralan dışında, olanlar onun çelik sinirlerini bile sarsmıştı. Baron'daki değişimi anlatırken beni dehşet içinde dinledi.

"Günahın bedeli Watson, günahın bedeli!" dedi sonunda. "Er ya da geç çıkar. Tanrı biliyor ya, bunu hakketmişti," diye ekledi, masadan

SHERLOCK HOLMES

kahverengi defteri^Iîiken. "İşte kadının sözünü ettiği defter. Evliliği bundan başka hiçbir şey bozamaz. Ama göreceksin Watson. Kendine saygısı olan hiçbir kadın bunu kabullenemez." "Adamın aşk günlüğü mü bu?"

"Ya da şehvet günlüğü. Adını sen koy. Kadın bundan bahsettiğinde, ele geçirebilirsek ne kadar kuvvetli bir silah olacağını düşündüm. O anda düşüncemi belli etmedim çünkü kadın her şeyi berbat edebilirdi. Ama bu konu üzerinde çok düşündüm. Sonra bana düzenledikleri saldırı sayesinde Baron'u, artık bana karşı önlem alması gerekmediğine inandırdım. Her şey yolunda gidiyordu. Aslında biraz daha beklerdim ama şu Amerika yolculuğu çıkınca elimi çabuk tutmam gerekti. Böyle tehlikeli bir belgeyi arkasında bırakmazdı. Hemen harekete geçmek zorundaydık. Gece hırsızlık yapmak imkânsızdı. Önlem almıştı. Ama akşam dikkatini başka bir yere çekebilirim mümkün olabilir diye düşündüm. Burada sen ve mavi fincanın

devreye girdi. Ama defterin yerini öğrenmek zorundaydım ve zamanım senin çiniler hakkındaki bilgilerinle sınırlı olduğundan, harekete geçmek için sadece birkaç dakikam olduğunun farkındaydım. Bu yüzden son anda kızı da yanımda getirmeye karar verdim. Mantosunun altındaki o küçük pakette ne olduğunu nereden bilebilirdim ki? Benim için geldiğini sanmıştım, ama anlaşılan kafasında başka bir şey varmış."

"Adam senin adına geldiğimi anladı."

"Ben de bundan korkuyordum. Ama her ne kadar görünmeden kaçmama yetmese de defteri bulmama yetecek kadar oyalamayı basardın. Ah Sir James, geldiğinize çok sevindim!"

Nazik dostumuz çağırılınca hemen gelmişti. Holmes'un anlattıklarım ilgiyle dinledi.

"Harikalar yaratmışsınız!" diye atıldı, hikâye biter bitmez. "Ama adamın yaralan Dr. Watson'ın anlattığı kadar kötüyse, evliliği bozma amacımıza bu korkunç günlüğü kullan-

SHERLOCK HOLMES

madan da ulaşabilöîz demektir."

Holmes başını salladı.

"De Merville gibi kadınlar böyle yapmaz. Aksine Baron'u ucube bir kahraman olarak daha da çok sevecektir. H&yır, hayır. Yok etmemiz gereken şey, fiziksel yönü değil ahlâki yönü. Bu defter ayaklarını yere basmasını sağlayacaktır. Zaten başka ne yapabiliriz bilmiyorum. Adam kendi el yazısıyla yazmış. Hanımefendi bunu görmezden gelemez."

Sir James defteri ve değerli fincanı aldı. Ben de geç kaldığım için onunla birlikte aşağı indim. Arabası onu bekliyordu. Hemen atlayıp arabacıya talimatını verdikten sonra hızla gözden kayboldu. Paltosunu camdan sarkıtarak arabanın yanındaki armalı plakayı örtmeye çalıştığını fark ettim ama yine de sokak ışığında neler yazdığını görmüştüm. Hemen geri döndüm, merdivenleri hızla çıkararak Holmes'un odasına daldım.

"Müşterimizin kim olduğunu öğrendim,"

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

diye bağırdım, bu haberin verdiği heyecanla.
"Vay canına Holmes, müşterimiz..."

"Sadık bir dost ve gerçek bir beyefendidir," dedi Holmes, eliyle beni durdurarak. "Bu kadan bizim için yeterli olsun. Şimdi ve sonsuza kadar."

O defterin nasıl kullanıldığını bilmiyorum. Sir James meseleyi halletmiş olmalı. Belki de böyle hassas bir görev genç bayanm babasma kalmıştı. Ne olursa olsun, sonuç istendiği gibi olmuştu. Üç gün sonra Morning Post'ta çıkan bir haberde Baron Adelbert Gruner ve Bayan Violet de Merville'in evliliklerinin gerçekleşmeyeceği yazıyordu. Aynı gazetede, kezzap atma suçundan yargılanan Bayan Kitty Win-ter'ın polis mahkemesindeki tutanakları da yer alıyordu. Mahkemede hafifletici sebepler de göz önüne alınmış, böyle bir suç için mümkün olan en hafif ceza verilmişti. Sherlock Holmes'a karşı da hırsızlık davası açıldı; ama amacınız iyi niyetliyse ve müşteriniz yeterince ünlü

SHERLOCK HOLMES

biriyse katar İngiliz kanunları bile şefkat gösterip esneyebilir. Dostum sanık sandalyesine oturmadı bile.

214